

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Liber institutionum et caeremonarium secundum [...] ritum monachorum et Melicensium - Cod. Ettenheim-Münster 39

1573

Liber institutionum et caeremoniarum secundum [...] ritum monachorum
Melicensium

[urn:nbn:de:bsz:31-103158](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-103158)

Institutionis et Ceremoniarum secundum consuetudines et ritum monachorum melicensium.
 Cuius Liber. Cuiusmodi.

Dieta ad omnia utilis.

Anno. 1. 5. 73.

Ad usum fratrum canonici et thonis monasterii
 Divi Benedicti O.

1. 5. 73.
 ps.

Declina a malo et fac bonum.
 Inquire pacem et persequere eam.

Servite domino in timore et
 exultate ei cum tremore.

¶

II

Tabula capitulorum
prime partis scriptis sequentis.

De Sono ad collationem. fo. 5.

De completorio quomodo agatur. 6.

De dormitorio, et qualiter dormiant fratres. v. folio.

Quibus horis que ordine diuina officia agantur. v. folio. xij.

De modo exeundi de diuino officio. v. folio. xiiij.

De modo psallendi, et disciplina et reuerentia diuina officia persoluendi. v. folio. xv.

De Inclinationibus profundis in diuino officio. v. folio. xvij.

De mediocribus Inclinationibus. foli. v. xix.

Quando scribitur.

Quādo frēs debeāt stare sine
appodiatione in diuino officio. fo: xxv.
De plena capitis discooptioe. fo: xxj.
De media discooptioe. fo: xxij.
De genuflectēdo ⁊ inclinādo. xxij.
Quomō frēs debeāt stare tem-
pore diuinij officij. folio: xxvij.
De tēpore medio inter matu-
tinuz et primaz. folio. ⁊bidē.
De prima quando agatur. xxx.
De capitulo quotidiano q^o
modo fiat. v. folio: ⁊bidē.
De culpis in capitulo dicen-
dis atq; corrigendis. folio. xxxij.
De capitulo in die veneris. xxxij.
De procedēdo in punitione

grunioris.

2.
grauioris culpe et de In car
ceratione. *v. folio: xxxvii.*
Decapitulo die sabbati. *fo: xlii.*
Decapitulo die dominico. *xliii.*
De tēpe inter p̄mā et tertiā. *xliiii.*
Quātr agenda sit hora tertia
ruz et sexta. *v. folio. Ibidem.*
De signo ad mensam. *fo: xlv.*
De mensa fratrum. *fol: xlii.*
De lectore mense. *folio. xlvii.*
De socio. *v. folio. xlviii.*
De seruitore mense. *fol: xlix.*
De qualitate et numero fer
culorum. *v. folio: l.*
Quando fratres seiuuent. *li.*
De tēpe p̄ prādium. *fo: //*

v. s. ad vs.

vsq; ad vespervas, et de lectiōe
et exercitijs regularibz. **fo: li.**

De vesptimis horis et signis
qñ et qualiter fiāt. **folio. liij.**

De tēpe Inter cenaz et vsq; a
signo ad lectionē collationis. **liij.**

De mādato diei sabbati. **fo: ibidē.**

Quomodo fiat collatio quā
do non cenatur. **v. folio. liij.**

Decursu beatae virgīs marie,
ac de officio seu agēda defūc-
torz, et quibusdaz alijs. **ca: 72 fo: liij.**

Sequntur Capitula secundū
q. **huius operis: v: v: v: x**

Qūo diuina laus incipiatur
et lectiones legantur. **folio. lviij.**

De Cantadis.

3.
Decantandis Antiphonis et
psalmis imponēdis et de hijs
que ad cātozem pertinent. fo: lx.

De ceremonijs circa altare
et ornatu ministrorum. fo. lxi.

De ceremonijs tertie missę. fo. lxxij.

De q̄bꝫ festis dicatur missa. fo: lxx.

Quā in missa dicatur alta fo: lxxij.

Quā dicitur Credo. folio. Ibidem.

De suffragijs cōmunibꝫ et
collecta: à cūctis, et alijs q̄n
dicantur. x. folio: —. lxxij.

De actibꝫ tenēdis in missa et
prio deuōctione manūū. Ibidem.

De Inclinationibꝫ profūdis
in missa coram altari fo: lxxij.

De mediocribꝫ.

De mediocribus inclinatioibus. fo: *ibid*:

Quoniam osculandum sit altare a sacerdote et quotiens. folio. *lxxv*.

De accessu et recessu altaris. *ibid*:

Ordo et processus missae secundum rubricam et Romanam pro ut etiam nunc in speculo predicatur. fo: *lxxviii*

fo: lxxxi Capitulum De Abbate. Text: opo.

De priore claustrali. fol: *xcm*.

De cellerario et eius solatio. fo: *xcm*.

De portario claustrali. folio. *xcvii*.

De sacrista seu custode ecclesie. *xcviii*

De conservatioe dominici corporis et reliquiarum. v. folio. *xcix*.

De sigillis Abbatis et quento. *ibid*.

De infirmeria monasterij et

infirmis.

infirmis. v. folio. c. 4.
De vestiario. folio. ci.
De magistro nouiciorum. fo. cii.
De nouiciorum scrutinio ante
ipsoꝝ p̄bationē ad recep̄coꝝ. fo. ciii.
De forma induēdi nouicios. fo. ciiii.
De mō suscipiēdi nouiciū
ad p̄fessionē p̄ ānū p̄batio
nis et forma p̄fessionis. fo. cv.
De religiosis uolentibꝫ facere
stabilitatez. v. folio. cix.
De fr̄ibꝫ p̄tēpore emitendis
ante in uia dirigēdis. folio. cx.
De fr̄ibꝫ uersis laicis. fo. cxii.
De sanctimonialibꝫ. fo. cxiii.
De donatis. v. folio. cxv.
De fr̄ibꝫ morituris in bngē //

dis communit.

dis communicādis et custodiēdis. **CXXVij.**

De exequiis et sepultura pro
mortuo persoluenēdis. fo: **CXX.**

De Electione abbatis. fo: **CXXij.**

Incipit plogus In breuiariū.

Quāuis beatissimi patris benedicti
regula sufficientissime et clare re-
gularis vite exprimat modū ac for-
mā beato papa Gregorio teste, scđo
Dialogo libro sic dicente: Scripsit
autē vir sanctus monachorū regulā,
discretioē p̄cipuā, sermone luculētā
etē. tamē quā modernis tēporibus,
tū ppter monastici ordinis lapsū,
^{etiam} tū ~~est~~ ppter uarias diuersorū mo-
nasteriorū s̄uetudines, ob defectū vi-
sitationū, in multis ceremoniis regu-
laribz, in regula ipsa descriptis, varia
est praxis: Imo in nōnullis monaste-

riis regula:

S.
r̄ys regularis p̄ctica quasi p̄ oīam ob-
scūritatez uersa est. Ita uidelicet, ut
quia nō sunt p̄ctica in ope, et ip̄a
aliter, q̄ clare sonāt, intelligūt verba
sanctę regule. Quare, p̄ aliquā in-
troductione et eoz directionē, q̄ ip̄-
sius regule amatores p̄fessoresq̄ ex-
istūt, p̄ns describit̄ breuis formula
uite regularis, ut p̄ maiori pte est
practicata in sacro loco specus p̄ris
n̄ri b̄ndicti, q̄ ip̄m ex huius mūdi nau-
fragio fuoietez suscepit, atq̄ à cūc-
tis mortaliū oculis annis trib⁹ ab-
scōdit. Hec autē formula à cōple-
torio in cōpletorio, q̄ ad ea q̄ singu-
lis horis ūqualiter agēda sint suc-
cincte p̄currit, q̄daz alia q̄ secūdu
distinctiones tēporis describi neq̄-
ūt, cū nō regulariter dieb⁹ certis
uel horis occurrāt subiūgendo.
Postea in secūda pte ceremoniā
ad officiū misse p̄tinētes ponēt̄,
ānectēdo in tertia pte cetera de

officiis.

officialibus monasterij: v: *v. v. x.*

DE Sono ad Collationes. cap. pm.

Omní itaq; tēpore qñ bis manducatz
facta cena, & p̄q̄ māducauerit lector
mēse, atq; seruitores, aut secūdū quod
tēpus admittit, sonetur ad lectiones
collationū; dieb; uero **F**eiuniorū p̄
uespas, tento aliquali interuallo, fit
huiusmodi signū ad lectionē collati
onū iuxta tenorē quadragesimī scđi
capituli regule. De qua lectioe abbas
uel prior potest aliqd̄ p̄ edificatione
fr̄m dicere, pro ut uiderit expedire.
Hora aut̄ collatiōis et cōpletorij sic
moderet, ut estatis tempe circa sex
tā, h̄yemis uero tēpore quādo **F**eu
nat̄ circa horā qñtā cōpletoriū fini
at̄. **F**inita autē lectioe, et dicta à
lectore reuerēter stādo lectioe aposto
li, uidelicet: **F**r̄es sobriū estote & uigi

late, quia.

late, q̄a aduersarij ūr dyabolj tanq̄
 leo rugiēs circūit querens quēz deuo,
 ret cui resistite fortes in fide. subiu,
 gēdo: Tu at̄ dñe miserere nob. cūcti
 adhuc sedētes respōdeāt; deo gr̄as.
 Et surgētes intrēt chorū ordinate.
 Et facta profūda inclinatioē coraz
 altari vadāt ad loca sua. Et sonet
 cāpanella ad hoc ordinata, quāsi ad
 vnuz Aue maria: ~: .v.v.v.v.

¶ De Cōpletorio quomodo dicat.
Capitulū Sēdm: ~

Sinito pullu, Abbas uel p̄orinci
 piat ver̄ suz: Ad iutoriū nr̄m in no
 mine dñi, cūctis respōdetib⁹: *et*
 fecit celū et terzā. Dicit Abbas li
 ue alius p̄lidēs cōfessionē pfunde
 inclināt⁹ sub hac forma. Cōfiteor
 ōipotētī deo, Beatissime marie v̄gi
 ni, beato Benedicto, ōib⁹ tāctis dei

626.0.

ante illa Meli
est.

et vobis.

et uobis, me grauius peccasse p̄ sup̄
biā in lege dei mei: cogitatioe, delec
tatioe, cōsensu, visu, verbo et ope,
obmissioe, mea culpa, mea maxima
culpa. Ideo p̄cor beatissimā virgīez
marīā, beatū Benedictū, oēs s̄ctos
dei uos orare p̄ me. Fratres dicūt.
Miserere tui omnipotēs de⁹: et di
missis oīb⁹ peccatis tuis perducatur
te in uitā eternā. Abbas dicit. Amē.
Fr̄es subiūgūt. Confiteor oīpotenti
deo, beatissime marię virgini beato
Benedicto, oīb⁹ s̄ctis dei et tibi p̄
me grauius peccasse p̄ sup̄biā etc.
Et oēs s̄ctos dei et te pater orare p̄
me. Abbas r̄nd⁹: Miserere, uestri
oīps de⁹, et dimissis oīb⁹ peccatis
ūris, perducatur uos in uitā etnā.
Fr̄es respōdēt Amē. Abbas medio
criter inclinatur subiūgat Indulge
tiā et remissionē oīm peccatorum

nostrā In

nostroy tribuat nob om̄ps & mise-
ricors dñs. *Fr̄s r̄nd̄t. Am̄. So-*
lus aut̄ orans dicat: cōfiteor s̄l,
sicut p̄s̄idēs, *Et dicat: Misereatz*
n̄ri zc. *Et Indulgētia zc. Deinde*
facto signo, per *Abbatē cū manu,*
modicū percussō legili. *Incipiat*
hebdomodarij: *Couerte nos de*
salutaris n̄r. *R̄nd̄cat chorj. Et a-*
uerte irā tuā a nob. *Qui versicu-*
lus ex cōsuetudine ecclesie uidetz
additj. *Postea subdit hebdomoda-*
rij: *Deus in adiutoriū meū it̄ede.*
Et chorus: Dñe ad adiuuādū me
festina. *Gloria patri. Et psalmi*
tres, cū alijs vt habetz in capitulis.
decimo septimo, et decimo octauo.
regule, vsq; ad finē. *Finito cōple-*
torio diurno, sicursq; habetz in cho-
ro p̄misso *Aue maria, incipit cō-*
pletoriū de dñia. *Et dicto b̄ndi-*

canj dno.

camꝝ dñō. dicat abbas: **B**enedicat
et custodiat nos op̄s ⁊ misericordes
dñs p̄r et filij et sp̄itꝝ s̄actꝝ. Om̄
nibꝝ dicētibꝝ. **A**mē. Et postea, ge-
nua flectētibꝝ oībꝝ, abbas stādo et
cātādo incipit antiphonā: **S**alue
regina. pꝝ similiter flectēs genua.
Et dicto midie, oēs surgāt, stantes
ē regiōe vsqꝫ ad finē antiphonā.
A sabbato tñ aduētꝝ dñi inclusi-
ue vsqꝫ ad vigiliā nātis eiꝝ dē exclu-
siue antiphona: **A**lma redēptoris.
Et à die pasche vsqꝫ ad vigiliā as-
cēsiōis dñi exclusiue antiph: **R**e-
gina celi, stantibꝝ oībꝝ, dicit. **F**i-
nita anti: dicat acco litꝝ versꝝ qꝫ
spetit. **E**t abbas dicat oronē cōcer-
nētē tēpꝝ. **E**t respōso. **A**mē: dictoꝝ
ab hebdoḋario. **F**idelium aīe p̄ mīaz
dei regēscāt in pace. **E**t iterum re-
spōso. **A**mē. **E**xeāt fr̄s stalla, et

stent sc̄m.

stēt secūdu ordinē, versūq; vultibz
 ad altare, dicāt hāc trinā orōnez.
 sub silētio, p̄mo ad deū p̄rez. **P**ater
 n̄r q̄ es in celis zc. cū b̄siculo: p̄r de
 celis deq; misereze nobis, et orōne is
 ta: **D**ñe sc̄te p̄r op̄s eterne deq; q̄ co
 equalē et coeternū tibi, āte oīa se
 cula, ineffabiliter, filiū genuisti, cū
 quo atq; cū sp̄u sc̄to ex te eodēq; fi
 lio p̄cedēte, oīa q̄cūq; existūt uisi
 bilia atq; in uisibilia creasti. **H**ic
 oēs ad signū abbatis tāoētis sedile
 parū flectāt genua dicētes: **T**e ado
 ro, te laudo, te b̄ndico, teq; glorifi
 co. **E**sto q̄ lo propiciq; mihi peccato
 ri, et ne despicias me op̄ manuuz
 tuaz, sed salua ⁊ adiuua me prop
 ter nomē sāctū tuū. **A**mē. **D**einde
 surōetes iterū ad signū abbatis,
 ad filiū dicāt secreto. **G**loriam ex
 cellis deo zc. cū b̄siculo: **F**ili redēp

tor mundi deq.

stent f̄m

tor mūdi deꝝ miserere nob̄, et orōne
scilicet: **D**ñe ih̄esu christe fili dei
unū q̄ es uerꝝ et oīpotēs deꝝ splen-
dor et ymagō p̄ris et uita eterna,
cui una est cū p̄re stōꝝ sp̄s sub-
stātia, equꝝ honor eadē gloria et
coeterna maiestas; **T**e adoro, te
laudo, te b̄ndico, teꝝ glorifico. **N**e
me obsecro perire patiaris, sed
salua et adiuua me gratuito mu-
nere tuo, quē redimere dignatus
es p̄ciolo sanguine tuo, **A**mē. **D**e-
inde surgāt dicētes ad sp̄m s̄ctū.
Credo in deū p̄res, zc. cū uersiculo.
Sp̄s s̄cte deꝝ miserere nob̄, a hac
orōne: **D**ñe sancte sp̄s oīps deꝝ,
q̄ coequalis coeternꝝ et cōsubstan-
tialis p̄ri filioꝝ existēs, ab eis in-
enarrabiliter p̄cedis, q̄ sup eum
dē dñm n̄m ih̄esū xp̄s in colūbe
specie descēdisti, et sup aposto //

los tuos.

los tuos in liquis igneis apparu^{9.}
isti, te adoro, te laudo, te benedi-
co, teq; glorifico, repelle à me q̄
so oēs tenebras totiq; iniquitatis et
p̄fidie, et accēde in me lumē m̄ie, ^{tue}
et ignē s̄actissimi amoris tui. **A-**
mē. **H**ic ex cōsuetudine laudabi-
liter fit signū p̄ salutatiōe āgeli-
ca. **Q**ua dicta, abbas surgat, et
aqua b̄ndicta ab accolito oblata,
aspergat singulos fr̄es adhuc
flectētes, versis vultib; ad alta-
re. **D**einde oēs fr̄es ad abbatie
signū pariter exeāt **J**uxta ^{et 42.} **42.**
capitulū regule. **Q**ui vero ulue-
rit ad tēp; manere ā reintrare,
cū sūmo silētiō expleat orōnes
suas, ita ut nullū impedimētus
alteri p̄stet. **A**t tāmē, hora cōue-
niēti, puta infra horas medias,
oēs pariter sint in dormitorio

clauso post.

clauso. post cōpletoriū vero, ut
dic capitulū quadragesimū 2,
strictissimū deinceps silentiū te-
neatz, vsq; p̄ capitulū q̄ fit p̄
p̄mā, excepta quadragesima, i
qua, p̄ter dñicas, habetz, p̄ter-
tia. Om̄iq; tēpore sic tēperetur
hora, vt luce diei oīa expleātur.
Juxta quadragesimū p̄mū ca-
pitulū regule, Maneatq; tēpus
fr̄ibz anteq; uadāt ad dormien-
dū, in q̄ quasi cūctis pacatis di-
urnis inq̄etudinibz, suas pecu-
liares, pro ut cuiuslibet necessari-
ū fuerit, expleāt orōnes, medita-
tōnes, contēplatiōes, seq; recolligāt,
et decūctis que p̄cedēti die
deliqrūt, uel cōn diuina ā regu-
laria p̄cepta, suaq; delicta cuz
lachrimis in orōne deo cōfiteā-
tur, Juxta ~~quartū~~ capitulū,
quartū

Et similiter.

Et similiter cetera p̄ticiēt q̄ in
eodē capitulo cōtinēt. **Maxiā**
āt cura sit abbati, vt nō dormi-
r̄tes nullo unq̄ tēpore impediāt
q̄scētes. **P̄** quādragesimū oc-
tauū. Si uero opus fuerit rūpe
silētiū, p̄ cōpletoriū, dormito-
riū, claustrū, infirmāria, nul-
lo moda ingētēt. **P̄** uiso ēt qd̄
abbas uel prior attent̄ sit, ne
forlan aliq̄ fr̄m d̄sero excedāt
uigilādo int̄tū q̄ se impotētes
reddāt ad regulāres uigilias, si-
cut sepissime solet cōtingere ī
discretis. **x.**

DE dormitorio et qualitate
dormiāt fr̄es cap: 3m:
Fratrū aut̄ dormitoriū sic sit
distinctū per cellas et lectos, vt
iuxta tenorē uicesimū secūdū
capituli regule, sit inter lectū

et lectū.

*Hoc capitulum sequitur
de planis auriis et p̄
d̄p̄t̄e n̄m̄ auriis
religiosis.*

*c. 22. c. d. 3.
c. 23. c. d. 3.*

et lectū intersticiū, q̄ phibeat
mutuā uisionē fratruꝝ in lectis
iacētū uel legētū, sinq; desup
coopta propter pulueres et fri-
gus. **L**oca et sic sint ordinata, ut
q̄libet habeat fenestrā p̄ lūie
diei ad legēdū et scribēdū. **S**it
etiā celle ab anteriori parte a-
parte ā cācellate, ut q̄ int; sūt
uel fiūt uideri possint. **V**ela si-
qua p̄pter frigus in eisdē ap-
turis cōcella sūt, tēpe lectionis
amoucāt. **H**abeaturq; et mē-
sula ibidē collocata et sedile a
h̄modi q̄ neccelsaria sūt p̄ ta-
lib; **L**ectus at̄ sit saccoꝝ stra-
minū, aut filtrū cū panno la-
neo grosso desuper positō et
cōsimili una cū lodice p̄ coop-
tura, et plumatio p̄ capite tā-
tū, et necessaria alia iuxta.

Sententia.

11.

setētīā capitulī quingagesimū
quinti et vicesimū secundū capitu-
lū. Vestiti dormiāt, id est admi-
nus una tunica, et scapulari
capuciato, et cincti, et sint pa-
tī surgere dū signū sonauerit
sīn mora, uidelicet ante fines
signi. Quod strictissimē tene-
at, quia monachis ualde ne-
cessariū ē et utile. Et ut dicit
ibi q̄ sonolētī fuerint exciten-
tur p̄ alios. Isti lecti sepissimē
uilitentur per abbate aut cui
iusserit. Iuxta capitulū quing-
agesimū quintū, ne peculū inueni-
atur. Nullq̄, et ~~quicq̄~~ sub cla-
uē adquis clausurā tenere p̄su-
mat. Et hoc uicū penit̄, era-
dicet. Sciaturq̄ abbas quid
dederit aut p̄miserit, q̄d p̄ se
ā q̄d per aliū. Fr̄es uero nil

apud fr̄.

apud se retineant ultra ea que p
missa sunt. **O**mnes autem monach
orum omnes officine, uidelicet
dormitorium et adeo ordinate
sint cum tabulis et mattis et alijs
clausuris portarum et fenestram
rum et cunctis oportunis, quati
nisi nulla occasio iusti murmu
ris seruo dei tribuatur, et omnis
auferatur necessitatis occasio.
Juxta finem eiusdem capituli. **N**o
ta quod sanctus Benedictus in predicto
capitulo quinquagesimo quinto
pro stramentis lectorum utitur his
nomibus, uidelicet matta, sagum, le
na, capitale, quod nomina Bernardus
venerabilis Cassinensis Abbas
sic exponit. **S**agum pro sacco,
stramentum, a aliud huiusmodi con
tinete. **M**attam uero pro filtro seu
pano albo laneo grosso quod non sit

*MS. zuffi murmur
an detur tale*

*S. Bernardus Abbas
Cassinensis et S. Germani
Ecclesie Cantuariensis*

propter.

pppter mollicie, sed pppter frigoris
repressionē de sub tus assenden
tis. Venā cooperimētū dicit lane
ū frigoris repressiū. Capitale
uero quod capiti supponit, si
ue sit lana impletū siue alio h
modi: ~ ~ ~ ~ ~

¶ Quibz horis que ordie diu
na officia pagabz. Sa. 4m.

¶ Quauis iuxta capitula regule
doctauuet quadragesimū sep
timū ad vigiliās nocturnas
surgēdū sit oī tēpore post me
diū noctis. Attamē uet debitus
nre seruitutis pensuz, cūcta vi
delicet diuinorū officiorū oblega
absq; neglectu et ceterorū regu
lariū exercitiōrū decēter et ordi
natē impleamz ptaxatā nobies
in regula surgendi ad vigiliās
nocturnas horā ex dispelatiōe

c. 3. 0.

auctoribus.

que p
nach
icet
ate
alys
tra
iati
nu
mis
lio.
No
to
co
his
le
rdy
s
acco
con
eu
sit
propy.

auctoritatis apostolice nõ irra-
tionabiliter duxim9 anticipan-
dã, ut uidelicet ad matutinuz
in xij lectioib9 hora vndecima,
ã maturi9 si quãdo diuini offi-
ci9 plixitas exegerit. In vna uel
tribus lectioib9, hora duodecima
ad uigilias surgat. Quib9 et
p9 cõpetens interuallũ, laudib9
regularibus expletis, om̃s se in
lectis recollocet, tẽp9 quo sua
solerti p̃uentione se spõte fraudã-
uerint neccesarie quietis, sub-
sequenti paulatione resumentes.
vt lasso iterũ paulisper recrea-
to spũ, tota postmodũ die, diu-
no operi alacriori deuotioni in-
sistat. **S**ignũ primũ pro ma-
tutino fiat per spatium unius mi-
serere. Infra quod, ut dictũ est, **T**,
sine mora se leuet. Et fiat ope-
tũs pausa inter primũ et secũ

in signũ.

1. 69. v.
2. 69. v.
3. 69. v.

sine cursu scurrilq̄ de dormitorio
possit iri usq; ad chorū. **Iux.** vi.
cesimū secundū capituluz. **I**ta q;
cōpleto pulsu, ad signū abbatis
singuli sint in locis suis, abbate
et singulis fr̄ib; uersus altare
stātib;. **E**t dicat trina orō ad
modū priꝛ dictū pꝛ cōpletoriū,
sine tamēn aqua benedicta, ca-
pitib; singulor; discooptis. **O**m̄
etiā penit; strepitu sublato. **I**n-
cipiatq; abbas facere signū post
quaz oratio finita fuerit. **Q**uo
signo facto incipiat hebdomada-
riꝛ matutinū de dñi a si dicēdū
sit in choro submissa uoce, ac de-
mū subsequat; matutinū diei,
cātādo uel psallēdo, put exigit
numery fratrū et ualitudō pꝛo-
narū. **F**inita anti: **S**aluē re-
gina, post matutinū, subdit; **B**

siuul; cu

sicut cum sua oratione semper genibus
 flexis. Et facto signo per angelicam saluta-
 tionem, ubi est consuetudo, dato per
 abbatem signo, omnes surgant, et facta
 profunda inclinatione coram alta-
 ri exeant. Forma autem divini offi-
 cii fiat secundum regulam. Juxta ca-
 pitula eiusdem ab octavo usque ad
 vicesimum inclusive, et ceremo-
 nie ceterae tam in officio divino,
 diurno, siue nocturno, ac missis
 tam in feriis quam in festis maioribus
 vel minoribus fiat, ut ad hoc sunt
 ordinate. Que quia maioris sunt
 continentie, hic abbreviari non pote-
 runt. Aliqua tamen hic brevissime
 inserentur.

De modo exeundo de di-
 vino officio. Cap: quintum.
 Divino officio incepto, nullus
 in audeat exire sine licentia. Juxta.

cap.

67 capitulū. petens at licētiā, bre-
uiter causas abbati, uel eius lo-
cū tenētī, puta capitis dolorē, ut
simile; excepto q: p nature neccel-
sitate solū inclinādo^{ab} abbate intel-
ligat licētiā accepisse; cū uolūta-
te enī abbatis oīa agēda sūt. Jux.
capitula 49. et 67. petētī aut li-
cētiā in his uel alijs reb9, uidelicet
ieiunijs et laboribus assignatis
causis, nisi uideret apparet fal-
lacia a tepor frīs petentis, mise-
ricorditer cōdescēdendū est. Jux.
capitula scūdū et 64. de officio
Abbatis: v

**Quomodo frēs se habere
debeāt in diuino officio
capit. sextū:**

In officio diuino, quod alijs om-
nib9 opib9 pponēdū est, Juxta
capitulū 43. frēs singulariter

honest.

honestissime se habere debet, sub-
 missis oculis, Juxta xij. humili-
 tatis gradu capituli. vij. Stetq;
 reuerenter se per et attente ad ea q
 dicunt, Juxta xix. et xx. capitu-
 la. Attamen inter lectiones et re-
 sponsoria sedem, et inter epistolas
 et prophetias in missa, similiter
 inter graduale, tractu, Alleluia,
 sequentia, et offertorium, quando
 non cantat in medio chori, et in of-
 ficio mortuorum usq; ad psalmu,
 Laudate dnm decelis. Et in vespis
 usq; ad magnificat. Et sub xv.
 gradib; in Quadragesima. Excep-
 tis oromb; et pr nre et versiculis.
 Licet apte aliquas sub psalmis
 nocturnor; vicissim per choros
 habeat sessio. .v. .v. .v. .v. .v.

**DE modo psallendi et di-
 ciplina ac reuerentia di-**

uina offi: -

bre
 lo
 ut
 ced
 intel
 lita
 qu
 it li
 licet
 is
 fal
 se
 iux
 no
 bere
 icio
 i:
 s om
 iuxta
 iter
 hanc

uina officia persoluēdi: ∞.

C. E. D.

Cum itaq; diuinis specialiter p̄ce-
teris limꝰ in ācipati obsequijs, atq;
in exsoluēdis uotis n̄ris deo altis-
simo reddere quotidie teneamur
n̄roz uitulos labiorū in h̄ym̄is
et cāticis sp̄ualibꝰ, quatinꝰ ut sic
n̄rm fiat sacrificiū acceptū, ne-
cessarie est ut p̄uidētes d̄nz in
cōspectu n̄ro semp ac s̄ctorꝰ ā-
geloz p̄sentiā reuerētes, s̄ctissimo
nos admonētū p̄re n̄ro benedic-
to, sic stemꝰ ad psallēdū, ut mens
n̄ra cōcordet uocin̄re. Preterea
tā in officio nocturno q̄ et diur-
no attēdēdū est, ut psallat̄ tali-
ter, uidelicet q̄ p̄o uerba pleno ore
cū p̄fecta syllabarꝰ exp̄ssione, ac
ēt p̄fectis paulis, ubicūq; p̄uctꝰ
est, p̄ferāt̄. P̄fecta autēz pau-
sa, est q̄ fit cōmuni cursu, anhe-

litū dimittit.

litū dimittēdo, et postea reſeruen-
do. Et quātū ad hāc rē, optimā ē
formula beati **Bernhardi**, q̄ par-
tim exp̄ssa est sup̄ can: et sequit̄
in hęc uerba: **A**d moneo uos fra-
tres dilectissimi pure sep̄ ac ſtēn-
nie diurnis intereſſe laudib⁹.

Stēnnue q̄dē, ut ſicut reuerēter
ita et alacriter dño aſſiſtam⁹, nō
pigri, nō ſonolēti, nō oſſitātes, nō
parcētes uocib⁹, nō p̄ſcīdētes uer-
ba dimidia, nō integra trāſilien-
tes, nō fractis et remiſſis uocib⁹,
muliebre q̄ddā balba de nare ſb-
nātes, ſed iurili ut dixim⁹ et ſo-
nitu et affectu uocēs ſancti ſpūs
depmētes. **P**ure uero, ut nīl
aliud dū p̄ſallitēs cogitetis. **S**p̄s
enī ſact⁹ illa hora q̄tū nō recipit,
quiſq̄s aliud q̄ debet, neglecto eo
q̄ debet obtulerit. **P**ſalmodiaz

nō mltbr.

nō multū p̄traham⁹, sed rotūde
et uīua voce cātem⁹. Mediū et
finē versus, simul intonem⁹, et
simul dimittam⁹. Pūctū null⁹
teneat, sed cito dimittat, bonaz
paulā p̄ pūctū faciam⁹. Null⁹
ante aliuz incipe et nimis tene
re p̄sumat, ā p̄ alios nimīū tra
here uel pūctū tenere. Simul
cātem⁹, simul paulsem⁹, sēp aul
cultādo. **S.** Bernhard⁹. Ut at
hāc doctrinā seruare possimus
et orōnis puritatē, op⁹ est auxi
lio diuino et uēctione spūs sancti,
cui⁹ nob̄ pietas sedulo est implo
rāda, et deuotis meditatioibus,
anim⁹ p̄parād⁹, carnis amanda
mūdicia, castigatione districta
carnis reprimēda lascīua, rei
secularis fugiēda sollicitudo,
detestāda curiositas ~~uitāda~~ a
uitāda colloquia p̄uid
mādam.

mādu silētū, seruādaq; discipli-
 na sensuū exterioris simul et de-
 cens omnū opōitio membrorū,
 ne indecēs q̄ppia illic appareat
 in habitu gestuq; corpis, aut ali-
 ūde, q̄ frēs distrahat aut scāda-
 lizet, et oculos diuine maiesta-
 tis ac angelorū offēdat. **N**ō il-
 lic stes capite suppodiato, ā in-
 lat; altū deflexo, ~~nisi~~ in altum
 erecto, sed mediocriter depresso,
 defixis in terrā oculis, aut li-
 bris seu q̄ bullibet necessarijs
 tantū inspectis, nō diuaticatis
 pedib; uel distētis, n̄ manib; dis-
 solutis, sed decēter obinatis, et
 cōtractis sub habitu. **N**imius
 strepitu caueat, excurs; simul
 et discursus. **O**mnis deniq; ā-
 putet occasio vñ mētis ocul;
 se in deū leuare uolētis reuer //

berari.

berari, seu remitti deuotiois feruore, a distractio oriri possit, s; unusquisque ita sollicitus sit ad opus dei, ut nihil ducat negligendum horis que suo incumbunt officio. Vnde et beatus pater noster benedictus pluries uoluit in regula neminem debere legere a cantare, nisi qui possit edificare audientes, bene implendo officium ipsum. Juxta capitula regule. 47. et 38.

De Inclinationibus profundis in diuino officio. C. viij.

Inclinationes profunde in diuino officio, scilicet in tantum quod manus possint tangere genua, faciende sunt, primo quando cumque pertransit altare maius in choro. Item ad Inuitatorium officii cursus de domina, videlicet ad Aue Maria per uice tantum, quando dicitur in choro

uel extra.

uel extra. **I**tem dicēs cōfessionē.
 publicā et recipiēs absolutionē.
Item dyacon9 uel subdiacon9 a lec-
 tor ali9 in ecclesia, quicqd lege-
 rit a cātauerit ex sedilia, p9 fi-
 nē lectiōis inclinēt pfūde. **I**tem ^{c. 9. o.}
 ad omē Gloria patri, et Benedica-
 m9 p9rē et filiū cū sacro spū lau-
 dem9 et sup exaltem9 eū in se-
 cula, et **U**ltimos uersus omniū
 ymnoy. **S**imiliter intrādo ^{c. 9. o.}
 exeūdo chorū quādo frēs ibi sūt
 altari semel, et si p9sens fuerint,
 abbati semel. **S**imiliter fit intrā ^{c. 18. o. d. 3.}
 do, exeūdo refectoriū qñ frēs se-
 det in mēsa. **I**tem ad orationem
 in capitulo: **A**bsolue. **E**t post
 mēsa3 ad orōnē: **R**etribuere.
Ad orōnes in officio mortuoy
 ubi sub una cōclusionē oēs di-
 cūb, alias sufficit ad p9mā. **I**tem

ad orōnem.

fer
t, s
pus
un
o.
tus
m
qui
re
ca
n
duy
no
d
a, fa
p
o. ite
y de
aria
horo
uel

ad orōnes p exercicio. **I**tez obui-
ando abbati. **I**tez seruator me-
se, expleto seruicio, pfūde oībus
fratribus inclinēt. **I**tez ad omē
pr nr in horis, et **C**redo aposto-
lorū, excepto qñ genua flectūt.
Santans tamē pr nr sep erectus
itet. **I**tez qñ sacerdos in missa
cātat. **G**loria in excelsis deo. **I**tē
ad suscipe depcacionē nrāz. **I**tē
ad pncipales oēs orōnes in mis-
sa conuētuali, et ad earū cōplē-
das et in horis canonicis, nō eēt
flectēdū. **I**tē in xlma qñ dicit
humiliate capita uestra deo, et
ad orōnes q sequit. **I**tez qñ qñ
offert **E**uāgeliū abbati ad oscu-
lādū, pacis oculū, et Thu. ribū-
lū, uel recipiēdo mādatū ab eo.
Itez hospitibus ueniētib9. **I**tem
qñ frēs exeunt ā redeūt ad die-

das missas.

das missas, ante altare manus
 infra gradus chori profunde incli-
 net, itez quocumque cantores a ac-
 co liti aliquid incipiunt simul.
 a cantant, a certe unus tamen ante alta-
 re, aut in medio chori, uenien-
 do et recedendo inclinaret se altari
 profunde. Similiter abbati si preses
 fuerit. Similiter lector postquam
 dixerit: Dube domine benedicere, in-
 clinet se profunde sub benedictione.
 itez tarde uenientes ad diuinum
 officium, aut et prostrati per signum
 sibi factum profunde inclinent, primo
 uersus altare. 2º ad presidentem:

**De mediocribus Inclinatio-
 nibus. Cap: ix.**

Mediores seu medie incli-
 nationes, que scilicet sunt
 caput et scapulas parum incli-
 nando, fiat obuiatio pori et se-

*Quae sit mediocris
 inclinatio.*

rioribus.

miorib9, qñ Juniores eos p̄trāseūt
ā iplis habēt loq̄, prout potest
colligi ex capitulis 3. 4. 6. et spe-
cialiter 63. ubi et ponit̄ q̄ **Juni-**
ores à suis seniorib9 ubicūq; sibi
obuiauerit petāt se benedici, di-
cēdo plane benedicite, extra tem-
p9 et locū stricti silēti, aliās so-
la inclinatioē desiderent à senio-
re benedici. Et semp̄ trāseunti
seniori assurgat minor, nec ni-
si iuss9 audeat cōsedere. In cho-
ro tñ obstrepit9 uitationez nō
necessario assurgat Junior se-
niori. **Itez** ad illa noīa ih̄es9, qua-
ria. **Itez** ad benedictionez infine
misse, nō tñ abbatis cātātis so-
lēm̄iter, ad q̄ flectim9. **Itez** quā-
do in Gloria in excelsis cātam9,
adoram9 te. **Itez** in psalmo: ve-
nite adorem9. In Inuitatoriō

tn̄ sufficit.

650.

640.

650.

xx.
tū sufficit ad p̄mū adorē. **I**tem
in simbolo ad adoratz, ita q̄ sub
platione vltime syllabe p̄dictay
dictionū inclinatio fiat, q̄a tūc
p̄mo causat integrā significa
tionē earū. **I**tem p̄ gloria tibi
doie, an̄ euāgeliz. **I**tem q̄n ali
q̄s dicit **G**ras agam̄ dño deo
nr̄o. **I**tem q̄n aliq̄s sol̄ ip̄onit
antiphonā ā psalmū in loco
suo, uel ante pulpitu, uel cātat
uersuz, **I**n fine reuerēter incli
net et mediocriter. **O**is enim q̄
sol̄ stādo, ā cū alio aliqd cātat
ā p̄nūciat, ubicūq; hoc sit, post
finē reuerēter se inclinet. **I**tem
om̄s inclinam̄ seruitori mense,
q̄n ip̄e facit inclinationē suā p̄
seruiciū suū. **D**ebere enī nos re
uerēdos fore in diuino officio
ac reuerēter oīa facere, patet ex
capitulis.

13. c. d. 1.

capitulis .n. et ^{47.} et ^{52.} Idcirco
quicunque fallit in diuino officio, quod
uis modice, statim humiliter tangeat
terram manu. Si autem error
sui a vicinis percipitur, in signum
emende, humiliter discooptetur, aut
formam flectat et eam osculetur. Sed
si notabilis error fuerit, ita quod
et alios errare faciat, a error sui
manifeste ab omnibus percipiatur,
maxime si solus cantat a aliquid pro
nunciat, tunc prosternat se in me-
dio chori, donec per presbiterum signum
fiat. Sub errore etiam includi-
tur, si quis nimis basse aut alte
in choro aliquid incipit a pronun-
ciaret, a alias chorum per strepitus
a sonos altos, seu per similia tur-
baret, seu impediret.

¶ Quando fratres debeant stare
sine appodiatione in di-

uino offi.

XXI.
uino officio Capitulum x.

Quāuis in diuino officio ex
capitulo. 19. stare debeāmus,
tñ singulariter debem9 plene
stare et sine appodiatione, ad
ea que hic secūt. **P**rimo ad trinā
orōnes. **I**tez q̄tiēs p̄ se ācū alio
solo aliquis cātāt uel imponit
psalmuz, ā cātāt uersuz, uel di-
cit orōnes ā capitulū, ā incipi-
ens respōsoriuz, et h9modi. **I**te
ad lectionez in matutino. **E**pi-
stolā in missa. **I**tez ad benedic-
tionez mēse. et **G**rās in refecto-
rio. **I**tez plene stet ab oib9 q̄ncūq̄
legit. **E**uāgelii in missa, uel in
matutino. **I**tez ad p̄r n̄r in mis-
sa tm̄. **I**tez ad magnificat. ad **B**e-
nedict9. ad **N**ūc dimittis. **I**tem
ad illū uersuz. **E**t incarnāt9 est
de spū sancto. usq̄ **E**t hōo factus

E. ad q̄d

69°

est, ad qd' flectim9. Ad illa vba.
De ergo qm̄s tuis famulis sub:
vsq; ibi: Quos p̄ciolo sāguine
redemisti, vbi flectim9. ~ ~

**¶ De plena discooptione
capitū. Capitū: xi.**

Quia diuinū officiu9 ut p̄dic
tū est ex capitulo. 19. cū re
uerētia debet agi, ad q' etiā in
det discooptio capitū ptinere.

69°

Ideo sciēdu9 q' caput plene dis
coopiedū est ab his q' in choro
soli ā cū alijs aliqd incipiūt, le
gūt uel imponūt, excepto psal
mo venite tēpore hyemali, ubi
sufficit media discooptio, si
cut ad trinā orōnē tempe hye
mali. Excepto ē t cātore qn̄ in
tra sedilia aliqd incipit, nisi
ēēt tale ad q' ali9 discoopirēt. It
ad Benedic⁹, ad magnificat.

Ad nunc.

Ad nūc dimittis, ad mille bene //
 dictionez in cōuentū. **A**d illos //
 uersus: **T**e ergo qm̄s tuis fa // ^{c. 9. o.}
 mulis subueni. et ad **E**t incar // ^{c. 7. o.}
 nat⁹ est. **A**d dñs uobiscū a te //
 oꝛoēs p̄ncipales in uesperis et // ^{c. 9. o.}
 matutino. **I**tē ad trimaz oꝛoēs
 à **P**alcha uiqz oīm s̄ctoꝝ. **A**d
 omne pater noster publice dic //
 tū. **A**d psalmū: **V**enite exul //
 tem⁹, per cātores ā a colitum
 qñ non est maonū frig⁹, ad th //
 urificationez et osculuz pacis.
Itez ad primā oꝛonez in missa // ^{c. 4. o.}
 et eis complēdā, et dñs uobū //
 cū qz eis p̄mittit. **I**tē ad **E**uan //
 gelū in missa uel matutino lec //
 tur. **I**tez qñcūqz abbati aliq̄s
 frater loquit, uel petit aliquid
 ab eo, donec iubeat abbas sup //
 poni propter dei reuerētiā que
 ip̄e abbas.

ipse abbas representat. Quicquid .n.
honoris et reuerentie ei exhibetur,
deo exhibetur. vt in multis locis re-
gula **Beati Benedicti** dicit. **I**tem
in oī eleuatione dñici corporis, et
sanguinis dñi. **S**imiliter ad men-
sa bñdictionē, et ad seruatoris me-
sa inclinationē, et ad orās, et p̄
psalmū ad p̄r n̄r, usq; in finē qñ
exim⁹. **I**te hebdomodari⁹ **I**nci-
piēs: **D**eus in adiutoriū, et omēs
frēs signātes se discooppiāt, usq;
p̄ gloria p̄ri. **I**te tā hebdomo-
dari⁹ q̄ alij frēs discoo- piāt ple-
ne ad oēs orōnes p̄ncipales in
officio, ad orōnes p̄ **S**alue regi-
na, et uersiculū cantatū. **S**imi-
liter p̄ anthiphonā: **A**lma re-
deptoris, uel **R**egina celi. **A**d o-
ne **S**alue regina, cū sua orōne,
p̄ horas diei, excepto p̄ **I**pleto

in quado.

riū qñ cātāt, tūc usq; (mā)xtātū
 inclusiue ad residuūz uero usq;
 ad uersiculū stam9 coo. pti. It
 ad orōnes p9 Letanias discooppe
 rim9. Veruntamē ad ipsas Leta
 nias medie sum9 discoo. pti. Itē
 Cātor, accollit9, lector, qñ cātāt ^{c. 9. 0.}
 uersuz: **Rm** breue, uel legit bene
 dictionez, uel dicit: **Iube** dñe bñ
 dicere. Itē qñcūq; frēs intrāt ut ^{c. 9. 0.}
 exeūt choruz tēpore diuini of
 ficij. Itē generaliter ad omnē p
 fūdaz inclinationē, pter gloria
 p̄ri p9 psalmos, et uersuz: **Bñ**
 dicam9 p̄ez et filiuz cū s̄cto
 spū, et ad omnez genuflexionē, ^{c. 9. 0.}
 pter illā q̄ fit p9 eleuationez in
 missa, et pter eā q̄ fit ad bñ pla
 lmos in xlma, et ad psalmū qñ
 lerere, et de p̄fūdis ad p̄ces. It
 tēpore quo **Sacerdos** dicit missā,

nisi forsan.

nili forsan hebdomadarij tēpe e-
pistolę, alleluia, gradualis uel se-
quētia in missa, conuētuali ue-
lit stare coopertj. **M**odū tñ ē,
quod p tēpore h̄yemali, dū frīg
est nimis int̄nū, ne frēs grauius
ledatur, p̄t abbas disp̄sare. et
oēs uel aliq̄s p̄dicas plenas disco-
o. ptiones ad tēp̄ in mediocres
mutare, exceptis q̄ fuit ad p̄-
mā orōnē in missa, et ei9 cōplen-
dā ad euāgeliū in missa. **I**ntra
Elevationē corporis et languī-
nis dñi. In cōmunionē frūm et
ad b̄ndictionē missę finalē, ac
etiā in alijs q̄ busdā h̄yemodi, p̄-
ut uisū fuerit abbati.

¶ De media discoo. ptione
Capituluz: xij:
Media discoo. ptio capitis.
fiat qñ **I**ncipit **I**nuitato

nū aue.

officiuz,

riū, **A**ue maria, añ **offertorium**
 curs9 de dnā in choro. **I**t si q̄s ob
 uiat p̄ori uel loquit̄ p̄iori. **I**t
 ad p̄ces q̄ncūq; dicūt̄ cū psalmo
 miserere, ā de profundis, ut in q̄
 draogesima. **I**tē ad **Inceptionez**
Bñdē in sc̄t9, ubi etiā tunc sig
 nat se q̄libet cruce, in reuerētia
 crucifixi dñi. n̄. x. cito incipien
 tis apparere sub specieb9 panis
 et uini. **I**tē q̄n p̄trālit̄ altare
 mai9, ex diuinuz officiiū.

**DE genu flectēdo et in
 clinādo. Cap: 13:**

In festis duplicib9, xij lectio
 nū, et **I**ntra octauas et **utrasq;** *
 in utrisq; vesp̄is et laudibus,
 parato p̄ri9 pulpito ab accoli
 to, libro orōnali etiā añ hebdo
 modariū cū reuerētia accepto,
 et pulpito supposito, orō dicatz.

in medio.

in medio chori aut añ grad⁹ alta-
ris. Alijs uero tēporib⁹ et horis
dicit eā sacerdos in loco suo, scili-
cet intra sedilia, et tūc plene in-
clinam⁹. In ferialib⁹ autē die-
b⁹ ad principalē collectā in oib⁹
horis, et in missa cōuētuali, ab
oib⁹ debet genuflecti: usq; ad p-
dn̄m nr̄m ihesū xp̄m filiū tuūz,
inclusiue. Idē fiat in officio cur-
s⁹ beate marie uirginis. Et quā-
docūq; dicit: p̄r nr̄ añ lectiones,
et in benedictione mēse, et gr̄as
agēdo, ubi solū inclinam⁹. P̄ q̄
gr̄as tñ in fine flectim⁹ ad ulti-
mū p̄r nr̄ añ dationē pacis. Si-
militer flectim⁹ in eisdē diebus
ferialib⁹ ad Credo in p̄ma et Cō-
pletorio, et ad p̄ces. Sacerdotū
li cātādo dicat p̄r nr̄ aut orōēz
p̄ncipalē, stet erect⁹, qñ uero nō

legūtur.

Gr. 0.

C. 19. d. 3.

C. 10. 0.

legitur in tono, flectat etiam genua.

// nota,

Et non quod ante orationem premittitur dominus vobiscum. **O**remus, in tono orationis sequentis si dicatur in tono, atque simpliciter legitur. **E**xcepto si plures orationes sub una clausula dicantur, tunc ad primam tantum orationem premittitur: **O**remus. **P**reterquam in die parasceves, ubi due sequuntur sub una clausula, et cuilibet premittitur: **O**remus. **I**lla tamen, ante flectam genua, dicitur in tono ferialis prelationis: sequens vero, dicitur in tono orationis ad uespas. **O**rationes vero que dicuntur ad benedicendum cineres, palmam et ignem, dicuntur in tono orationum ad tertiam. **E**tiam ante orationes: **R**etribuere que pro me facta dicitur, non premittimus. **O**remus.

// collationis

num. 9.

// c. 49.

Super autem pro decantatione offerentiarum et dictionis a sacerdote: orate

fratres.

fr̄es, monachi stent erecti uersis
uultib9 ad altare, nisi habeatur
de feria, tūc dicto **O**rate, fr̄es, ge-
nuflectāt in stallis, uersus alta-
re, usq; dū dixit per oīa secula se-
culoz. **S**imiliter in ferijs, cātato
sāct9, genuflectāt uers9 altare,
usq; per oīa secula seculoz. **ān**
pax dñi. **E**t tūc surgāt, et dicto:
ag9 dei iterū flectant genu, usq;
p9 cōmunionē sacerdotis. **I**n a-
lijs uero dieb9 nō genu flectant,
nisi ad **E**levationē corpis ch̄ri,
usq; per oīa secula seculorū, **ān**
p̄r n̄r. **I**tē flectūt genu sp̄ ad **I**n-
troitus: **S**alue sancta p̄rēs, usq;
enixa. **E**t in missa de spiritu s̄cto
ad illū uersuz: **V**eni sancte sp̄s,
usq; reple. **A**d p̄mū uersuz ym-
ni: **V**eni creator sp̄s. **A**d pri-
mū uersuz ymni: **A**ue maris

stella, ad.

Stella, **A**d uersus illū: **C**rucis a^{c 33. o.}
 ue spes unica, in ferialib9 dieb9;
 alias **a**t9 ad eūdē inclinam9 dñicis di^{c 13. o.}
 eb9, nō tñ in festiuitatib9 sancte
 crucis. **A**d illa uerba: **Q**uo es
 p̄cioso sāguine redemisti. **A**d
Salue regina p9 horas, et post
 p̄pletoriū usq; misericordia. ut
 sup̄ dictuz est. **I**tē in x̄lma ad ^{c 7. o.}
 vij psalmos cuz **L**etania. ad pat̄
 noster et orōnes q̄ndecim q̄ra
 duū in ferialib9 dieb9; ats incli
 nam9. **A**d uersus in tractu:
Dñe nō secūdū peccata. sed adiu
 ua nos, usq; **E**t propter gloriaz.
Itē in uigilia natiuitatis dñi p9 ^{c 11. o.}
 pronūciationē in dacario. **I**hes9
 x̄hs fili9 dei in betlehem iude
 nascit̄. zē tñ hic prosternimus
 nos obtātū beneficiū stuporem.
Sicut in passionib9 dñi cū di^{cib. et.}

c. 37.0

cit: Et inclinato capite emisit
sp̄m, uel simile, genu flectam9.

c. 49.0

¶ Similiter ad illā p̄ticulā. **I**n Cre-
do: Et homo fact9 est. Itē in tri-
duo añ pascha ad psalmū oī-
serere mei de9, et orōnez. **R**espice.
Itē in eisdē dieb9 ferialib9 ad p̄n-
cipales p̄lēdas sepe genu flect-
tim9 usq; ad dñm inclusive. Ad
cōfessionez et abolutionē sacra-
mētālē similiter flectam9. **N**ōdā

c. 14.0

uero q; ubicūq; iā sup̄ in feriali-
b9 dieb9 iustus est genua flecti,
in alijs dieb9 tātūmodo incline-
tur p̄fūde, p̄terq; in p̄cib9 p̄mē
et p̄letoriū, ad q̄s monachi stent
erecti, sicut et ad p̄t̄ n̄r, et p̄er
oīa secula seculor9 precedēs ip̄m
in missa quētuali stāt erecti, s;
ex sedilia. ¶ Similiter ob pascat.
gaudij memoriā in ferijs quinq; mē-

c. 14.0

post pascha.

per pascha usque ad Penthe loco
predictar genu flexionuz, in-
clinam9 profunde. .s. .s. .s.

**¶ Quomodo frēs debent
stare in choro tēpe di-
uini officij. Cap: 14.**

Domni tēpore per choros cātate
aut psallitur, vn9 chor9 cōtra a-
liū versis vultib9 eregione v̄tat.
In capitulis vero et orōib9 hora-
rū ac etiā in missa qñ nō genu
flectit̄ uel inclināt̄ ad missaz
etiā nō sedetur, tūc seper frēs v̄-
sis vultib9 ad altare et seper ad il-
lū uersuz; Dñs vobiscū, quousqz
Respōsuz fuerit. Etcū spiritu s̄.
Similiter sp̄ qñ sacerdos dicit per
orationez; per dñm Jhm xp̄z; si-
ue sint frēs p̄strati siue inclina-
ti stent erecti et cōuersi ad al-
tare q̄ usqz respōsuz fuerit. Amē

Itē q̄cūqz

Item quicumque solus aliquid cantat aut pronun-
ciat stet versus ad altare, ex-
ceptis quae dicuntur absolutiones et be-
nedictiones, aut lectiones quae tunc sunt
contra alios versus, nisi quae ad bene-
dictiones evangelicam, aut omeliam
quae lector dicit. **Iube domine.** Et generaliter
tunc ad omne euangelium stet versio-
nes contra altare, ex quo quae im-
ponitur Antiphona aut psalmus,
aut aliquid cantus, quae etiam non omni tempore
fit in medio chori.

**De tempore In medio matu-
tinus et primas. Ca. xv.**

Inter matutinum et primam nullus se
collocet in lecto, aut dormiat si-
licentia ne ~~lucra~~ que quodam lucra cum dispen-
satione datur. Nempe vigiliae ~~factae~~ sunt
de maioribus regularibus quae expe-
dit tunc debent in oratione lectione
praesentibus aut meditatione, iuxta

*Vigiliae numerantur
inter maiora re-
gelantur et hinc
apparet eas ligari
et negligi.*

o. t. m.

octauū capitulū. **I**tiaz isto tē^{68. c. d. 3.}
 pore scz p9 matutinū, aliquādo^{c. 30.}
 primū, solēt cōfiteri frēs suis con-
 fessorib9, per Abbatē ad hoc signū^{quidā confessionis}
 lariter deputatis. **Q**ui eligant^{diapras?}
 discretiores, atq; doctiores, et bōe
 vite, q̄ scz sciāt aīas lucrari, ac
 discernere inter leprā et lepram,
 sicut maturi cōfessores. **I**deo in
 hys q̄ ad^{cos} pertinet sūma et eximia
 est adhibēda sollicitudo. **A**bbas^{Abbas referet sibi}
 tñsuetudines, reseruet, sibi ali^{casus quosdam et}
 quos casus pro^{at} uiderit expedire,
 et per certa tēpora omēs Abba-
 ti cōfiteāt. **P**rēs enim ātiqui,
 put legit, tā in collatiōib9 quā
 in bita patruz, de eo scz q̄ seniores
 gnoscat gsciētias iuniōr9, fuere
 valde solliciti obseruare. **E**tia
 p̄ n̄r innuit in gnto gradu hu-
 militatis et capitulo 46. **C**ōfessu^{us aut.}

Confitentis quali-
tatis

rus aut nude, pure, simpliciter, hu-
militer, ac breuiter cofiteatur culpas
suas oēs, quaz poterit p̄uia re-
collatiōe reminisci, diligētī. **I**n fi-
ne sic uel ḡsimiliter añectēs: **D**e
h̄ys et oīb9 alijs peccatis et negli-
gentijs meis, dico culpā, et peto
absolui p̄pter deū; **E**t cofessor p̄-
termittens misereatur zc et **I**ndu-
lgētiā et remissionē oīm peccato-
rū, h̄ns intētionē latissimā absol-
uēdi, sc̄z ab oīb9 a q̄b9 potest q̄cūqz
dn̄cte subiūgat; **D**ñs nr̄ Ies9 xps p̄

Forma absoluenti
2m Melian. 175.

merituz sue passiois dignetur te
absoluere, et ego absoluo te ab oī
uīculo excomunicatiōis, suspē-
siōis et interdicti, si aliq̄ teneris
et peccatis tuis, **I**n noīe pr̄is et
fi. et sp̄s sac̄ti **A**mē, **E**t ḡtinuo
adiūgat p̄nitētiā in generali
dicēs, sic uel similiter, q̄ meritū pat-

tionis.

hois xpi dñi, **B**eatissime virginis
 marie, oim factoz qdqt boni fe-
 ceritis, aut aduersa q ppter deū
 sustinueritis sint vobis in remi-
 sionē oim peccatorū vestroruz,
 et in augmētū oīe. **A**liq addūt:
 humilis cōfessiois obedientiam
 labor et rigor ordinis aut qdqd
 aliū p vobis fecerit boni, et in
 dilgētia, si quas adgliteritis, p-
 tea pro modo culpa piniūgat
 in speciali penitētia, maxime
 tamē cōfessor sollicitus sit, ut le-
 dēs in fama aut scādalizās sa-
 tis faciat. **E**tia inq̄t̄m̄cia in cō-
 fessioē nō agāt, ppter sacramē-
 ti reuerētia, et vitare plixitatē,
 uers et mētū distractionē. **T**ur-
 pe n. est monacho, q mūdo mor-
 tug esse debet, ita uiuere ut op-
 sit plixis cōfessioib9 cottidie t̄ //

morari

impertinen-
tia

cor. d. 3.

imorari. Juxta cōstitutionez
aūt **B**enedicti pape xij. mona-
chi nō presb̄yteri ad min⁹ sēt
in hebdomoda omni, occasiōe
sūmota, tenēt cōfiteri, et se-
cuduz clemētiaz. **N**e in agro,
semel in quolibet mēse usua-
li in p̄mā dñica in maiori al-
tari ecclesie sui monasterij, si
plētes fuerint, si uero ablētes,
+ **N**ō: + o māgis honestū uidebitur
cōmunicare, nisi ex causa ra-
tionali. **D**e abbatib⁹, **S**olis ut
cōfessoris, sūa ea die abstine-
at, aut festuz infra decē dies
in quo cōmunicadū sit occur-
rat. **T**unc enī sufficit ex dil-
p̄latione q̄mō infesto, **P**res-
b̄yteri uero, ^{nec} tate q̄re uideantur
inorati, frequētes sint in mil-
saruz celebratiōib⁹, nec ultra

*Monachi Benedictini
quolibet hebdomade
confiteantur.*

*+ uel magis eis
honestum*

Nō:

*+ o magis quolibet
mense communicet.*

triduum.

triduum abstineat, nisi ex cau-
 sis rationabilibus, et a presidente
 per episcopos rationabiles iudica-
 tis. Alioquin secus facies, puetz ^{ob ead.}
 uino, aut presidentis arbitrio
 puniatur, quousque confiteatur, com-
 municet aut celebret: .v. .v.

**¶ De prima quando agatur hora
 sexta, per mediam, c. 16.
 Noctes. .v. .v.**

Ad primas omniter diebus Ieiun-
 morum pullat hora sexta,
 per mediam noctis. Illis diebus ^{c. 30}
 circa quintas, hyemis tamen tem-
 pore, dominicis diebus per mediam
 quinte excitetur. Et per inter-
 uallum operetur, infra quod se fratres
 recolligant pro attentione ad opus
 dei sonetur signum per tantum spa-
 cium, ut dictum est super de matu-
 tino. Et facto signo a priore

pro fine.

pro fine pullus dicat p̄r n̄r, quo
op̄leto, iteruz prior faciat sig-
nuz, ad qd̄ cūcti se erigāt, nec
audeat incipere hebdomoda-
ri⁹ ante signuz per priorē fac-
tū. Et hoc generale sit pro oib⁹
horis, iuxta capitulū 20 regu-
le, claudaturq; cū salue regina
solito more, et facto signo a p̄o-
re uel Abbate oēs surgāt et ex-
eant ordinate ante signū uero
oī tēpore null⁹ audeat surge-
re uel exire: ~ ~ ~ ~ ~

**De Capitulo quottidia-
no qualiter fiat. C. 17.**
Emita itaq; prima, si nō oc-
currit missa tūc cōuētua-
liter cātāda, statim prior sonet
cāpanellaz capituli ad duo
Aue maria, uel si est nola p-
cutiat, p̄mo trib⁹ distinctis

viribus.

vicib9, addendo plures in dis-
 tinctos, ad q signū oēs cōcur-
 rāt ad locū solitū capituli. **S**e-
 deatq; **A**bbas et prior et cōmu-
 niter alij oēs, et lector pñūciat
 etatē lune, legēdo cū nota lec-
 tionū matutinaliū, atq; dierū
 mēsiū ac sctoz p crastino die
 natalicia, et infine dicat: **E**t a-
 libi alioz plurimoz sctoz, mar-
 tyrū cōfessorz, atq; virginum.
Deinde surgentes statim, hebdo-
 modari9 incipit: **P**reciosa in
 cōspectu dñi e/c. ordine suo cū
 lectione capituli atq; psalmo:
De profundis p mortuis, ut mo-
 ris est, **E**t dicto infine **R**eges-
 cāt in pace, et respōlo: **A**men,
Oēs sedeāt, lectorq; incipiat ī
 nota lectionū matudinaliūz
 legere unū cāplm regule, quod

compedit.

c. 11. v.
Priori e. p. h. i. o. n.
Regulam.

cōpetit, uel ei⁹ partē; Prior
autē put uidebit⁹, exponat ul'
litteraliter ul' vulgariter ea q̄
fuerit dicēda circa materiaz.
Sitq; sume sollicit⁹ circa frēs
ut intelligāt pōd⁹ regule, ⁊ ut
sciāt q̄ leuiora ⁊ q̄ grauioralit
et q̄ esētialia, ⁊ qualiter cōtra
ueniat⁹, ne ignorātia se excu
sent, in p̄ctis. **I**uxta capitu
lū sexagesimū sextū in fine.
Oēs enī p̄fessi sum⁹ cōuersi
onē seu correctionē morū se
cū dū regulā, q̄ si q̄s ignorauē
rit, utiq; p̄fessionī suę satisfā
cere nō poterit. **I**n quadrage
sime tamē dieb⁹, p̄ter dñicam,
agitz capitulū, modo q̄ supra,
p̄ tertiā, nisi statim sequeretz
officiū cātādū, tūc imediate
post idem officiiū agitz captm.

¶ De culpis, In capitulo di-
cendis atq; corrigendis. Ca-
pitulū. 18. ~

Finita regule expositione si
 qua corrigenda sunt, corrigantur
 uel generaliter uel specialiter
 et aliqua alia si sint tractanda
 tractent. Si igitur aliquis frater
 specialiter corrigendus fuerit, p
 semetipsum ultimo se accuset:
 Juxta capitulum 64. Quod si
 non fecerit, dicat Abbas. Frater
 n. Ille autem frater statim cum
 summa humilitate, et reuerentia
 surgens, cum coopto capite pūci
 at se pū in terrā, nil penitus di
 ces. Et Abbas uel Prior dicat ei:
 Quid dicitis? Respondeat frater
 prostratus: mea culpa; Prior sur
 gatis. Tunc surgat atq; dicat
 culpā suā, si conscius sibi est, ca

*Paleni; modo est
 Regulae expositione
 correatio non.*

*Hic modus magis
 pūctus apud Durstel
 dicitur obseruari.*

puteia.

pite iā discoopto, cū humilitate //
te, ⁊ cōpūctione quātū potest, //
nullo modo defendēdo atq; li- //
tigādo, nec in p̄uo nec in maq; //
no. **E**t dicto eo in quo deliquit, //
Iterus se p̄sternat in terrā ut //
p̄us, nichil dicēs. **D**icatq; prior //
quid dicitis, ⁊ eā culpaz, **E**t p̄ //
or surgatis. **S**urgēs autē, stet //
inclinat⁹, nil dicēs, **T**unc prior //
increpet eū, cū oī charitate ul' //
rigore, secūdu exigētīā p̄sone //
⁊ culpe, et p̄latissime beatissi- //
m⁹ pater noster **B**ēdict⁹ in re- //
gula, p̄ multa docet capitula, //
p̄pter q̄ hic super sedem⁹, uide- //
lizet à capitulo 23. usq; ad 30. //
et à capto 42. usq; ad 46. **S**i //
autē frater libi consci⁹ nō fue- //
rit, dicat prior, id q̄ scit de eo. //
Et sup̄ audito priore statim

q̄ Armas fr.

prosternat se sicut prius, iussus autem
 surgere, surgat et si res est dicat
 se culpabilem, si autem. Dicat pri-
 ori vel Abbati. **B**enedicite prae, et
 Abbas, **D**ominus. **E**t si tunc permiserit
 Abbas sibi loqui, loquatur, cum summa
 humilitate, dicendo se de hoc fa-
 ctum non scire, si autem, non audeat
 quicquam dicere, sed sedeat in pace.
Et hoc strictissime teneatur. **I**tem
 modus de dicendis culpis, servetur
 in omni loco et extra capitulum ubi-
 bicumque aliquis corripitur, precipue,
 si uiderit animum senioris commo-
 tum, **I**uxta sententiam beati Bene-
 dicti in capitulo 21. regule. **I**tem
 communes pene solite infligi ⁱⁿ ^{causis}
 fratribus pro culpis non multum
 grauioribus, sunt, hec: prostratio ^{ca. 4. d. 2.}
 in choro ad **S**alue regina, in
 sexta pro defectibus in choro com-

missis.

missis, uel aliq̄ psalmi, uel mā
ducare in terra, sine uino, uel
in pane et aqua, uel pcussio b̄
gax, nudatis scapulis cū psal
mo **M**iserere mei. **V.** Kyrieley
so **P**ater n̄r **A**ue maria, **E**t ne
nos. **V.** **S**aluū fac seruū tuuz
R. **D**e9 me9 speratē in te. **V.**
Couertere dñe aliquātulū. **R.**
Et deprecabilis esto sup seruū tu
um. **V.** **D**ñe exaudi. **R.** **E**t cla:
V. **D**ñs uobiscū. **O**rem9. **D**e9
cui ppriū est misereri et cū
talib9 multū pbādi sunt no
uicij in om̄ patientia **I**uxta
capitulū ss: ~ ~ ~ ~ ~

¶ DE capitulo die veneris.
¶ capituluz. 19: ~

650 d. 2

¶ **O**bolibet die veneris, lecta re
gula, singulī dicāt culpa
generales, uel saltē semel quo
libr m̄.

libet mēse ex corde, modo et
 forma ut predictuz est, inci-
 piēte p̄or. si nō sūt p̄sentes
 hospites, Nouiciū aut Cōuersi
 Laici. Qui si p̄sentes sūt inci-
 piāt dicere culpas suas, p̄tea
 egressis eis, p̄or, a sic secūduz
 ordinē descēdēdo nisi forte oc-
 cupatio aliq̄ cogeret unū āte
 aliuz dicere. Et dicat q̄libet cul-
 pas suas generaliter, sub hac
 aut eequalenti forma. Ego dico
 culpā meā oīpotēti deo beato
 B̄ndicto, toti cōgregationi, et
 uobis p̄r, specialiter. De sac̄ta 1
 regula, q̄ nō seruauī secūduz
 meā possibilitatē, De sac̄ta o 2
 bediētia et Reuerētia, quas
 nō exhibui uobis et singulis
 patrib9 et fratrib9 meis, sicut
 debui. De diuino officio, in 3

forma generalis
 ad p̄or dicenduz

quo comi.

quo comisi multos errores, et ~~et~~
 negligētias, pro quib9 nō satis
 feci sicut debui. De sancto silē
 4 tio, qnō custodiui, certis tēpo
 5 rib9, et locis phibitis. De super
 fluitate, cibi, pot9, vestib9 et sō
 6 ni. De mea ppria uolūtate, q̄
 sepi9 secutus suz iniuste. Et de
 multis malis morib9 et exemplis
 meis. De istis et oib9 alijs pecca
 tis meis, dico meā culpā oī po
 tēti deo. Beato Benedicto, toti cō
 gregationi, et uobis p̄r. Abbas ta
 mē prior, ^{habent} Cellari9 et alij q̄ hunc
 cōtinuata officia seu curas, dicāt
 culpas suas, de negligētia cōmissa
 circa ea. Similiter si q̄s fratru9,
 ultra generalia de aliquo habe
 ret dicere culpā hec exprimat
 ante ultimā clausulā, dicendo.
 Specialiter dico culpā meā qd̄

hinc tunc.

heri tarde ueni ad p̄mā, uel a hoc ^{c. 4. c. 2.}
 fregi, neglexi, uel feci, **S**imilit̄
 alijs dieb⁹ dū fr̄ in speciali suaz
 recognoscit culpā, aut à p̄sidentē
 te capituli uocat, p̄mittat p̄ri
 cipiu⁹, et p̄⁹ exp̄mat culpas et
 p̄ finē cōcludat dicēs. **D**e istis
 et oib⁹ alijs etc. ut sup̄. **P** peni ^{c. 4. c. 5.}
 tētia detur cui libet un⁹ ex sep̄
 tē psalmis penitētiālib⁹, et Lai
 cis, septē pater n̄r, et tottidē **A**ue
 maria nisi forsan de aliquo sin
 gulari ultra generalia culpabi
 lis fuerit rept⁹, tūc fiat secūdu
 capitula **R**egule p̄alligata. **D**e
 bēt etiā in sacramētis sacramē
 talib⁹, de iā dictis psalmis requi
 lariter cōfi tētib⁹ penitētie im
 poni, p̄ infra aut̄ scriptis neg
 ligētis et culpis, ueniā in ca
 pitulo specialiter petere solem⁹.

Qui ab.

*Hæc eadem omnia
usq. ad capitulum huius
capituli leguntur
etiam cap. 4. l. 1.
moniani Bursfel-
dini de institutione Pri-
ma.*

Qui ab aliquo horarum uel officij de
dominica aut defunctorum à capitulo,
à collatione, à mandato fratrum
à communi fratrum refectioe uel
labore, à missis conuentualibus
seu quolibet actu conuentuali se ex
toto absentauerit aut etiam occurrere
tardauerit in capitulo pre-
missa uenia culpam suam dicat,
nisi in officio suo tale quod agat
quod ea hora fieri premissum est, aut
aliunde rationabiliter uel neces-
sario occupetur ex iussu a licen-
tia prioris. **S**imiliter ueniam pe-
tat ab ope dei, uel alio legitimo
actu conuentuali, egressus etiam cum
licentia, si expedita necessitate uel
causa sua non redierit. **S**i tempo-
ribus constitutis confiteri communi-
care aut celebrare omiserit, si
lector mensis aut egrediens de ser-

uitio.

uitio cogne, uel etiã ingrediẽs
 bñdictionẽ horis statutis super^{scipere}
 neglexerit. **S**i liber de q̄ cãtã //
 dũ uel legẽdũ est in ope dei ad
 refectionẽ uel collationẽ eius,
 neglectu intẽpe defuerit, ita ut
 notabilis p̄pterea morafiat. **S**i
 de uia ueniens ea die ad finẽ ali //
 cui9 hora bñdictionẽ nõ accepit,
 uel si absq; ea de monasterio ex //
 ierit, et eo die nõ redierit. **S**i fo //
 ris monasteriũ cũ ea die redire
 potuerit absq; speciali licẽtia re //
 fecerit. **S**i septa clauſtri etiã
 interiora absq; licẽtia uel neces //
 sitate euidẽti egress9 fuerit. **S**i
 officinã q̄libet cõtra generalẽ
 phibitionẽ intrauerit. **S**i cor //
 porale lintheũ aut pl9 hui9 mo //
 di cõsecratũ ei9 negligẽtia in
 terzã ceciderit. **S**i loq̄t; absq;

licẽtia.

licētia. **S**i tale qđ fregerit, per //
fuderit, aut peiorauerit, sicut //
est cere misse cōuētualis et //
generaliter de oīb⁹. **U**nde **S**ct⁹ //
Benedict⁹ p̄cipit fieri **S**atisfac //
tionē, p̄ p̄missis similibus //
nisi alias specialis in regula aut //
ceremoni⁹ fuerit statuta pe //
nitētia p̄pter satisfacionē in //
iungi poterit orō dñica, aut //
psalm⁹ aliq̄s, uel q̄libet humi //
litatis act⁹, aut subtrahi aut de //
ponere cibi et pot⁹, aut etiā se //
cūduz exigētiā facti ⁊ ratiois //
cōsiderationē ip̄m quī⁹ puniri //
Si q̄s tamē p̄missa, ad aliqđ horū //
frequētauerit, ut sepi⁹ corrept⁹ //
emendare noluerit, ne remis //
siois indulgētie obtentu, noxia //
cōtrahat peccādi cōsuetudō, ad //
hiberi etiā poterit ei regularis

distinbio.

districtio discipline, p̄cipue ubi
cōtēpt⁹ denotat̄ in causa. In
refectorio deniq; si refectionis
tēpore sonitū fecerit, q̄s q; q; q;
inibi audiāt, similiter si de ci-
bo et potu aliqd̄ notabile illic
effuderit, si coclear, aut cultel-
lū, aut aliqd̄ hui⁹modi fregerit,
si mēsis fratrū ea q̄ habere de-
buerit, apponere neglexerit, a
simile qd̄ cōmiserit, ueniā pe-
tere nō omittat etc. S. S.

DE punitione culparuz,
In carceratione, excō-
municatione, ac de eaz
remissione, ⁊ absolutio-
ne. Capitulus. 20:

Qum capitulū ad hoc insti-
tutū sit, ut illic stabiliat̄
firmamētū religiōis, innoue-
tur studiū diuine seruitutis,

uicia.

uicia corrigāt, ⁊ uirtutes in //
stituāt. **I**pm agēdū est cū sūma
reuerētia, cū timore diuino, et
fraterna charitate, nisi forte
culpe enormitas, p tēpore, dis //
strictiorē aī aduerlionē exigeret
puniēdi: **I**nde q̄ p̄ est capitulo
in iudicijs faciēdis discret⁹ sit:
nec quēq̄ ultra demerita cōtēp //
nē, sed secūdū loci ⁊ tēporis, et
causē circūstātiās agat, ⁊ frēs
p̄clamet nō ex auersione a rā //
core, sed affectuose ⁊ fraterne,
dilectiōis amore, nō ex animi
p̄sione, aut cordis amaritudi //
ne, sed piā mētis cū p̄sioē in
sp̄ritu lenitatis, honeste ⁊ mo //
deste, dulci quodaz affectu, et
vultu placite et serenō, princi //
paliter intēdēs frīs salutē ⁊ cō //
gregatiōis p̄fectū. **I**deo nō ex

*Discretio Praesiden-
tis in capitulo.*

Sola suscipit.

sola suspitione aut ex incerto
 quēq; p̄clamet, sed q̄ certissime
 exuitū uel auditū ipse nouerit
 si tamē tale fuerit q̄ publicare
 liceat. **V**alde enī cauēdū ē ne
 crimē aut factū quilibet tale ī
 cōmuni p̄clamet aut alias p̄
 datz ordine fraternē correctio
 nis charitatis p̄termisa, uide
 fame sue detrimētū paciatur,
 si alias occultū, uel non sit a
 deo diuulgatū q̄ iuxta **A**pol
 toli sentētiā peccās corā oībus
 ueniat arguēd9, sicut fieri de
 bet in culpa ḡauē et manifest
 ta se publica, ut q̄n scilicet res
 est notoria uel res corā iudice
 testib9 cōuict9, siue q̄n p̄prio
 ore culpā suā est cōfess9. **S**ūt
 enī in genere duplices culpe ^{quae sūt leues}
 q̄dā leues, put sunt p̄c̄ta ueni ^{culpe}

alia, chari...

Qua sit culpa gra-
uis.

16.
7 gradus punitionis
seu discipline regu-
laris ex Reg. s. Bened.

1

2

alia, charitati nō cōtraria, licet
inter talia sit in equalitatis dif-
ferētia: de taliū p̄nitione ha-
betur capitulo 23° et de eaz pu-
nitione agit capitulo 25 et alijs
sequētib⁹. Deniq; culpā gr̄avis
recte dicitur om̄e peccatū mor-
tale seu criminale, q̄a excludit
charitatē, sine qua nemo potest
fieri saluus, et priuat felicitate
perpetua, et meretur penā eternā.
Predictarū culpaz om̄m aduer-
tens fact⁹ **B**ndict⁹ uarietates
in regula sua t̄git septē q̄dus
punitiōis seu discipline regu-
laris. **P**rim⁹ est admonitio se-
creta, quādo sol⁹ à sola chari-
tatiue, seu corā alio adiuncto
put uidetur expedire, admoni-
tur. **S**ecūd⁹ est obiurgatio q̄
fit q̄nq; corā plurib⁹, aut pub-

lib. 1. c. 11.

lice in capitulo corā Conuētū.
Tertius est Ieiuniū, sub quo cō³
 p̄hēditur afflictio carnis ī ci //
 bo et potu et amictu et lecti
 sternijs. **Quartus** est uerbera⁴
 tio, sub hoc cōtinet̄ quis afflic⁵
 tio corporis extrinsec⁹ adhibi //
 ta, ut cōtrari⁹ labor aut uincu //
 latio. **Quintus** est cōmunis totius⁵
 ygregatiois p̄ fratre delinquen //
 te oratio. **Sextus** est excōmuni⁶
 catio, ceteris grauior. **Septi⁷**
 mus est, de monasterio eiectio,
 loco cui⁹ vagabūdi monachi
 sūt nūc tēporis ex iure reuocā⁸ //
 di est fr̄is talis in carceratio si //
 ue à cōuentu separatio. **Ubi**
 aduertēdū q̄ duplex est excom¹
 municatio una regularis seu²
 monastica. **Altera** canonica
 siue ecclesiastica. **Et** utraq; ea //

1. p̄p̄t̄y. 2. Regularis u. monastica. 3. Ecclesiastica.

in duplex.

f.

licet
 is dif
 ne ha
 pu
 et alijs
 auis
 mor
 ludit
 potest
 itate
 ternā.
 aduer
 etate
 e q̄dus
 e regu
 utio se
 chari
 diuncto
 dmoni
 gatio q̄
 ut p̄p̄t̄

Vt in 2° 2° 2°.

2 minor, et qua?

Major et qua?

*Cg. c. d. 2. posse
hac ibidem habetur.*

rū duplex est, minor scilicet et maior. **E**xcommunicatio regula-
ris minor, est priuatio à cōsor-
tio mēsa cōmunis fr̄m, ut quā-
do q̄s solus cōmedit p̄ alio, aut
in terza seu pauimēto refectionis.
Maior, est quādo fr̄ excluditur
tam à refectione q̄ à choro, ita q̄
publice solus nichil audet incipere
aut facere, uel q̄n separat à cō-
uētū in loco p̄uato siue in carce-
re inclusus. **D**e hac igitur capitū-
lo 24 regule. **E**t in hāc excō-
municatione solus **A**bbas mittit
fr̄m si p̄sens est, dicēdo: sitis ī
penitētia grauioris culpe, uel
ite in carcere, uel manete ibi ul'
ibi. **E**tia solus **A**bbas ab eadē ab-
soluit citius uel tardius scdm̄ con-
ditioēs et penitētiā personarū.
Pr̄ autē in hāc excōmunicatio //

man 2199

nē misus, p̄tin⁹ coopert⁹ frōte,
 vultu submisso, ad insinuā dōi
 luctū, penitētia, ad designa
 tū locū tēdat, p̄sequēte se fratre
 cui cōmiserit **Abbas**. **I**biq; ma
 neat, dormiat, māduicet, bibat
 et operet. **I**uxta regulā et **Abba**
 tis cōstitutionē. **N**ull⁹ ei absq;
 licētia societ̄ aut loquat̄. **N**isi
 frater p̄dict⁹ qui de singulis q;
 agēda sūt debet eū p̄monere, et
 q̄ **Abbas** indullit p̄fectiōe, et
 hora administrare, absq; cibi et
 pot⁹ b̄ndictiōe. **D**e industria eg. c. d. r.
 tamē **Abbas** p̄ leniore cōsolet̄
 eū, ut totū gratū habeat, et pa
 cienter sustineat, q̄d q̄d ei corpo
 raliter afflictiois affligit; ut di
 uine clemētie possit recōcilia
 ri. **Q**ui etiā possūt intercede
 re apud **Abbatez** p̄ eo, maxime

si coparatione

si cōpererint q̄ p̄ reatu suo habe
at cor cōtribulatū, cōtritū et
humiliatū. **S**in autē impeni
tēs aut rebellis remāserit, di
mittat̄ in loco sibi assignato,
uel certe sepis deduct⁹ ad ca
pitulū ibidē petita uenia va
pulet. **Q**ui si ad huc in pertina
tia p̄seueret, cōmunis fratruz
fiat p̄ eo oratio quaten⁹ dñs de⁹
mētēz ei⁹ illuminet, et ad peni
tētiaz emolliat. **Q**uādo ergo ab
bas decreuerit tali fr̄i misereri,
extract⁹ de carcere uadat ad
capitulū, et ante pedes **A**bbatis
p̄strat⁹, aliq̄ diu postea dicatur
aut surgat, et de cōmissis pub
lice obiurget̄ et ponat̄ in cel
lā suā p̄mo, et nulli loquat̄ nisi
priori, nec ad chorū, nec ad mē
laz cōmunē uadat, sed pri⁹ cū

Inueni tonig.

seruatorib9 māducet cū silētio.
Post aliquot dies sicut Abba //
 ti uisū fuerit, reuocet ad ca //
 pitulū, et iterū obiurgēt. **P**9 //
 q̄ surrexerit et absoluat, ut
 vadat ad chorū et ad mēsam
 cōmunē, sed ultim9 oīm stet,
 et nō loq̄tur nisi p̄ori. **E**t inte //
 rim, donec plenariā mereat //
 absolutiones, nō imponat in
 choro **A**nthiphonā aut psal //
 mū aut lectionē, nec recipiat
 osculū pacis, nec publice cele //
 bret, aut cōmunicet uel minis //
 tret. **Q**ue tamē in p̄uato facere
 nō phibet. **E**t iā in fine horay //
 p̄strationē faciat p̄n9 in terras
 in loco quo stat, uel poti9 in
 matta. **P**ost aliquot dies ite //
 rū absoluat plene iniūcta ei
 penitētia, p̄ut **A**bbati placet.

Qui tamē.

In q̄b9 casibus re-
gulat̄ur h̄c ex cōmu-
nicandus.
c. 10. 11. c. 12.

Qui tamē Abbas bñ et caute de-
liberet in q̄b9 casib9 q̄s sit regu-
lariter ex cōmunicādo, ut si pec-
catū fratris est cōtagiosū, ut ē
hæresis, rebellio, cōspiratio, pec-
catū sodomitticū, uel si frater
fuerit fugitiuus, aut in crimīe
laps9, fama publicatiōe, aut qui
de crimine legitime cōuict9 est,
aut publice diffamat9, et non
volēs se canonicè purgare. **I**dem
si periculū iminet aliq̄ corpora-
le, q̄a timet̄ q̄ aliq̄ occidet, ma-
nifeste uel occulte, siue aliūde,
aut damnū graue inferre iul-
te aut aufugeret uellet, et sic de
alijs. **I**n q̄b9 Abbas iuxta qua-
litatez de merit̄i, grauioris aut
leuioris culpe penitētiaz im-
ponat pagēdas. **E**x cōmunica-
tio uero ecclesiastica minor est,

In cōmuni Zalephus
Minor et quæ

Separatio

Separatio à sacramētis tantum.
 Quaz corā deo quilibet incurit
 per peccatū mortale, si ab eccle-
 sia siue iudice, incertis casibus
 infligitur. Sed excomunicatio ^{suav. et just.}
 ecclesiastica maior, est separa-
 tio à sacramētis, et à societate
 fideiū, priuatio cōmuniū to-
 tius ecclesie suffragioꝝ. Et illa
 in multis casib⁹ à iure infligi-
 tur, et aliūde p̄cessu iuridico
 per sententiā ecclesiastici iudi-
 cis. Et quia hec excomunicatio,
 est maxima penarū presentis
 uite, difficulter et rarissime
 debet infligi, nisi q̄s sit ita re-
 bellis et cōtumax q̄ aliūde nō
 speret corrigabilis, nisi tali
 pena plectat, et cōfūdat ad
 salutem. In quo casu debet se-
 tentia excomunicatiōis hui⁹

Prinjs a.

premissa canonica monitiōe fieri
in scriptis expressa causa p̄ q̄ q̄s
excōmunicate, et tādēz à consor-
tio cōmunitatis sequestrate. Et
tūc cōcurrūt simul ex cōmuni-
catio ecclesiastica maior, et ex
cōmunicatio maior regularis.

**¶ DE Capitulo die sabba-
ti capituluz. Zi:~**

Quolibet die sabbati p̄ lectio-
nē regule legat̄ tabula ibi
dē per sacristā p̄parata continēs
nomina officialiuz p̄ futura sep-
timana sub hac forma subnota-
ta: p̄missa conuētuali hebdomo-
daris. **Frater. N. Dyacon⁹ Frater.**
N. Subdyacon⁹ Frater. N. Sc
collit⁹ p̄m⁹ frater. N. Accollit⁹
secūd⁹ frater. N. Cantor p̄mus
frater. N. Cantor secūd⁹ frater
.N. Lector mēse frater. N. Serui

tor mēsa frater. **N.** Cocus frater
N. Candelari⁹ frater. **N.** p lec-
 tiōe p̄ma frater. **N.** uel si quid
 aliud ordinādū fuerit, ut sunt
 missa votiua, siue alie ascribi
 solite hoc modo: p missa de do-
 minica die dñico frater. **N.** Fe-
 ria z̄a. frater. **N.** Feria z̄a. etc.
 cōsequēter. Et hec tabula in sa-
 crario, aut in loco patulo sit,
 ut q̄libet suo tēpore cōspicere
 ualeat ad q̄ ascript⁹ sit officiū,
 ne negligētia cōmitat. Prefa-
 ti aut officiales per totaz sequē-
 tē septimanā sua officia faciāt.
 Sp̄uales ex rubricis ceremoni-
 aruz diuini officij patēt. Tem-
 porales aut quēadmodū descri-
 ptū est iplis in regula.

DE capitulo die Dñico,
capitulus. z z.

In dñica fiat capitulū modo
sicut alijs dieb9, nisi q9 p9^{re} excō-
et explicatio ne municationē regulæ si habeatur
officiales pcedētis septimane, si
cut sunt hebdomodari9, **D**yaco-
n9, **S**ubdiacon9, **A**ccollit9, **C**ā-
tor, **L**ector, **S**eruitor mēse, dicāt
culpās suas, de neqliqētij9 et de-
fectib9 ab eis cōmissis, et q9 nō
cōpleuerūt sua officia cū deuo-
tione et reuerētia, et diligentia.
Et p penitētia iniūgat9 oībus
officialib9, **C**hori exceptis cāto-
rib9 si sint cōtinuū, quatin9 ia-
ceāt pstrati ad **S**alue regina p9
sexta. **O**fficiales aut refectorij
pstrati sint ad bēdictionē mēse,
nisi fuerit festū mai9 aut du-
plex, in quo nec culpe dicūt, nec
uēnie petūtur, sed quilibet legit
psalmus de penitētia lib9 unus

88

exodi.

exordinatiōe tamē Apostolice vi-
sitatiōis in hoc monasterio hac-
tenus, fratres, p̄fati officiales, nō
dicūt culpas suas, ut sup̄. sed ob-
seruāt tātus p̄stratiōes, ut pri9
et officiales refectorij faciūt pro-
stratiōes ad *Salve*, post nonas.

**De tempore Inter p̄mā
et tertiaz. Cap: 23^m**

Facto Capitulo faciat prior
signū, quo frēs exeāt ad legē^{cs. o.}
dū missas, put dispositū fuerit
per *Abbatē*. Ita q̄ cōmuniter
integras horas ad minus frēs ha-
beāt p̄missis, ceteri aut hoc tē-
pore aliqd laborēt, put eis fue-
rit inuētū potissime, ut eo tē-
pore ministrant admittas, orāt,
sc̄ibāt, aut legāt, et nequaquā
vagētur. *Extra hoc vero tēp9*^{25. o.}
null9 sine licētia audeat celebrare.

Qualit?

**Qualiter agēda sit hora tertia
et sexta Capitulum. 24:~**

Hora cōpetenti, dieb9 uidelicet
ieiunioꝝ circa octauā, alijs
aūt dieb9 circa septimā, sonē
tur ad tertiā, p̄mo et secūdo, per
oīa sicut dictus est de p̄ma, **Dei**
de sublequatz missa conuentua
liter dicēda, modo quo infra po
sitū in ceremonijs, diuini officij.
Deinde sublequatz sexta sonato
circa finē missē sub cōplēdis, vno
tātū signo, et dicto salue regina,
oēs exeant, vt dictū est, **I**n ieiū
nio uero ecclesia tertia sola ca
nitur, et cū **S**alue regina cōclu
ditur, et tēpore suo pullatz, ad
sextā, et cōmuniter habet missa
conuentualis, et nona et vespra
mortuoz, si dicēde sunt. **N**ona
aūt cū placebo, si habet regula

inter dieb.

riter dieb9 Jeunioꝝ circa vnde //
 cimā horāz uel ante finiatur,
 ceteris vero dieb9 circa xij ter //
 minet, vt infra habet. ¶

De signo ad mēsa. c. 25.

Postquā frēs exierit a sexta pul //
 latio hūilissimē scilicet, ad unū
 p̄r n̄r in cāpani ad mēsa fiat
 modicū interuallū quo frēs se
 possint expedire de necessitate
 nature, et tūc sonet p̄mū sig //
 nū a seruitore cū malleo trib9
 ictib9 sup cimbaliū uel nolam q̄
 p̄deat in claustro p̄pe capitulūz
 aut resectoriū, nō tamē sonetur
 nisi p̄mū sciat à coco, si coquina
 sit parata. **D**einde fiat inter //
 uallū breue in quo et p̄cedenti
 frēs uenire possint de dormito //
 rio ad resectoriū. **P**osthac ad
 signū p̄oris seruitor sonet sup

nota breuit.

C. 19. c. d. 3.

¶

C. 19. c. d. 3.

C. 12. c. d. 3.

nolā breuiter cōcisis ictib9 pluri
 b9. In trātes autez refectionis oēs
 reuerēter inclinēt se ante imaginē
 crucifixi ad q̄ stātes vultib9 usqz
 ad li q̄ūqz fit à p̄ore breuissime cū
 campanella ad mēla abbatis pen
 dēte, et tūc stātib9 cūctis eregiōe
 uersis vultib9, cōtra se, abbas dicat:
 b̄ndicite, et respōdāt cūcti b̄ndi
 cite, tūc abbas incipit usqz ad pri
 mā pausā uersus qui cōpetit cū
 gloria sumēdū modo lectiois ad ma
 tu dinas. **Q**uicūqz vero p9 gloria
 patri usqz ad sicut etc. exclusiue
 uenerit, prostrat9 intēra iaceat,
 uel saltez in medio refectionis stet
 usqz ad signū p̄sidētis. **S**imiliter
 qui ad diuinū officiū nō debita ho
 ra uenerit, hoc est ante finē gloria
 patri, et sicut erat etc. q̄ dicūt
 p9 versū: **D**e9 in adiutoriū, ex cō

subdit.

suetudine monasterij melicēsis ^{melicēse} ^{monasterij}
 introducta per p̄mas reforma
 tioēs, stet in medio chori super
 matra vsq; ad signū presidentis:
 et si tales se nō correxerit fiat de
 eis iuxta tenorē capituli 43 re
 gule. Quo signo facto hebdomo
 darij dicat Kyrieleyson etc. et ^{c. 18. c. 23.}
 finito p̄ n̄r et mensa b̄ndicta,
 lector precedat ad mediū et incli
 nat⁹ reuerēter ad crucē dicat Ju
 be dñe b̄ndicere, et accepto b̄ndic
 tioē ascēdat ad legēdū, et in fine
 dicto tu aūt etc. descendēs simi
 liter se inclinet etc. ¶

DE mensa frūm. Cap. 26.

Abbas et prior data b̄ndictione
 vadāt ad locū suū, et cōsequē
 ter alij sedēatq; cū sumō silētio
 iuxta cap. 38. Null⁹ deniq; au
 deat tāgere panē, nec quicq; mā
 ¶

durant.

ducare donec abbas aut Prior,
faciat signū cū cultello panē p
cutiēdo. Deinde seruator accep
tis ferculis à Coco ministret ea
cū oī reuerētia et deuotiōe, ut dic
tū est, indutus scapulari, incipi
at aut ab Abbate si plens sit, ali
as à Priore, aut alio seniori in
mēsa Abbatis. Nullus in mēsa
audeat partē suā alteri dare, si
etiā si ipse nolit uti, nisi forlā ius
sus à priore: sed et si q̄s partē sibi
datā uel cibi aut uini per incuri
ā aut quis modo effuderit nota
biliter, aut alios excederit, post
finē refectiōis faciat emēdas se p
sternēdo nisi q̄s fuerit in fine mē
se aut acie, ut absq̄ strepitū aut
alioꝝ impedimēto surgere possit.
Similiter seruitores excedētes
uenias faciāt nihil omni de

grosionib.

grossorib9, in capitulo fr̄s suas cul-
pas recognoscant. ¶ ¶ ¶

¶ De lectore mēse Cap: 27.
Lectoris officiū est iuxta capi-
tulu 38. legere p̄ totā mēsa ^{ci7.cd.2.}
fratrū tractim et distincte et nō
nimis alte, sed p̄ collatiōe et ca-
pitulo legit lector hebdomade p̄
cedētis. Lector vero mēse dñica
finita missa cōuētuali in mediū
chori p̄cedēs reuerēter inclināt9
dicat: hūc versuz. **Dñe** labia re-
spōdente choro similiter ad ip-
suz qualibet vice. p̄ p̄mā autē
vices inclināt9 p̄uoluet se gi-
rādo vers9 choruz in signū petē-
tis p̄ se orari ab oīb9. **P̄** tertiā
v̄ro vice flectet genua in terra
eadē loco, tūc hebdomodari9 ias ^{ci7.cd.2.}
expedit9 interim de **Eu**angelio
s. **Johānis** reuers9 ad dexterā cor-

nū in teno.

nū in tono oratiois ad tertiā di-
cat hūc versuz. **S**aluū fac rē. **R**e-
spōdentib9 ceteris de9 me9 &c.
Ver: **M**ittat tibi auxiliū de sctō.
R **E**t de syon. **V**. **D**ñs custodiat
te ab oī malo. **R** **C**ustodiat aīaz
tuā dñs. **D**ñs vobis: **O**ratio sine
Orem9. **D**ñs custodiat i troitū
tuū et exiliū tuū ex hoc nūc r usq;
in seculū **Q**ui viuit et regnat de9
R **A**lmē. **D**einde intrat ad legen-
dū eo modo q̄ dictū est, in capitu-
lo p̄ alligato habeaturq; emēdator
Juxta lectores q̄ similiter discrete
cāritatiue et sollicite corrigat er-
rata: **A**lioqñ p̄sidēs faciat, cui
si lector absētiret aut alias lec-
tor sepi9 notabiliter erraret sur-
gētib9 fratrib9 de mēsis ueniam
petat, lector aut collatiois in cho-
ro ueniā petat. si notabiliter errauit.

617. ed. 2.

613. ed. 1.

Dr. 1110.

De Coco Capitulū. 28.

Coci officium ē, secundū regulas
 coquere fercula fr̄m, et cetēa
 facere q̄ ad hoc requirunt. **S**ed si
 forte dicit fr̄s ab hoc apti nō fuerit,
 coquat aliq̄s fr̄m cōuersorū a deo
 cōpositus, ut nullū scādaluū ex ipso
 veniat, circa ea q̄ ministranda sūt
 fr̄ib9. **I**ta tamē ut moris in specu specus
s. Gerol.
 ppt̄ meritū sac̄te obediētie, iuxta
 regulā. frat̄ cleric9 Coco septima-
 nari9 lauet scultellas atq; ollas
 p̄ totā hebdomadā, ac etiā portet
 aq; et ligna q̄tidie, etiā scopendo
 cognā, et cetera h9modi humili-
 tatis opera sumō feruore p̄legit,
 q̄a de his ut ipse **S**ct9 **B**enedict9
 dicit in Capitulo 35. maior mer-
 ces acq̄rit. **C**etera aut̄ ad suū of-
 ficiū pertinētia, scripta sūt in
 capitulo p̄ alligato. **N**ūc vō tem //

porus auct.

NB.
X

C-21-c-d-3

C-15-c-d-2

poris autoritate **A**postolica est
dispensatū et honesti seculares ci-
bos coquāt, et ea faciāt que ad co-
quinā pertinet. **P**rēs tñ Coci cū
mēse seruitorib⁹ pedes fr̄m lab-
bato, et p̄anos p̄ pedib⁹ lauēt, pa-
rātq; aquā et bala, necnō etias
alia necessaria, p̄ lociōe pedū. **I**n-
sup̄ p̄ncipalis coc⁹ discrete ⁊ re-
uerenter vocat fr̄s ad rasuram
que cōmuniter quīdenā nō dif-
fert, sed infra tres hebdomodas
quater habet, Coci aut̄ uidelicet
intrās et exiēs, solitas b̄nedictio-
nes accipiāt post matudinū do-
minice, isto modo. **P**rimo exiens
coc⁹ dicto b̄nedicam⁹ dño, et re-
spōso, deo gratias, **A**ccedit ad me-
diū chori, et trib⁹ vicib⁹ pro-
nūciat. **V**er. **B**̄ndict⁹ es dñe de⁹
q̄, ad, me, et cōsolat⁹ es me, eo mo-
do que.

do q̄ de lectore dictū est, **H**ebdo-
 modariis vero dicit hos versus, **S**al-
 uū fac feruuz tuū. **R.** **D**eus meus
 sperātes in te. **V.** **C**ōuertere domine
 aliquātulū, **R.** **R**espōdetz q̄t de p̄ca-
 bilis **De.** **D**ñs vo: **O**rem⁹ **C**on-
 cede q̄ms om̄ps de⁹, vt huic fa-
 mulō tuo p̄ expleto officio mer-
 cedē tribuas eternā. p. x. d. n. **De.**
Hystea surgēs abeat ad locū suū
 coc⁹ intrās accedat dicēs more
 lectoris similiter hūc vsū tribus
 vicib⁹ **D**e⁹ in adiutoriū c. **D**ñe
 ad adiu: **H**ebdomodari⁹ dicat
Saluū f. l. t. **D**e⁹ me⁹ sperātē in
 te. mitte ei dñe auxiliū de sancto,
 et de syō tue: eū. **D**ñs vobiscuz.
Orem⁹. **O**ro **C**ōcede q̄ms om̄ps
 de⁹, vt hic famul⁹ tu⁹ susceptus
 officiū mēte deuota pficiat. **Per**
 christū dñm nostruz. **A**men.

De Jambert

DE Seruitore mese C. 29.

Seruitoris officium est, videlicet
si cuncta requisita sunt in mensa
posita a conuerso aut fratre illo qui cu-
ra habet refectorij. **I**dem cibos in
refectorio vno se iuuante conuerso,
si est congregatio magna, et le-
uat scultellas et coclearia. Post-
tea ad signum Abbatis aut Prioris
cum campanella lector pausans, ser-
uator cum suo adiutore reliquas et
panes incisos leuet cum disciplina
et silentio. **E**t postquam omnia leuauerit, re-
uerenter ante crucifixum vestri presidet
et omnes fratres se inclinant. **E**t sona-
ta iterum campanella per Abbatem aut pri-
orem modicum vno vel duobus ictibus
lector stans dicat. Tu autem domine deus.
Et fratres dicto deo gratias surgant et or-
dinatis cunctis vestris vultibus Abbas
aut prior incipiat vestri quod competit, et

c. 17 c. d. 2.

c. 18 c. d. 3.

habermeyer

hebdomodariis vsuz agimus tibi gra-
tias uel bñdicts des in domis. Et p9
tea in cepto à cātore miserere meij
des, uel qui cōpetit bādūt cū psal-
mo bini et bini ad chorū more mo-
nastico ubi cōpleto psalmo vsicu-
lis et orōne ut cōsuetū ē, ac in fi-
ne dicto p̄r n̄r et pace data, facto
ligno oēs exeāt scilicet ad loca sua
id ad cellas. Ad cenātū bine refec-
tiois oīa in refectorio p̄ aguntur.

**De qualitate et numero fer-
culoy Capitulu: 30.**

De numero ferculoy et quātita-
te panis et vini de abstinentia car-
niuz Beatus p̄r bñdicts in regula
capitulis 36: 39: et 40: clari dis-
ponit attamē nūc tēporis autorita-
te et ratioē p̄res ordinis fulciti, hu-
mane cōdictiois in firmitatē p̄-
santes, taliter ordinauerūt, ut et

valido no.

C. 18. cd. 5.

validi nō horreāt ac debiles nō indi-
geāt vnde sustētet natura. Itēq̄ ī
dieb9 Jeunior9 tria aut ad mai9 q̄
tuor cocta fercula admiserūt. Die-
b9 vero bine refectionis ad prādiuz
tria, et ad cenā duo in copia suffi-
ciētī similiter frīb9 distribuuntur.
panis q̄q̄ esibilis et bñ p̄parat9 nec
nō p̄ potu vinū mediocre et sanū ī
cōpetēti quātitate ministrēt semp
crapula, et ebrietate exclus9. Cibi
vero seu fercula cū diligētia dispo-
nāt, coquāt, et cōdiāt, atq̄ ad
fastidiuz tollēdū discrete alternētur.
¶ In seruitio mēse et à lectura ad mē-
sar null9 eximat, exceptis Abbatib9
et p̄orib9 et alijs legitime p̄peditis.
mixtū vero q̄ seruitor et lector reci-
piūt sit p̄is tm̄ et vinū incerta mē-
sura, prout regula docet: .

C. 17. cd. 5.

¶ Quando frēs Jeunēt. C. 31.

Quibus

-c. 16. c. d. 3.

Quibus vero diebus jeiunandum sit, patet ex capitulo 41. regule. **P**rimo, in vigilia Penthecostes et generaliter omnia generalia precepta ab ecclesia, que nec rumpenda sunt propter hospites iuxta capitulum 53. Sunt autem ea jeiunia ecclesie servanda cum cibis oleatis. a Penthecoste usque ad Idus septembris 4^a et 6^a feria, nisi fuerit feruor estatis aut labor nimis. ab Idibus septembris usque ad pascha omni die, excepta Dominica. Potest tamen ex pietate super jeiunio generaliter dispensare cum toto conventu in festo natiuitatis christi et in festiuitate omnium sanctorum propter labores que eisdem diebus sunt solito plures.

DE tempore pro prandio usque ad vespas, et delectatione, et de exercicio regularibus. c. 32.

Omnis tempore quando bis manducatur finita gratia actione duobus fratribus

Exmuni lig.

C. 3. 0.

C. 3. e. d. 3.

exeūtib9 de choro, statim cāpanel //
la sonet p silētio dormitiōis, q̄ si //
lētiū stricti9 teneat vsq; p9 nonā. //
Qui ergo dormire uoluerit, dor //
miat. Sin aut, leqat uel oret, ita //
tamē vt nullū impediāt. Juxta ca //
pitulū 48. **E**xcitatiōe autēz facta //
per sacristā fiat p̄mū signū et cō //
leguēter secūdū eo modo quo fit //
ad p̄mas nisi forte eēt dies Jeiunij, //
tūc. n. statim p9 grāz actionē cene, //
facto tñ dormitiōis tēpore, fiat ex //
citatio. **T**emp9 aut dormitiōis nō //
debet p̄trahī ultra duas horas, ita //
scilicet q̄ nona et uespera mortuoz //
si dicēda sūt, finiat in hora xij. **E**t //
cōmuniter, secūdū moduz **C**alsi //
nēsis monasterij p9 nonā statim //
frēs instāt lectionē ad min9 p̄ unā //
aut duas horas scd3 exigētiā tēpo //
ris et dispositionē **A**bbatis. **C**yanē

Mod9 Cassinensis
monasterij in latine
regulan.

min. f. 1.

ln.

n. frēs nō polsūt legere et intēdere ^{B. c. d. 3.}
lectionē qñ bis māducatz ppter mil-
las, q̄ tēpore sc̄ti **B**ñedicti nō fuere <sup># NO de pau-
citate sacerdotum
in roma/loris rom-
pore s. Benedicti.</sup>
tas frequētes. **I**n dieb⁹ uero Jeiumj
ecclesie lectio habeatz inter tertiā
et sextā. **I**n ieiunio uero regulari,
inter sextā et nonā. **I**n quadrage-
sima aut ppter lōgitudinē diuini
officij lectio habeatz circa horā ter-
tiā p⁹ nonā. **P**⁹ lectionē uero re-
gularē qñ bis māducatz circa pri-
mā fiat signū p exercicio laboris
regularis, pmissā orōne scilicet p̄
nr̄ etc. **E**t ne nos c. vers⁹ **A**diutori-
ū nr̄m etc. **D**ñs uobis: **O**rem⁹ **O**rō.
Actiones nr̄as qm̄s etc. per x. d. n.
amē. **E**t duret vsqz ad secūdā horā
seruata ibidē disciplina et silētio.
vel habeat q̄libet in cella sibi depu-
tatū labores, et p̄tea petātz à pri-
ore potissime q̄ petēda sūt. **A**n te

in iij. nro.

iunij vero die exercitiū seu labor ma-
nualis habeat hora scda a pascha vsqz
ad calēdas octobris. Alias similiter
habeat hora p̄ma. Inter exercitia
aut sunt hec opa: scribere libros,
ligare uel corrigere libros, purgare
legumina, scope monasteriuz uel
eclesiā, et similia talia. Abbas ta-
mē semper sollicite attēdat, ne per
indiscretionē suā in quacūqz re ul-
tra mēsurā grauēt frēs, itaqz re-
gula nō recedat, sed fiat iuxta ip-
saz iusta dispēlatio, put discretio re-
quirit. S. S. S. S. S.

**¶ De uespertinis horis et sigis
quādo et qualiter fiat c. 33.**

Qni tēpore sic sonet, ad uel pas-
ut oīa q̄ agēda sunt, prout fieri
poterit, luce diei cōplet. Juxta
41. capitulū regule. Que guidez
hora sic moderet: ut hyemis tē-

per regim

lm.

pore extra 4^a gesimā et dieb⁹ bine
refectiois per estatē circa horā 4as
regulariter uel pera finiat, fiatq³ c. 26. n.
p^mū signū prolixū / sicut dictū ē
de matudino / infra q^o oēs frēs se re c. 26. d. 3.
colligāt ad loca sua uidelizer cellas
uel ecclesiā. **F**iatq³ interuallū cō
petēs. **P**ostea sonato secūdo signo
deuote agate sacrificiū uel p^mtinuz
secudū suas rubricas. **Q**uo finito
sonet p^o oīa sicut dictū ē de p^radio
nisi q^o reddāt grās in resectorio et
p^o **M**ilerere dicitur psalm⁹ **L**audate
dñm oēs q^otes **U**c. **E**t facta solita
reuerētia exeāt ad loca sua cū silen
tio usq³ ad pulsus pro lectioē colla
tionuz. **De tēpre inter cenā et uel**
peras et de signo ad lectioēz collatio
nū capitulū. 34. **Q**uia p^o ce
nā fratrū habēt cenare et lector 7
seruitores ideo sic tēperet hora ut

(ita missa.)

secūda mēsa scilicet seruitoris etiā
ante pulsū ad collationū regularit
finiatz, etiā 2a mēsa nō sit sine lec
tiōe sed ipi siue ipis aliquātulū legāt
sine notā i pncipio in medio et fine
mēse. **Q**ua mēsa finita ad collatio
nē uel modice āte sonet pmo cā
panella et p9 nola p̄dicta in clauistro
p̄des ut dictū est sup̄ designis ad mē
saz. **H**ymne vero ab cōgrationis mag
nitudinē dieb9 dn̄is quādoqz colla
tio incipit ante finē cene lectoris
et seruitoris ad hoc ut oīa luce diei
cōpleat. S. : S. : S.

¶ De mādato diei sabbati. c. 35.

621. c. d. 3.

Sabbato die juxta capitulū re
gule 35. p9 nonā et āte uesperas
in quadragesima aut ante lectio
nē regularē hora cōpetētī ^{loci} abo
scilicet intrās et exiēs et ambo ipi
seruitores refectorij scilicet intrās

et exiēs.

¹¹¹¹
lmj.

et exiēs p̄paratis per eos neccelsa //
r̄ys p̄ lotionē sonata nola modo
q̄ ad mēlaz et oīb9 ordinate statib9
ē regione versis vultib9 dictoq; ab
Abbate uel **Preore** versu illo cōada //
tū nouū do vobis **ꝯ**. Lauēt flexis
genib9 pedes oīz fr̄m sedentiū et cū
lintheo senior lauās tergere debet
et faciat signū crucis cū manu su //
per pedē dextrū extersū, deinde os //
culetz cū lotio eundē pedē cū sum //
ma deuotione et reuerētia secū dū
pedē interim q̄ soci9 aq; p̄icit solo
osculetz p̄ tersionē. **O**m̄ib9q; lotis
surgāt, et **Abbas** dicat antiphonā
indirectim legēdo cōgregasti nos ch //
riste **ꝯ**. tūc fr̄s respōdēt reple **ꝯ**.
Collecta **R. V. R.** p̄r nost. versiculus
Saluos fac **ꝯ**. **Mitte nobis auxiliū**
ꝯ. **Dñe gaudi.** **Dñs vob:** **Orem9**
Om̄ps sēpiterne de9 dirige actues

notas.

nros 78. **A**xordinatiōe tñ et per //
 missione autoritatis apostolice
 nūc tēporis lotio p̄dicta die sabati
 fit semel infra qñdenā nisi festū
 impediāt. S. : S. : S. : ~ :

¶. Quomodo fiat Collatio quā //
do nō cenatz. Capūlz: 36.

+ dicta

¶. Qvādo nō cenatz, collatio tunc
 fiat hora modo⁺ excepta quadrage //
 sima in qua regulariter habet, sta //
 tim p̄ horā 4am p̄ vespas cōpe //
 tēti tempe pullatz, in cāpanili ad
 collationē et p̄paratis in rectorio
 valis et aqua ad bibēdū seruator so //
 nat nolā eo modo q̄ ad mēsas et cō //
 gregatis fr̄ib9 ad rectoriū et fac //
 ta debita reuerētia crucifixo 7 stā //
 tib9 è regiōe ordine suo lector col //
 latiois ad sonū cāpanelle p̄s ab //
 batē p̄cedit in mediū dicēs. **I**ube
 etc. ac p̄ ordinate sedētib9 7 lecto

G-18-c-d-3.

G-4-c-d-3.

modica.

modicū et dato signo cāpanelle p
 Abbatē seruator teneat canatā cū
 vino in medio et reuerēter ābab9
 manib9 dicat bñdi: in directus.

Tūc Abbas in tono lectioīs ad mē
 las versū istū dicat potū caritatis

Lector 9tinuet lectionē et fiat pri^{ca.c.d.3.}

ma infusio. Et p9 mediū lectioīs

collationū facto signo ab Abbate

aut p9re seruator faciat secūda

infusionē si cui placuerit et fac

to signo cāpanelle in fine et lecta

lectione Apostoli scilicet Frēs

sobri9 etc. oēs surgāt ad cōpleto

riū dicēdū. S. . . S. . . S.

¶ DE cursu Beate marie v
 ginis, ac de officio seu agē
 da mortuoz, et q̄busdā

alijs. Capitulus. 37.

¶ Quā op9 dei id est horas septe
 canonicas cū vigilijs noturnis

620.

q̄ etiā p̄sū nr̄e seruitutis vocat **S**:
Bndict̄o nullo tēpore obintermitte,
re fas sit, sūt tamē alia officia di,
uina seu orōnes ad q̄ aut officio sus,
ceptorū ordinū aut alias laudabi,
li institutiōe uel cōstitutiōe uel
cōsuetudine vniuersalis ecclesie
tenemur, sicut dicimur, obligare
quotidiē ad decātādā vnā missas
publicā de feria uel de sc̄to uel de
die de quo officiiū chori agitur si
nō eadez habet p̄ defūctis aut vo,
tīua et ad legēdūz cursus de d̄na
ad instā^r regularis officij p̄ horas
distict̄ uet in cōcilio **C**laramōtēli
sub Urbano **P**apa 2° audita cap,
tiuitate **J**erusalē institutū ē, 7 of,
ficiū mortuoz cū trib9 lectiōib9
laudib9 et sua v̄spera, ad **B**nd̄ a,
te et p9 cibū ad graciāz actionē
ad **P**reciosa seu capitulū ad spe,
cialē

Nide cursu B.

Concilium Claro-
monasterse sub Urbano
Papa 2°.

cialē obseruatiā cātu et ceremo // **lvj.**
niorū inter duo ante pasca put *conatiū gente*
feris in concilio generali in aquis *in aquis quo*
q̄no cebrato ordini indultū seu mā *celebrati*
datū, uel ad q̄ tenemur, n̄ra ppria
uel antecessorū n̄rorū p̄missione seu
institutiōe quō monachi in q̄b̄dā
monasterijs **S:** B̄ndicti obliga
mur, quotidie ad duas uel tres de
cātādas uel certe legēdas, ad q̄nde
cim grad⁹ et ad septē psalmos pe
nitētiales cū letania ad multas *C. 2. 0.*
p̄ces et ad multas uigilias cū no
uē lectiōib⁹ ad sc̄torū suffragia va
ria, et p̄missiōes et b̄ndictiōes ac
alios deuotiōis rit⁹ et cōsuetudiēs
de q̄b⁹ in libris suis in locis ē suffi
ciēter exp̄suz. **Cursus** siquē **Bea**
te uirginis seper p̄ 9 horas canoni
cas exceptis uesperis, et noturno,
cū laudib⁹ quos āte in directū di //

Amg. rā.

C. I. a.

C. 5. o.

Monasterium
Mellicense.

cim⁹ cū ceremonijs officij cano-
nici, et pausis plenis in medijs v-
suū ymnoꝝ et psalmoꝝ ac cāti-
coꝝ sicut etiā poterim⁹ dū ora-
m⁹ cōuētualiter officij defūcto-
rū aut septenā penitētiālē. **H**oc
tamē officij curs⁹ de dñā nō di-
cite in choro cōmuniter sed p̄uati
in oib⁹ festis duplicib⁹ maiorib⁹
et in festis et in octauis eoz de do-
mina, et in vigilia **N**atiuitatis dñi usq⁹
p⁹ octauā. **E**t in vigilia **E**pipha-
nię usq⁹ p⁹ octauā. **E**t feria q̄nta
ante **P**ascha usq⁹ ad vespas sabba-
ti p⁹ pascha et in festo **P**entecostes
et per totā octauā ei⁹ vtroruz
solemnitationē detēci⁹ intēdat. **I**n
monasterio tñ **M**ellicens: ex ordi-
natione p̄moꝝ reformatoꝝ quia
semper nocturne vigilia et pri-
ma cātate **C**urs⁹ de dñā per fr̄es

in cellis.

in cellis p̄uatim dicit. **Officiuz** hōij.
vero mortuoz id ē v̄es placebo sci-
licet dicim⁹ sedēdo usq; ad v̄slicu-
lū **A**udiui vocē d̄c̄. statī p̄9 no-
nas diei et nocturnū cū laudib⁹
similiter sedēdo usq; ad **L**audate
dñm G. exceptis sub p̄r n̄r, et le-
gēto lectiones statim p̄9 vesp̄eras
diei cū ceremonijs officij canoni-
ci oñi die quādo in mane nō ha-
bēt̄ xij lectiones et extra octauas
et à feria 4ª maioris hebdomade
usq; p̄9 octauas penthecostes nisi ^{c. 60.}
p̄ncia funeris aut notie exegē
occurrerēt. **D**ie etiā oīm sanctorū ^{c. 60.}
p̄9 vesp̄eras diei p̄pter diē aīaz cō-
muniter tātū vesp̄ere id ē **p**lacebo
cātādo. **A**t p̄9 laudes diei in ma-
nē totuz lectiōib⁹ et laudib⁹, quā-
uis in **m**onasterijs habētib⁹ curā
aīaz aut in populo lituatis aliqd̄

agant.

agāt ad cōsuetudinē seculariū id
est **P**lacebo p⁹ nonas et reliquū
officiū p⁹ vespas in die oīm s̄c̄
torū. **S**eptena autē penitētiālis
cū Letania flexis genib⁹ dicit, a
capite Jeiuū vsq⁹ ad cenā dñi fe-
riatis dieb⁹. **Q**uindecim vero q̄
d⁹ in eisdē similiter dieb⁹ ac triū
lectionū sedēdo in choro dicimus
aliq̄ reuerētia sub gloria p̄ri ha-
bita et ceremonijs sub v̄siculis et
collectis ad matudinū officij cano-
nici. **R**eliqua id ē suffragia p̄ces-
sioēs cantoz festoz solemnizatio-
nes maioris hebdomada obsetua-
tio q̄ sūt festa maiora uel minora
simplici sero alia triū siue xij lec-
tioēs uel q̄ sint **A**bbatis uel **P**o-
ris et quomodo eadē in solēnizan-
do diuersificāt et vnū reliquo ce-
dat et cetera plura carēt sufficiēt

exnotat.

lviii.

exnotatis et rubricis librorū q̄s //
 uis in eisdē etiā juxta locorū diu //
 sitatē uaria sit consuetudo, q̄ in
 q̄ntū militat caritati, pietati ac
 sobrie^{tati} et decētie in alienis tolera //
 ti potest, licet diuersitas et varie //
 tas obseruātiarū taliū sepe fuerit
 et sit erroris et dissidētie ac obser //
 uācie regularis lapsus et difficul //
 tas eādē reducēdi simulq̄ discor //
 die et inquietudinis ut experien //
 tia n̄r doctrix est, et n̄r ordinis
 heu dolēdo neglectus et ob hoc uix
 in vnū obseruātie modū reduci //
 bilis. Quod si fieret utiq̄ ordo
 n̄r et ciuitas firma vndiq̄ se po //
 tēs munire cōtra lapsū. ¶. ¶.

Varietas et diuer
 sitas consuetudinū
 quoniam prouinciarū
 mansuetis.

Explicit p̄ma p̄s huius operis:

Sequūt capitula secunde huius operis: ¶. ¶.

falso sup̄is.

Facto superius de ceremonijs re-
gularē obseruatiā generaliter pro-
ut ex regula ubicūq; sūpte sūt con-
uernētib⁹ nūc specialiter vidēde sūt
ceremonie ad diuinū officiū tātū
modo pertinētes secūdū morē mo-
nasterioꝝ sublacēs: et sacri spec-
put introducte sūt p̄o in monas-
terio Mellicēs: per p̄mos eius refoꝛa-
tores de p̄fatis monasterijs. **E**t
omissa distributiōe pulluū ad diui-
nū officiū q̄ varia est scđm varie-
tatē p̄portionis cāpanaz locoꝝ et
tēporuz ac cōsuetudinē terraz adō-
tēdū est q̄ cōgregatis in ecclesia mo-
nachis et **A**bbate adextris p̄ore aut
a sinistris ad oēs horas finita vlti-
ma pullatiōe ad signū **A**bbatis
uel eius locū tenētis cū cāpanella
circa se p̄dēte monachi prostrati
id ē genu flexi si sit ferialis dies

cred. 2.
cred. 2.

Et q̄d circa inclinat
p̄. Quae p̄bet oratio

inclinat⁹

Si autē inclinati p̄funde dñicā dicāt orō-
 nē. **Q**ua finita et signo surgēdi
 ab eodē facto hebdomadari⁹ inci-
 piat officiū in sede sua verso vul-
 tu cōtra altare alijs monachis
 cōsimili modo stātib⁹ vsq; ad glo-
 ria patri et tūc vertāt se eregiōe
 eodem modo stet verso altare à sa-
 cerdote ad capitula, et orōnes. cū
 at ventū fuerit ad lectiōes incipi-
 endo à juniorib⁹ quī sepe stāt in
 choro viciniōres vsq; altare q̄ seni-
 ores, lector petat **B**ndictiōes incli-
 nato capite vsq; altare. dñe iube.
 bñdi: **E**t Abbas sedēs mediocriter
 voce eā deuote cōferat alijs q̄ sede-
 at, ad **B**ndictionē tñ **Q**uāgelij oēs
 stāt vsq; vultib⁹ ad altare ad abso-
 lutiōes vero scilicet **A**audi, ac eti-
 am a vinculis peccatōr. stēt oēs
 et cū vult⁹ cōtra se eregiōe vsq;. **A**b-

solutio.

Solutio de9 in tono orōnū ad tertiā
videlicet in medio circūducēdo p
fa, mi, re, fa, fa, et in fine termina
do in fa, re. **B**ndictioēs vero in to
no lectionū dicāt, videlicet ī me
dia pausa p la, sol, et in fine depri
mēdo p la, sol, sol, re. **R**espōsoriū vō
si nō cātores incipiūt et vs9 ī xij
lectiōib9 sic distribuūt q legens
quartā lectionē incipiat p̄mū re
spōsoriū stās quovsq cātāt vsū le
gēs vō p̄mā lectionē incipiat secū
dū et q̄ secūdā 3m. et q̄ 3ā. quartuz
cū gloria. **E**t hoc in q̄libet noctur
no. **I**uste vō aut die triū lectionū
aut in triduo āte pascha in q̄ habē
tur tātū nouē lectiōēs legēs tertiā
lectionē incipit p̄mū **R**espōsoriū
etc. cōmuniter **Q**ualiter vō si qu
le lectiōēs et p̄phēcie et alij cant9
dicāt. vide in libro breuiarij de

canon.

lx.
cātu ꝑbidez etiã hēs quomodo oꝛo-
nes per oēs horas intonāt. Si fu-
erit generale interdictū frēs legāt
officiū distīcte et simpliciter sine
nota. S S: S: S: S: S

¶ De dādis antiphonis et psal-
mis ꝑponēdis et de hys que
ad cātorē pertinet C. 2.

¶ Quāuis in monasterijs sublacēsi
et sacri spec9 varia fuerit et adhuc
sit praticata de distribuēdis ātiph-
onis per cātores et varia in medio
chori inceptos et similia q̄ tūc q̄a
in monasterio mellicēß. obiectoes
respect9 nō sūt introducte ideo hic
ānotāt, sed hūilissime tradit mod9
ꝑꝑmos reformatores aspecu hic in-
troduc9. Vnde aduertendū q̄ in
q̄libet choro ē vn9 ꝑncipalis cātor
habēs secū admin9 vnū succētorē
q̄ tēpore absentie aut impotentie.

supplet.

supplet vices suas. **I**t in vespis pri-
mis festi duplicis etiā secū cātāt
v̄sū respōsorij et gloria p̄ri. et **L**e-
tānias in vigilia pasche et pente-
coste et in die palmarū gloria laus,
et in **Parasceue** impperia, et abo
cātōres p̄ncipales cānūt invita-
toria āte grad⁹ altaris, s̄il' q̄n ha-
bēt xij lectiōes et in vigilia nati-
uitatis d̄m̄. **I**n octauis sctōrū **Ste-**
phani, Johānnis, et innocētuz. **I**t
ferijs secūda et 3^a p̄ dies pasce et
pentecostes. **S**imiliter in sabbatis
Angarie cānūt simul in medio
chori ymnū **T**riū puerorū scilicet
Bndict⁹ es d̄ne de⁹ p̄m̄ n̄rorū. **I**t
in dieb⁹ p̄cessionū s̄il' in medio ch-
ori incipiūt antiphonā aut re-
spōsoria in p̄cessione decātāda a-
lias nichil simul cātāt. **S**ed ille cā-
tor p̄ncipalis solo incipit oēs ym-

nos p̄tos.

nos psalmos, aut. p9 psalmos re
 spōloria oīa sui chori cōmemora
 tioēs **I**ntroitū. **R.** et in terza, gra
 dualia, **T**racts, **A**lleluia, **p**rosas,
Syboluz, **O**ffertoriū, **S**ct9, **I**gnus
 dei, et cōmunionē. **F**rēs aut inci
 piētes à seniorib9 imponūt aut. c. 8. o.
 in vesperis in oratu finis, ac lau
 dib9. **S**imiliter in officio mortu
 orū **I**n alijs ōro horis imponit eb c. 14. ed. 2.
 domodaris dēptis antq. ad māgt c. 8. o.
 et bñdict9 q̄s seper i ponit **A**bbas
 uel e9 locū tenēs nisi alteri iusse
 rit. **S**ciā sciēdū q̄ p9 q̄ cātor mo
 do p̄fato vsq̄ ad vnaz paulā inci
 pit tūc chor9 tot9 p̄leqt̄ reliq̄ sil,
 dēpt̄ alla q̄ chor9 seper reincipit,
 p9 cātorē nisi eēt feriale aut pri
 mū alla paschale sicut etiā fit de
 quatuor primis alla sabbato infra
 octauas **p**ētecholste, **E**xcipiūt etiā

hymn.

C-8 0
C-49-0

hymni p se R. gloria in excelsis Si
volū psalmi respōsorix in matu
nis xij lectionū et nouē lectionū
officij mortuorū magt et Bndic
t9 qui alternatī per choros cātāt
legēs vō lectionē cātāt v̄sū et accol
lito v̄siculos et hebdomodari9 pre
ces et oīones modo quo in p̄cedē
ti capitulo signatū est. . . . .

**De Ceremonijs circa altare
et ornatu ministroꝝ ca. 3.**

C-29-0

In festis festis duplicib9 maiorib9
Abbatis p9 pullationē in p̄mis ve
speris Abbas intrās sacristiā exsp
ectātib9 eū ibidē capellano, Accol
lito et duob9 ceroferarijs induties
humeralib9 suppellicijs et pluvia
lib9 id ē cappis et oīb9 p̄paratis sub
pullu ad choꝝ p̄cedāt ex sacristia
p̄cedētib9 primo duob9 cerofera
rijs cū ceteris accensis p9 accollito

cū humi

cū thurribulo et altera p^o capel-
 lano cū baculo et ultimo Abbate
 vsq^{ue} ad mediū circa p^{ri}mū gradū
 altaris oīb^{us} faciētib^{us} debitas in-
 clinatiōes. Tūc ponit Abbas in
 celsū ad thurribulū q^{uo}d accepto de
 manu ministri genu flectat co-
 rā altari et ascēdat ac adoleat al-
 tare maig^{is} tātū isto modo ī medio
 incipiēdo ter vsus crucifixū seu me-
 diū altaris ducēdo deinde leniter
 ducēdo vs^{us} cornu sinistrū reuertē-
 do ad dextrū et iterū reuertēdo ad
 mediū. Et osculato altari descēdēs
 ad p^{ri}mū gradū altaris tradat thur-
 ribulū ministro et in eodē inclina-
 t^{us} dicto p^{ri} n^{ost}ro et facto signo crucis
 officiū more solito inchoet. Finito
 v^{er}bo gloria p^{ri}, sub q^{uo} se pfūde incli-
 nat, vadat ad locus suū circa dex-
 trū cornu altaris et ibi orās cū mi-

c. 28. v.

c. 8. v. 7. v.
la. v. 1. v.

mistris. (C)

111
nistris id ē capellano et accollito
v̄s dimissis cerofetarijs ad chorū
si op̄ ē sedeat p̄ ea cū eisdē vsq; ad
quartā antiphonā subq; surgat et
oblato orōnali ab accollito legat, ca-
pitulū et iterū sedeat vsq; ad vlti-
mū versū ymni sub q; surgat, inci-
piat Ant: ad māgt, et p̄ inceptio-
nē māgt vadat iterū ad medium
altaris et more q̄ sup̄ in cēset al-
tare p̄ore thurribulū cū osculo ma-
n̄ offerētj **Ab**ati. Quo facto et
per **P**orem thurribulo re accepto
cū osculo vadat **Ab**bas cū minis-
tris ad dextrū altaris et incēsetz
à priorē ter ducētē thurribulū et
similiter à subp̄ore aut à seniore
et cōmuniter minister altaris Et
p̄ descēdat **P**or uel **S**upp̄or ad cho-
rū q̄libet incēlando choz vnū id
est prior choz suū, **S**upp̄or chorū

Abatis.

Abbatis. Et postea manet induti
 suppellicijs et pluuiialib9 ita qd qui
 libet frater vna vice tantu adoleat
 et por bis Incensio aut chori fit tm
 in primis vesperis et p9 Offertoriu mil
 se p9 decantatione antiph: p9 mag
 nificat Abbas pleqte Letania pr
 nr orones Et dicto per accollitos
 seu ceroferos bndicam9 dno con
 cludat ves circa altare cu Sal
 ue regina, et ordine q exiit cu
 ministris reuertat, ad sacrariu.
 Vbi aut fuit minor congregatio
 pdicta thurificatio potest fieri
 per capellanu aut accollitu :.s.

**¶ De Ceremonijs tertie et
 missae, capitulu. 4. :s**

In eisdem festis maioribus officij ab
 batis ad tertia facta primo sig
 no coueniat Abbas Diaconus
 Subdiaconus capellanus accollitus

et reuocarij

¶ satio

644. s.
 2. cyba tradit.

et cerofarij et oib9 indutis humeræ
lib9 supelligijs et pluuiialib9 dep
tis **D**yacono et induit tunicellis
orēt simul tertiā et sextā si dicēda
est als tertiā et p̄ciosa et in sinuā
te. **A**ccollito sub tertio psalmo tertie
exeāt ad altare hoc modo p̄mo ce
roferarij luminib9 accēsis accollit9
cū orōnali dyacon9, **S**ubdiacon9
Capellans cū baculo et ultimo ab
bas plicatis maib9 indirectū āte
se reuerēter. **E**t facta reuerētia an
te grad9 altaris vadāt ad dextruz
cornu, et ibi lecto capitulō **I**eta
nijs et orōne p̄ tertia. **F**acta iterū
reuerētia reuertāt ordine q̄ exie
rūt ad sacrariū. **E**t abbate exuto
pluuiali et induto planeta p̄ tac
to ordine exeāt ad altare deferē
tib9 accollito thurribulū **S**ubdia
cono lib9 clausū et dyacono utraq

6280

man
dispo
collit
et su
ad sin
incēse
lito ad
p̄ inc
a sacer
id ē Di
nāt, c
id ē d
secūds
et dext
ad fue
p̄ tero
linea
accoll
Sitax
p̄nt, i
tādo

Lxxm.

manu calicē. Et facta reuerentia
dispositisq; Diacono cū baculo ac-
collito et vno ceroferario ad dexte-
et Subdiacono cū reliq; ceroferario
ad sinistrae fiat cōfessio. Quo facta
incēsetz altare modo p̄dicto accol-
lito ad dextrū obsequēte. Lecto igit
p̄ incēlionē officiu; id ē Antroitu
ā sacerdote seu Abbate et ministris
id ē Diacono et Subdiacono dispo-
natz, oēs ministri in modū crucis
id ē duo ceroferarij id ē accollitus
secūd9 et tertis eq̄ distātes ad leuā
et dextrā dyaconi q̄ dyacon9 nisi
adfuerit agēdū sepe; stet exdirecto
p̄ tergū sacerdotis et p̄ hūc eadem
linea subdyacon9 p̄ quā simili mō
accollit9 prim9 seu thurribulā9.
Si tamē minor cōgregatio fuerit
p̄nt, id ē ministri iuuare choꝝ cā
tādo sicut tamē q̄ seruicia altaris nō

C. 43. 0.
19. 2. 1. 1. 1. 1.

C. 43. 0.
Et glimof.

C. 43. 0.
Sauerdi. 10.

negligat.

negligāt. **A**ccolliti vero sint sollici-
ti accēdere cādelas in altari et pur-
gare incēsas et caute videre q̄cunq;
sint circa altare neccessaria. **E**t
nōdū q̄ in festo duplici maiori of-
fioy abbatis accēdūt, ad min⁹ sex
candele vna cū cādelis cerotera-
tioy in vtrisq; v̄ris missa et cōple-
toris **A**d matud: vero et laudes
quarto. **I**n alijs duplicib⁹ in vtrisq;
vesperis et missa accēdūtz quar-
to ad matudinas, due tātū **I**n cō-
pletoris tātū in duplici maiori
quarto. **I**nānis vero tātū ad aūt:
Salue quarto in oīb⁹ v̄o dieb⁹ xij
lectionū et infra octās in vtrisq;
vesperis et in matudinis due tan-
tū. **I**n festis triū lectionū et in fe-
riatib⁹ a pascha vsq; Penthecoste
in vesperis et in laudib⁹ tātū due
ad nocturnū vero in eisdē diebus

In octo.

et in oīb9 a6. ferialib9 ad vesp̄as
 vna tātū et ad laudes vna tātū ad
Salue regina aut̄ siue ad aliā anti-
 phonā q̄ cātatz p9 cōpletoriū et
 ad missaz sepe accēdūt, dū nisi
 eēt festū duplex in q̄ fit vñ **D**ispo-
 sitis itaq; miseris ⁱⁿ ~~coris~~ ut dictū est **E**
 q̄libet suū officiū intēdat exerce-
 re cū reuerētia et timore. **D**yacon9
 et subdiacon9 oīa q̄ chor9 cātatz, le-
 gāt cōmuniter cū sacerdote itaq;
 vsq; ad **E**uāgeliū **D**iacon9 assistat
 adextris et subdyacon9 à sinistris. **E**
 cōtrario p9 **E**uāgeliū fit vsq; p9 p̄
 nr̄. **E**t notādū q; **E**pistola et **E**uān-
 geliū si sint ābones ad hoc facti legā-
 tur in eis scilicet **E**pistola in ābone
 dextro **E**uāgeliū in sinistro. **S**i vero
 nō sint tūc **E**pistola legat̄ in gra-
 du inferiori cōtra mediū altaris
Euāgeliū uero in cornu sinistro al-

e 430
 f. n. i. a. alle.

e 440

foris aut.

altaris aut super pulpito posito iux
cornu sinistro altaris. Et notāduz
q̄ dū **E**pistola legit, à subdiacono
vel p̄ **D**yacon9 reuerēter ascēdens
altare expādat cōpe super altare qd̄
p̄gta p̄licare debet in fine misse dū
sacerdos man9 et calicē purificat:
Explicato itaq; corporali vadat ab
bas cui cōpetit ex priuilegio et **D**ya
cono sedere super p̄nū ibidē apud
cornu dextrū altaris paratū et ad
hoc ornatū et extēsa mūda sup ge
nua abbat̄is accepto q; libro missa
li ibidē legāt epistolā ^{quod v̄chir} ~~euang~~ alleluia.
Sequētia aut tractū. **F**inita episto
la eoz cū eis locū se subdiacon9, **A**ccol
lit9 vero p̄m9 accepto pulpito cum
libro p̄9 finitā epistolaz portet ī lo
cū ubi **E**uāgeliū debet dici nisi for
te nō in pulpito sed ī ambone aut
altari legēdū sit tūc portet ad locū

c 43.0
diacon9 si/p̄nū.

9 manu.

Quere hoc libū
In veteri libro
+ graduale
novo iudicio.

suū modic.

suū modice āte finē altā sequētie aut
tract9 aptato p̄9 calice vīnoq; in fu

*c. 43. o.
// ministris pane.*

lo et expālo corporali a dyacōo ac

*c. 27. o.
// Ad Zūng.*

cēlisq; cādelis ab accollitis aptato

eciā incēso athurribulario dyaco

no genu flexo in cornu sinistro al

.d. taris petat b̄ndictionē dñe **S**ube *c. 44. o.*

b̄ndicere s̄n nō q̄ accepta ut infra t̄

capitulo de ordine misse habet, sur

gat et osculet̄ altare deinde manū

abbatis etc. vadat ad legēdū **E**t siq;

dē in ābone legēdū ē p̄cedāt cerofe

rarij postea thurribularis, deinde

subdiacon9 portās sibi libz ultimo

Dyacon9 **S**i uero apud altare legē

dū est accepta b̄ndictione duo accol

liti resūptis cereis stēt ad dextrā et

leuā subdiaconi vsis vultib9 ad euā

geliū. **Q** subdiacon9 tenēs thurribu

lū paulatī cōtinue incēlet euāge

liū. dicto v̄o sequētia sc̄i euangeliij

et responsd (circled)

et respōso gloria tibi dñe anteq̄ blē
legat accipiat diacon⁹ à sinistris i
cēlū thurificās libz. Quo à subdi
acono adext̄p̄ recep̄ deinceps cōtinue
thurificāte pcedat in legēdo. Sinito
vero euāgelio abbas expectet donec
subdyacon⁹ tradat ei libz euāgelij
de osculādū deinde tradat eḡmō dya
cono de osculādū statī abbati ad lini
strā p̄ abbas incipiat **Credo** si est
d̄m, si nō vertēdo sedicat **Dñs** vob:
Quādo aut̄ abbas vertit se ad p̄pu
luz tūc dyacon⁹ et cappellān⁹ p̄ri
cipalis genu flectāt ante ip̄z aptā
do planetā si necesse fuerit dicto vō
offertorio ab abbate et ministris dū
adhuc chors cātat offertoriū fiat
oblatio calicis isto mō dyacon⁹ ac
cipiat patenā et offerat abbati os
culādo si manu **E**t generaliter qñ
cūq; abbas dat uel recipit aliq̄ mi

C. 44. o.
Qua finito.

C. 44. o.
Sacerdos ius mag.

C. 43. o. Diaconus in sac.
C. 44. o. Deinde in cap.

ff
no.

C. 44. o. Statim in dya.

missa p̄
lo pa
p̄ ob
diaco
bulat
Dyaco
cono.
tenēt
bas p̄
iq̄ d̄m
quo a
tionē
extēla
thur
ices d
de gira
thure
noie
de h
haber
centa

lxvii.

nistri osculetur sibi manū p̄ter i oscu-
lo pacis deinde offerat ei calicē. **¶**
p̄ oblationē posito cooperiat ipsuz
diacon9 cū custode. **I**nterī thurri-
bularis parato turribulo tradat id
Dyacono acerzā v̄o cū incēlo subdya-
cono. **¶** Quib9 p̄dca apte corā abbate
tenētib9 benedicēdo incēlu dicat ab-
bas p̄ intercessionē beati **M**ichaēlis **¶**
iq̄ deinde ponat incēlū in thurribulo
quo a dyacono recepto adoleat obla-
tionē et altare istomodo p̄o videlicet
extēsa manu v̄s9 crucifixū liget cū
thurribulo super oblationē tres cr-
uces dd̄o. orōēs. **I**ncēlū istud iq̄ deī
de girādo ter oblationē id ē ducendo
thurribulū circū circa dicat. **I**n
noīe p̄ris et filij et sp̄s lacti postea
dd̄e hos v̄s9 **D**irigat̄ doīe orō iq̄ vt
habet̄ in rob̄rica n̄ra **T**rāseat in-
cēlādo super altare ad sinist̄z cōnu

6440.
Interim si tunc.

redūdo. ☉

recedendo ad dextrū et circūducendo
latere altaris ī reuertat̄ ad mediū
et leniter bis uel ter oblatiōe cēlā va-
dat ad cornu altaris dext̄. **¶** oscu-
lato altaris medio tradat thurribu-
lū dyacono nō incēlādo eū q̄ genu
flectēs ad ipsū cornu incēlet abba-
tē ducēdo thurribulū ter vsq̄ pect̄
eis. **¶** Anteris abbas dicat **A**ccēdat ī
nobis dñs ignē sui amoris et flāmā
eterne caritatis **¶** Et dyacon̄ respō-
so amē tradat thurribulū accolli-
to thurribulario incēlādo eū accol-
litis at̄ incēlatis p̄o dyacono postq̄
reliq̄s ministris thurificet chor̄
mō q̄ sup̄ dictū ē et dū abbas incē-
latus fuerit subdyacon̄ acceptā a-
pullā aq̄ fūdat super man̄ abba-
tis et ter̄is digitis p̄cedat in missa
¶ **¶** dyacon̄ aut̄ capellāns ā sinis-
tris vadat et sit diligēs q̄rere et volu-

6. 740.

6. 740. Sacris
Antiph. ut recedent.

ere rontalis.

lo suo ante mediū altaris sed p̄ eleua-
tionē statī surgat stās ut prius **Dya-**
conus aut capellanus vero reuertit ad
cornu sinistro coopto prius calice et
seruit ad libz. **Et** cū peruētū fuerit
ad p̄r n̄r subdyaconus discooperiat pa-
tenā. **Cō**pleta autē **D**ñica orōne sub-
dyaconus accedat tradās eū dyacono.
et dyaconus sacerdoti **A**ccollit⁹ uero
accipiat p̄anū desuper humero sub-
dyaconi **p**licas eū et portās ad locuz
suū **D**yaconus aut seper discooperiat ca-
licē dū sanguis corpore signat⁹ et p̄
hoc cooptat dū pax datur **D**yaconus
osculato ab abbate altari statī offe-
rat sibi crucē aut eiconā deosculā-
dā **Q** osculā dicat seper **P**ax tecū
et dyaconus respōdeat et spiritu tuo
Dyaconus osculā cruce tradat subdia-
cono **Q** accep̄ similiter pace tradet
accollito, accollit⁹ ministris deinde

C. 45. a. Insuper
cū sacerdoti dyaconus

porter.

cātāde **E**t sub euāgelio. In p̄ncipio
erat, parēt se oēs ministri vt eo ordi-
ne quo venerūt sacristiā ingrediāt
cū luminarib⁹ thurribulo libro ⁊ ca-
lice manib⁹q; abbatis plicatis ac re-
uerētia multa nisi āteq; pri⁹ re por-
tā essēt ad sacristiā ob hoc vt ministri
inferāt reliq;as ad sacrariū. **E**cce hec
sūt ceremonie in p̄mis vesperis ⁊ a-
missa q; festi duplicis maioris in q̄o
officiū ē abbatis in cōuet⁹ residētis
q̄ in quolibet cōuetu cōuenit p̄pos-
se obseruare. In alijs aut duplicib⁹
maiorib⁹ i quib⁹ officiiū ē p̄oris aut
si loco abbatis officiat similiter p̄-
uate ceremonie seruāde sūt nisi q̄
in v̄is et in tertia capitulū et alia
legit aū qd⁹ altaris et tātū accolli-
tis offeret thurribulū q̄ ecia p̄ ad-
let. fr̄es in choro et in missa p̄ ter-
tiā p̄or nō reuertit⁹ ad sacrariū sed

C. 47. o. qum in
genus legimus.

+ Nō. Quod ad tunc
hinc caput 7.

ante altare.

ante altare exutus pluuiali induit
 planeta: caulusa. Etia Kyricley
 son et gloria in excellis ac in legen
 do epistolā nō sedet sicut abbas fa
 cit. Sed p^o lectionē Euāgelij, p^{mo}
 cū ministris sedet, sicut et in oī of
 ficio misse cōuētualis sacerdos sede
 re solet et alias nūq̄ nisi haberētur
 p^ophecie. In alijs aut dieb⁹ xij lec
 tionū et infra octa: in misa cōuē
 tuali hebdomodaris in choro inci
 pit tertiā aut sextā et añ ad ps, et
 p^o ingredit^r sacristiā expectatibus
 eū ibidē dyacono et subdyacono cū
 quib⁹ dicit tertiā et sextā et nonas
 si dicēdesint et p^o finē hore exit cū
 p^ofatis ministris et ple officiū mod^o
 infra notādo. Sed in ferijs et dieb⁹
 alijs triū lectionū ministrat tm d^o
 acon⁹ et accollit⁹ indutus superpelli
 cio legat epistolā et p^o exutus reuerti

188
 quod reditum
 hanc hanc canon
 cast

18. quod scilicet
 hanc legat Episcopus

per ad hanc

tur ad chorū cetera vō q̄litercūq; ad
missā pertinētia vt sūt Introitus Ky,
rieleyson gradualia, allā, Tractus, Ple,
offertoria, pfaciōes, cōmunicātes lects,
agnus dei et cōmuniōes etc. fiat vt
in missali cōtinetur, et put abbas dis-
posuerit in triduo enī ante pascha
et ceteris alijs dieb; ut purificatiōis
palmarū habent; speciali^{ter} aliq; ut
patet in missali . . .

¶ DE quib; festis dicatur mis-
sa capitulū: Quitū.

DE oī festo xij lectionū cātat; mis-
sa cōuētualiter. Similiter de festo
triū lectionū nisi ei; dē diei p̄p̄a mis-
sa impediāt in q̄ tūc fit cōmemora-
tio de festo. In vigilijs q̄n; ieiunatur
celebrat; missa de vigilia et si sit
festū triū lectionū fit cōmēoratio
de festo de q̄ ecia; missa legat; sub ter-
tia aut officio per hebdomodariū p̄

cedunt

cedētes **S**imiliter fiat de p̄festo **Bea**
te virginis, sec9 si elset festū solēne
xij lectionū tūc si est dies Jeiunij ec
clesie p̄ma missa et p̄ncipalis de q̄
scilicet habētz hore ad tertiā p̄ p̄n
cipalē cātore et hebdomodariū zā
p9 6tā per secūdū cātore et p̄cedētē
hebdomodariū peragātz nūq̄s eniz
excepto Natiuitatis xpi cātam9 tres
missas n̄o etiā tēpore cātam9 duas
missas in **D**ñica cōuetualiter nisi
fung forte p̄ns fuerit ad sepe liēdū.

Abba: cōmuniter sic ordināde **S**abbato de (480)

- 2a.** **S**ctā maria **f**eria secūda p̄ defūrtis,
- 3a.** **f**eria tertia de patrōis, et **A**ngelies,
- 4a.** **f**eria quāta de **S**ctō **B**ndicto, **f**eria
- 5a.** q̄nta de **S**ctō spū, **f**eria sexta de **S**ctā
- 6a.** cruce q̄ dici possūt in ferijs vacā
tib9, si āniuersaria nō p̄pediūt et
dicūtz p̄ missa p̄ncipali et in eis nō

dubr̄ b̄abt.

R.

C. 50. 0.

C. 47. 0. in fine.
C. 49. 0.

C. 50. 0. Notandum.

C. 50. 0. In vigilijs
miheli. Lofca. 1.

debet hñ gloria in excelsis nec credo
ut dñā inter festū et p̄festū habeat
q̄uis p̄fatioēs ad ipsas pertinētes
habeat except̄ missa de sctō sp̄iri
tu in q̄ hēt̄ gloria in excelsis triū
lectionū et missa **B**eate v̄ginis in
q̄ habēt̄ solenniter gloria in excel
lis cū ite missa ē. **E**adē tñ missa
nullo tēpore añi sabato canit̄ cō
uētualiter si ppria missa habētur.
Ite qñ in laudib⁹ fit cōmemoratio
de aliquo festo, etiā fit cōmēratio
in missa de eodē nisi pro ipso specia
lis missa celebret̄. **I**te qñcuq̄ ext̄
tñ dñicas quadragelime et aduēt⁹
dñi in matudinis habēt̄ **D**e deum
laudam⁹ ad missā dicit̄ gloria in
excelsis et **I**te missa est ad missas
videlicet illis officij vnde facti sūt
matutī et nō alias nisi in cēa dñi
et sabato sacto. **S**imiliter fit infra

obitus.

octa: festoz et etiā in ferialib9 die-
bus inter pascha et penthe: depta
secūda feria rogationū tres oꝛōes ^{c. 51. o.}
dicūt t̄m in missa cōuētuali n'
āq die occurrerēt plures oꝛōnes
necessario dicēde. In duplici vero ^{c. 51.}
festo dicit vna oꝛō tātū nisi oportet ^{Notandum. v. Anul. p. d. i.}
comemorationē facere. ^{En. v. l. y. p. q. q. s. p. i. 1.}

**¶ Quando in missa dicatur
alleluia Capitū. Om.**

Alla nō cātāt in missa de tēpe ^{c. 53. o.}
a Septuagesima usq; ad saba- ^{Sponsionē. v. hinc. p. d. i.}
tū sactū pasche nec in vigilijs p- ^{usq; ad finem.}
ter q̄s in vigilijs pasche et penthe-
costē, et natiuitatis dñi si venerit
in dñica nisi in quatuor tēporib9
aduēt9 et mēti septēbris et i mil-
lis defūctor9 alijs autē tēporibus
seper alla cātāt. ^{¶. ¶. ¶.}

¶ Quando dicit Credo C. 7m.

Credo dicit oib9 dñicis toci9 āni ^{c. 54. o.}
^{Et si in v. l. y. p. q. q. s. p. i. 1.}
cuā fides. ( )

150

26 in adq. folleant.

151

etiā si de festo missa fiat ad tertias
missas nāttis dñi et per totā octauā
et in oct̄ s̄cti **S**tephani et in octau:
s̄cti **J**ohānis euāgeliste et in **E**pip
hanta et per octo dies in cōuersione
s̄cti **p**auli **I**n Purificatiōe et in o
ibus festis s̄cte **M**arie et per octauas
qñ habēt **I**n Kathedra et aduincula
s̄cti **p**etri in cena dñi in p̄cha et p
octo dies. **I**n festo ascēsiōis et p octo
dies **I**n penthecos̄ et per octo dies. **I**n
festo s̄cti **J**ohānis āte portā latinā
In festo apostolor̄ **p**etri et **p**auli et
per octo dies. **I**n octa: s̄cti **J**ohannis
Baptiste. **I**n festo s̄cte trinitatis et
corporis **x**pi **I**n festis **S**. crucis, **A**n
gelor̄ et oim̄ s̄ctor̄. **I**n oib̄ festis du
odeci **A**postolor̄ et s̄cti **B**arnabe
et festis **E**uāgelistar̄ et in oib̄ cōse
cratioib̄ altariū et ecclesiar̄: **S**

De suffragiis.

¶ De suffragiis comunibus a col-
lecta à cunctis, et alijs quā-
do dicatur. Capl: 4 vñ: 5

Suffragia comunia de facta cru-
ce et patronis, de beato Bñdicto
et pro pace habēt ad vesp̄as et ad
laudes ab octa: Epiphānie dñi vsq̄
ad dñicā de passiōe dñi et ab octaua
penthecostē vsq̄ ad aduētū dñi ex-
ceptis festis duplicibꝫ et octauis
tñm collecta vero cūctis dicit in
missa cōuētuali à purificatione
vsq̄ ad dñicā passiōis dñi et p̄ oct̄
penthecostes vsq̄ ad aduētū dñi ex-
ceptis similiter festis duplicibꝫ et
octauis nec ecia dicit qñ alte orōes
sufficiūt nec **I**n vigilijs qñ ieiunā-
t̄ nec in missis votiuīs de beata v̄-
gine de **A**postolis petro et paulo et
Beato Bñdicto de quibꝫdā alijs collec-
tis iponēdis ceteris tēporibꝫ habet

in rubricis.

in rubris missalis in suis locis reliq̄
orōnes prout res postulat ad dispo-
sitionē p̄cedētis in missis vero pri-
uatis collecte seruet̄ ad volūtātē
celebrātis p̄ter p̄ncipalē quīs rati-
onē cōsonū sit ut in plurimū se cō-
formet missē p̄ncipali &c. *¶*

**¶ DE actib⁹ tenēdis in missa
et p̄mo deiunctione manuz
capituluz: *¶* Nonus. *¶***

C. 43. 11. 7. 10.

Jungēde sunt man⁹ in missa quo-
tiēs inclināt se sacerdos ante altare
et ad oēs catū pertinētē ad ḡduale
et in collectis secretorū et in p̄o orō-
nib⁹ q̄n̄ peruenit̄ ad ultimū per do-
minū, si plures dicāt̄ et p̄o q̄ in cepe-
rit gloria in excelsis deo, et credo ī
vnū, et ad adorare fr̄es et q̄n̄ vadit
ad sedē et q̄n̄ reuertit̄ ad altare et ī
fine p̄faciōis ad fact⁹ et antoz̄ leuat
hostiā et dicit fiat dilectissimi et

C. 43. 0. Dicitur. 2m.

C. 43. 0. Sacri. 1m.

C. 44. 0. Zachar. 1m.
C. 45. 0. Et in leu. 1m.
C. 46. 0. Zachar. 1m. dicit 2m.

aut p̄ m.

ante p̄r n̄r cū dicit p̄stas nob̄ et
q̄n accipit hostiā in patenā ut fr̄a
gat super calicē et quociēs vadit à
libro vsq; ad mediū altaris similiter
q̄n reuertit̄ ad librū dicto dñs vobil:
et si vadit ab altari ad piscinā et re
uertit̄ similiter q̄n vadit ad sacri
stiā indut̄ ad altare et cōpleta mis
sa q̄n reōt̄ ad sacristiā : .s. .s.

**DE INCLINATIONIB⁹ P̄FUDIS
IN MISSA CORĀ ALTARI. C. X.**

Primo p̄fude se inclinat sacer C. 43. o.
dos ante altare an̄ q̄dū in cōfessi
one 2.º cū dicit oram⁹ te dñe 3.º p̄
euāgelii cū dicit **S**uscipe sac̄ta C. 43. o. Sec. m. ult.
trinitas 4.º cū dicit te roḡit̄ 5.º cū De hys dicitur. 7.
dicit suplices terogam⁹ 6.º an̄ pa
cē cū dicit dñe iesu xpe q̄ dixit̄ ti
7.º cū dicit dñe iesu xpe fili dei, et C. 43. o. 2.º m. dicitur. 10. 7.
perceptio. octauo p̄ missā cū dicit C. 43. o. Sing. h. m. ult. trinitas
placeat tibi sancta trinitas. .s. conpleta.

De medicis by.

**¶ DE mediocrib⁹ inclinati-
onib⁹. Capitulu. xi. s.**

c. 43. o. sancti iulian.
c. 44. o. ad in. i. d. 7.
c. 44. o. S. d. l. h. m. 7. d. 2.

¶ Mediocriter p̄mo inclinatur cū di-
cit suscipe Dep̄cationē nr̄as et ad
2. **¶** Iesu x̄p̄i. 3. **¶** An̄ euāgeliū cū dicit
mūda cor meū aut dñs sit ī corde
3. **¶** meo. 4. **¶** collocauto calice vadit ad
4. **¶** abluēdū man⁹. 5. **¶** cū dicit sanct⁹
5. **¶** 15. qñ nominat⁹ beata v̄go in com-
6. **¶** munitates. 6. **¶** Sexto p̄ cōsecratioē
7. **¶** hostiæ anteq̄ eleuet. 7. **¶** Septio ante
8. **¶** p̄ nr̄ cū dicit et prestas nob̄ 8. **¶** suo
cū noiat⁹ beata v̄go ī orōe libera
9. **¶** nos. 9. **¶** Nono. qñ dicit aqu⁹ dei. 10. **¶**
10. **¶** in perceptioē sacramēti. 10. **¶** Undecimo
11. **¶** si p̄ perceptioē vadit ad p̄stinaz
oēs hee inclinationes fiūt s̄ alta
re vertēs s̄ v̄rō ad populū dñs ora-
12. **¶** te fr̄s. 12. **¶** se inclinēt. s. s.

c. 44. o. ad in. i. d. 7.
c. 44. o. S. d. l. h. m. 7. d. 2.

c. 43. o. S. d. l. h. m. 7. d. 2.

c. 43. o. S. d. l. h. m. 7. d. 2.

c. 43. o. S. d. l. h. m. 7. d. 2.
c. 44. o. S. d. l. h. m. 7. d. 2.

**¶ Quando osculādū sit altare
a sacerdote 7 q̄cies. c. xij. s.**

Item notat.

Ite notādū q̄ sacerdos q̄^o osculat
 altare q̄n dicit oram⁹ te dñe in
 2° fine orōis. 12° ante collectā primā
 3° q̄n vult dicere **D**ñs vobiscū. 13° p̄ <sup>c. 44. v. que finit
et dicit.</sup>
Euāgeliū anteq̄ dicit **D**ñs vobis;
 ad verbū in symbulo et hōo fact⁹ est.
 4° quato anteq̄ dicit orate fr̄es. 15°
 5° p̄ Te igit̄ anteq̄ dicit vti accepta.
 6° **S**exto p̄ suplices te rogam⁹ cū di <sup>c. 45. v. In hys di
cerba.</sup>
 cit. ex hac altaris participatione
 7° 17° finita orōe dñe **J**esu xp̄e q̄ dix
 isti appostolis tuis. octavo. post
 cōmunionē anteq̄ dicit dñs vobis
 cū 9° cōpleta orōne placeat t̄i
 sac̄ta trinitas. **E**t notādū q̄ oīa os
 cula p̄dictā fiūt demissis manib⁹
 super altare an collocatiōe cali
 cis et p̄ p̄ceptionē in medio alta
 ris p̄ collocatiōe vero calicis et
 ante perceptionē à sinistris cali
 cis p̄pe hostia et notādū q̄ liber
 sinḡ osculan?

C. 44. o. que fini. et
quid.

C. 45. o. Spide
juncta parte media
C. 43. o. dicitur. dicitur
vobiscum mag. se. vobiscum.

C. 45. o. Spide
juncta parte media

nūq̄ osculat nisi ad **E**uāgelium ꝛ
quācūq̄ osculat altare ꝑmittimꝰ
lignū crucis ꝑter q̄ cū dicit **D**ñs
vobiscū. Circa manuū eleuatiōes et
extēsiōnē notādū q̄ seꝑer eleuat
sacerdos manuꝰ mediocriter ita qd̄
eleuatio nō excedat humeros nec
nimis dꝑmamur sit q̄ distētiō in
latꝰ seꝑer moderata et equalis in
missa et qñ stat vsꝰ altare et qñ d̄
tit se ad populū ꝑter q̄ in orōe **D**n̄
de et memores ū specialis fit cōme
moratio passiōis in q̄ aliquātulū
plexior fiat extēsiō et distēsiō bra
chiorꝰ et altior ita q̄ eleuatio aliq̄
liter excedit humeros **I**n ōni vero
jūctiōne manuū sil' eleuatio ꝑce
dat eꝰlis et moderata. ¶. ¶. ¶.

DE accessu et recessu alta
ris capitulū: ¶. ¶. xiii.

DE rubrica Romana dicitz eē q̄
quidam.

q̄libet
las ꝑ
reced
vario
juncta
quā ꝑ
rutor
tūt h
juncta
sic in
et ꝑ
dilect
vbi et
remi
parēti
de pec
riste
nenos
mei
ui tū
x et

quolibet sacerdos uolens legere missas pro ore accensus et pro similiter recessu seu gratia actione et quous varie accensus ante missam incipiat

Fuxta unicuiusque deuotione ita quod quodam permittunt pro nra et pro deo in adiutorium meum intende quodam uero permittunt hymnum Veni creator spiritus tamen

Fuxta consuetudine romane ecclesie NB. #

sic incipit ab antiphona ne reminiscaris et pro dicitur statim sequens psalmi Quam dilecta, **B**enedixisti, **I**ncлина, **C**redidi et de profundis, deinde antiphona ne reminiscaris domine delicta mea uel parentum meorum neque benedictam sumas de peccatis meis. **R**yrieleyso, **C**hristeleyso, **R**yrieleyso, **P**ro nra, **E**t nenas. **V.** Ego dixi domine miserere mei **R.** Sana animas meas quia peccavi tibi. **V.** **C**onuertere domine usquequo, **R.** **E**t deprecabilis esto super bonum tuum.

fiat missa.

Ante

V. Fiat m̄ia tua super nos. **R.** Quē
admodū sperauim⁹ in te. **V.** Sacer
dotes tui induāt iusticia. **R.** Et
sācti tui exultēt. **V.** Ab occultis meis
mūda me dñe. **R.** Et ab aliēis par
ce seruo tuo. **V.** Dñe exaudi oratio
nē meā. **R.** Et clamor me⁹ ad te ve
niat. **V.** Dñs vobil: **R.** Et cū spū:

Orationes. **A**ures tue pietatis
mitissime de⁹ inclina p̄cib⁹ nr̄is et
meis et gr̄a sācti sp̄s illumina cor
nr̄m, ut tuis misterijs digne minis
trare valeam⁹ teq; eterna caritate
diligere mereamur. **D**e⁹ cui om̄e
cor patet et oīs volūtas loq̄t et quē
nullū latet secretū purifica per i
fusione sācti sp̄s cogitationes cordis
nr̄i ut te perfecte diligere et digne
laudare mereamur. **O**re igne sācti
sp̄s renes nr̄os et cor nr̄m dñe ut tū
casto corpore seruiam⁹ et mūdo cō

de placiam⁹

de placeamus. **M**entes nr̄as q̄ms
 dñe paraclit̄s q̄ a te procedit illu-
 minat et inducat in oēm sicut tu
 promisit filiis veritatē. **A**git
 nob̄ q̄ms dñe v̄t̄s sp̄s facti q̄ et cor-
 da nr̄a clemēter expurget et ab oī-
 bus tueat aduertis. **D**eus q̄ cōda
 fideiū facti sp̄s illustratione docui-
 sti, da nob̄ in eodē sp̄ū recta sapere
 et de eis sepe cōsolatiōe gaudere.
Consciētias nr̄as q̄ms dōe visita-
 do purifica, ut ueniēs dñs nr̄ j̄s̄
 xp̄s filius tuus cū oīb̄ factis suis pa-
 rata tibi in nob̄ inueniat m̄siōez,
Qui tecū viuit et regnat in unita-
 te sp̄s facti deus. per oīa secula secu-
 loꝝ, amē. **D**ñs uob̄. **B**ñedicam̄ dñō.
Fideiū aīe nō q̄ p̄dictas orōēs p̄sp̄y-
 teri celebraturi cōmuniter dicūt
 in h̄ri nuō ad se ip̄os applicādo. **P**
 recessu vero à missa seu p̄ gr̄az ac-

tionē sacerdos.

tiōe sacerdos recedēs ab altari inci-
 pit an̄ ympnū triū puerorū cātem⁹
 de n̄ dicit cāticū triū puerorū scilicet
Bndicite oīa opera dñi dñō ic̄ toꝝ sub-
 nectēs ps̄. **L**audate dñm in saētis ei⁹
 cū gloria patri, **S**icut erat, **D**einde
 dicit h̄ymnū triū puerorū cātem⁹
 quē cantabāt sc̄i in camino ignis
 benedicētes dñm. **K**yriceleyso chri-
 steeleyso **K**yriceleyson, p̄r n̄r, **E**t ne
 nos. **V.** Cōfiteātz dñe oīa opera tua,
R. **E**t sc̄i tui b̄ndicat tibi. **V.** Exul-
 tabūt sc̄i in gl̄a. **R.** **L**etabūt in cu-
 bilib⁹ suis. **V.** **N**ō nobis dñe nobis ^{non}
R. sed nōi tuo da gl̄az. **V.** **D**ñe exau-
 orōnē meā **D**ñs vobiscū. **O**ro **D**e⁹ ^{salus.}
 qui trib⁹ pueris mitigasti flāmas
 igniū **C**ōcede ppici⁹ ut nos ^{me.} famulos ^{non.}
 tuos nō exurat flāma vicioꝝ. **A**c-
 tiones n̄ras q̄m̄s dñe aspirādo p̄ue-
 ni et adiuuādo proseq̄re, ut cūcta

nra orō et operatio a te sepe inci-
piat et per te cepta finiat per x-
p̄m nostrū, Amē. S. S.

¶ Ordo et processus mille secundū
rubricaz Romanā put
nūc etiā in sacro Specu
practicat. Cap. xiiii.

Igitur sacerdos accessu iuxta or-
dinē ut est moris p̄uie dicto indu-
tus planeta stet ante q̄d altaries c. 43.º
et iunctis manib9 mediocriter ele-
uatis dicit **U**suz Antroibo ad alta-
re dei. **R** ad deū qui letificat iuue-
tutē meā p̄9 dicit psalm9. **J**udica
me de9, et in fine gla p̄ri deinde
repetat vers9 Antroibo. **R** ad deū
U Adiuutoriū etc. **R** Qui fecit celū.
Deinde faciat abtē cōfessionē ut ī
cōpletorio inclinatus pfūde donec
respōlū fuerit, **Q**uereat postea
erigēs se et cōfessioē facta à minit,

trig. uncl.

tris uel ministro dicat absolutiones
scilicet miserere et Indulgentiā de
inde **V.** Deus tu cōuersus uiuificabis
nos **R.** et plebs tua letabitur in te. **V.**
Qstēde nob̄ dñe mīas tuā et salu-
tare tuū da nob̄ **V.** Dñe exaudi orō-
nē meā. **Dñs** uobiscū **Orem⁹** Au-
fer à nob̄ qm̄s dñe cūctas iniquitates
nr̄as ut ad sc̄ta sc̄toꝝ puris meream⁹
mētib⁹ introire per xpm̄ dñs nr̄s.
Et dicitur hec **Oratio** aliquāntulū al-
te dū qstēdit sacerdos ad altare pri⁹
inclinat⁹ corā medio altaris iunctis
maīb⁹ dicit sub silētio hāc orōnez
Oram⁹ te dñe per merita sc̄toꝝ tuoꝝ
rū quoz reliq̄e hic sūt et oīz sc̄toꝝ
tuoꝝ ut indulgere digneris nobis
uel mihi oīa peccata nr̄a ul̄ mea **Amen.**
qua finita erigit se et man⁹ super
altare ponēs osculat⁹ illud p̄q̄z os-
culat⁹ fuerit cōpleta orōe vadat ad

Hyofmū.

dextrū cornu altaris et ibidē stās
 sine aliquo interuallo incipit legē
 Introitū cū ministro uel ministris ^{c. 43. o. Ant}
 similiter Kyrieleyso ^{ho. deu. sup. i. p.} Deinde vadit ^{finito. d. b.}
 ad mediū altaris et incipit glā in ^{c. 43. o. Sacerdotum.}
 excelsis deo si ē dicēdū, quo finito.
 uel nō inchoato si nō est dicēdū os
 culet mediū altaris et vertēs se ad ^{c. 43. o. d. b.}
 populū dicit dñs vob: Dehīc vertit
 se ad librū q̄ est in dextro cornu al
 taris ^{dicens} ^{legens} **Dñs vobiscū**, et ibidē termina
 tur orō seu orōēs qñ vō dicit flect
 tam⁹ genua sacerdos stat ad dex
 trū cornu et nō vtēs se ad populū
 abt̄ incipit orēm⁹ sine **Dñs vobiscū**
 dicēdo flectam⁹ genua debet et ip
 se flectere, facto aut modico inter
 uallo surgēs dicat leuate deīde p
 seqt̄ collecta si vō **Dyacon⁹** minist ^{c. 52. o. De relig.}
 trat ille dicit flectam⁹ genua et ^{o. finit. quasi}
 leuate finita uero collecta lector ^{minut. uerb.}

Et lecto una.

l.

olutiones
 gētia de
 nificabilis
 inte. d.
 et salu
 caudi orō
 rem⁹
 iniquitā
 is meretur
 n dñs m̄
 uatū d
 altare p̄
 ris iunctio
 ac orōēs
 a lecto
 ois lecto
 ris nobis
 ul mea
 ano super
 ad p̄q̄ o
 de vadit ad

^{legit}
le lecto una uel plures sigulis lecti
onib9 sigulas collectas pmittendo
i qb9 oib9 ide mod9 seruat pterq
in vltima oroe q epistola pcedit
in qua seper vertes se ad populuz
ut dictu e dicit, **D**ns vob. Deinde
legit **E**pistola seper ante qd9 cōtra
mediū altaris in missa cōuetuali
nisi legeret in ambone in puatis
aut missis legit ab ipso sacerdote
in dextro cornu altaris dū vō le
git a subdyacoō epistola sacer
dos extēdit corporale q suppoit
calici super altare ita q lōgitudō
corporalis in lōgitudinē altaris
extēdat nō tamē explicet propt
pulueres usq ad oblatiōez et hoc
faciat **D**yacon9 si ministrat tūc
uel p9 aptādo etiā calicē et pate
nā cū hostia desuper, corporale
aut habeat quor plicas in lōgi

647. o. Fiumina
collect.

6430. Diacon. h. pa.

6440. Stabim. ut
dignit.

tudine et.

tudine et tres in latitudine q̄ pac
 to in missa cōuetuali sacerdos va
 dat ad sedē lecta p̄g epistola et ḡ
 duali cū alijs q̄ ante euāgelium
 dicūt. Finito aut̄ euāgelio à sa
 cerdote lecto idē sacerdos infū
 dēs vinū et aq̄ calici facit signū
 crucis v̄sus ampullā vini, dñs **In**
 nōe p̄ris et filij et sp̄s s̄cti amē.
 p̄tea aq̄ et q̄n aq̄ infūdīt dicit
De q̄ humane substātie mirabi
 liter cōdidisti ac mirabilib⁹ refor
 masti da nobis per hui⁹ aque et
 vini misterīū ei⁹ diuinitatis eē
 cōsortes q̄ humanitatis nr̄e fieri
 dignat⁹ est particeps J̄s⁹ x̄p̄s fi
 li⁹ tu⁹ dñs noster q̄ tecū viuit et
 regnat ī v̄nitate sp̄it⁹ s̄cti de⁹,
 per oīa secula seculorū. amē etc.
 paratū ponat ip̄e dyacon⁹ ī lo
 cū suū super altare. **In missa**

aut̄ priuata ☉

638. Sicut
privatum celebrat

646. o.

643. o. in fronte cap.

autē privata, parat sacerdos cali-
cē anteq̄ incipiat missā ul' p̄ **E**
uāgeliū sicut oportunū fuerit et
sibi visū sacerdos uero atq̄ legat
Euāgeliū ante mediū altare dicit
iunctis maib⁹ **I**ube dñe bñdicere
et p̄ surgēdo se dicit **S**it dñs in cor-
de meo et i labijs meis ut digne et
cōpetēter anūciē sc̄tz euāgeliū su-
ū amē. **Q**uādo uero sacerdos dya-
cō ad lectionē euāgely dat bene-
dictionē **D**yacon⁹ ad sinist̄ cor-
nu altaris iunctis maib⁹ et flectēs
dicit **I**ube dñe bñdicere sacerdos re-
spōdet **D**ñs sit i corde tuo et i la-
bys tuis ut digne et cōpetēter anū-
cies sac̄tū euāgeliū suū in noīe
p̄ris et filij et sp̄s sac̄ti et tūc mox
inclinat⁹ corā altari dicit orōēs
sit dñs in corde meo ut. uel mun-
da cor + meū et labia op̄s des q̄

labia i iaijs.

labia ysaie pphete calculo, mū
 dasti ignito ita me q̄ta tua mile
 ratioe dignare, mūdare ut lectus
 euāgelii ualeā nūciare per x̄m
 d̄. n̄. amē. **P**nterī signās se ad ^{c 45. a.}
 pectus et labia signo crucis lecta
 uāgelii super sinistū cornu al
 taris, **F**inito vero euāgelio facit
 crucē versus librū dñs, per istos ser
 mones facti euāgelij indulgeat
 nobis dñs oīa delicta nra amē et
 similiter osculat librū et rediēs
 ad mediū altaris dicit **C**redo i unū ^{c 44. quo finit. et: sacerdot. ut mag. ad.}
 deū sic dicēdū ^{sin} **S**m autē osculetur
 altare et v̄tēs se ad populū dicat do
 mino vobiscū reuersusq; ex parte
 altaris dext^o in mediū dicit **O**rem⁹
 et legit offertoriū deinde explica ^{c 47. d. Scilicet ut dixerit sacer.}
 to corporali si p̄9 nō est factū sa
 cerdos accipiēs patenā cū hostia
 duab; maib; mediocriter eleua
^{mandicat.}

ta dicit **S**uscipe lacte p̄r om̄ps deus
hac immaculatā hostiā q̄ ego idig-
n9 famul9 tu9 offero tibi deo meo
vivo et vero p̄ innumerabilib9 pec-
catis offētionib9 et negligētis meis
et p̄ oib9 circūstātib9 sed et p̄ oib9
fidelib9 xp̄ianis vivis et defūctis
vt mihi et illis pficiat ad salutem
in vitā eternā amē. **T**ūc deponēs
hostiā, de patena super corporale
patenā q̄q̄ suppoit corporali postea
in fūdēs in p̄uatis missis vinū ⁊ aq̄
calici si p̄9 nō fert accipit calices
discoopertū cū ambab9 mediocri-
ter eleuatū et ip̄m offerēs, dñs Of-
ferim9 tibi dñe calicē salutaris tu-
am p̄cam9 clemētia vt in cōspec-
tu diuine maiestatis tue p̄ n̄ra
et p̄ totis mūdi salute cū odore su-
auitatis ascēdat amē. **D**ēt autē
sacri ma^r esse panis de puro tri-

ter et vinum.

tico et vinū purū de vite ac meli⁹
 q̄ haberi potest collocat̄ uero hos-
 tia ad sinistra, calix aut̄ ad dextra
 p̄tea cooperit̄ calix corporali si-
 plici plicato uidelicet custode q̄
 supponit̄ calici cū hac orōe. In
 spū humilitatis et aīo cōtrito sus-
 cipiam̄ dñe à te et sic fiat sacri-
 ficiū nr̄m ī cōspectu tuo hodiē ut
 placeat tibi dñe des, tūc disiunc-
 tis maib⁹ super altitudinē capi-
 tis eleuas et ī sumo reuēges sicq̄ de-
 ponēs signū crucis super hostiā et
 calicē sacrificat cū orōe hac. **Ve-**
 ni lactificator eterne des bñ + dic
 hoc sacrificiū tuo sacro noi p̄pa-
 ratū ita q̄ p̄mo ducat̄ man⁹ su-
 per hostiā, **¶** secūdo super ut̄q̄ etc.
 īper fiat qñ cōmuniter utrumq̄
 signat̄ et parū inclinat̄ super
 altare vadit ad abluēdū mā⁹ suas

ad dextrā coram.

thurribulū et incēlat oblata dicit
Incēlū istud a te bñ + dictū ascē // *C. 44. Insuper
 hoc a 107.
 Sacerd. in accepto.*
 dat ad te dñe et descēdat super nos
 + mīa ~~et~~ tua faciēdo tres cruce
 super ut qz subiūgendo **I**n noīe pā,
 tris + et filij + et spūs sacti + du
 cēdo thurribulū circularit per ob
 lata ter pō qñ dicit **I**n noīe patris,
 2º qñ dicit et filij, 3º qñ dicit et
 spūs sacti amē. **P**ost incēlat al
 tare modo qº sup dictū est de vīs
 dicēdo **D**irigat dñe orō mea sicut
 incēlū in cōspectu tuo. **E**leuatio
 manuū meaz sacrificiū vesper
 tinū **P**one dñe custodia ori meo
 et ostiū circūstātie labijs meis ut
 nō declines cor meū in verba mali
 cie ad excusādas excusatiōes in
 peccatis, deinde tradat thurribulū
 dyacoō nō in cēlando eū qº genufle // *C. 44. d. quod fuit
 vñ huius*
 ctēs ante ipz in dextro cornu alta // *nis in cēlat.*

C. 44. o. Sacerd.
in / Antiph.

ris incēlat sacerdotē ducēdo thurri,
bulū ter vsq̄ pect̄s ei⁹ dicēte interi
sacerdote accēdat inobis dñs ignē
sui amoris et flamā eterne, carita,
tis **R**espōdēte **Q**uācoō amē. et post
vadit ad abluēdū man⁹ et cōmuni,
ter rediēs ad mediū altaris iclina,
t⁹ dicit **S**uscipe sac̄ta trinitas hāc
oblatiōez q̄ tibi offerim⁹ ob memo,
riā passiōis, resurrexiōis, et ascētio,
nis ihesu xp̄i et in honore beate ma,
rie sēp̄r v̄ginis, et beati **J**ohānis **B**ap,
tiste, et sc̄toꝝ apostoloꝝ petri et
pauli et istoꝝ quoz reliquie hic sūt
et oīs sc̄toꝝ tuoꝝ vt illis proficiat ad
honore nobis autē ad salutē et illi
p nobis intercedere dignēt̄ in celis,
quoz memoriā facim⁹ in terris. per
eūdez xp̄s dñs nr̄s, amē. **H**ac orōne
finita erigēs osculari altare et ver,
tēs se ad populū dicit **O**rate fratres

ut m̄m̄ d.

vt me
bile t̄
minil
dñs la
dē et q
nr̄as t
gr̄as t
m̄stra
diū ab
ac extē
peris t
culoz
sc̄toꝝ c
criter
crucis
clinat
maib⁹
se et
cep̄ ha
hac d
lactri

vt meū et vestrū sacrificiū accepta-
 bile fiat apud deū prēm oīpotentes,
 ministri vero respōdet **S**uscipiat
 dñs sacrificiū de maīb9 tuis ad lau-
 dē et glāz nōis sui ad utilitatē quoq;
 nrāz tōciq; ecclesie sue sacre, de iōe
 gitās se ex parte dext̄ ad librū in li-
 nistra dicit secretas stās cōtra me,
 diū altaris **Q**uib9 expletis eleuatis
 ac extēlis maīb9 secūdū formā lu-
 peris tactā dicit per oīa secula se-
 culoz etc. **F**inita vō p̄fatiōe dicit
Sct9 cū ministro inclinats medio-
 critex super altare et lignat se ligno
 crucis cū dicit bñdict9, **D**einde in-
 clinats p̄fūde super altare iuncties
 maīb9 dicit **T**e igit̄ deinde erigit
 se et osculat̄ altare cū dicit uti ac-
 cep̄ habeas faciēs tres cruces dicēdo,
 hec do+na hec mu+nera hec sac̄ta
 sacri+ficia illibata deinde eleuatis

Septimio?

et extēlis maīb⁹ modo q̄ sup̄ dictū ē
pleq̄b⁹ canone vsq; Quā oblationez
uel facit cōmuniter sup̄ hostiā et
calicē tres cruces dicēdo bñ + dictā
etc. eleuatis itere maīb⁹ cū dicit
rationabilē acceptabilēq; Facere dig-
neris facit duas cruces primā sup̄
hostiā secūdā super calicē dñs cor,
+ p⁹ et laquis. Et iunctis maīb⁹ ac mo-
dice eleuatis sine extūlione dicit si-
at dilectissimi filij tui dñi nr̄i Jesu
xpi Quādo vero peruētū fuerit ad
qui p̄ die q̄z pateret ductis plane di-
gitis super pallā altaris accipit hol-
tiā dñs bñ + dixit etc. Et dicto hoc
est corp⁹ meū, et adorato deuote cor-
pore dñi cū inclinatioē cōgruentij
eleuat id reuerēter ita q; à circūstā-
tib⁹ possit videri, postea de ponit
id est in loco suo iunctis maīb⁹ reue-
rēter inclinado deinde discoopertū

C. 47. o. cū dicit

C. 47. o. dicitur
dicitur

Ibidem

C. 47. o. Et cū dicit

accipit
paru
p̄claz
altare
signa
uans c
in me
nat eu
b⁹ sic
depon
ut dic
dicit q
res dñi
ad alter
cerdot
p̄ter q̄
corp⁹
p⁹ dic
mans
adigit
tis ab

accipit
paru
p̄claz
altare
signa
uans c
in me
nat eu
b⁹ sic
depon
ut dic
dicit q
res dñi
ad alter
cerdot
p̄ter q̄
corp⁹
p⁹ dic
mans
adigit
tis ab

accipit calicē cū duab9 māib9 et
 paruz eleuat dñs accipiēs et hūc
 p̄claz calicē et deponit itez super
 altare dñs p̄tē tibi grās agēs deinde
 signat dñs bñ + dixit et iterato ele,
 uans dicit accipite et bibite etc. vsq;
 in mei memoria facietis, deinde ele,
 uat eū ut videri possit à circūstātib9
 b9 sicut dictū est de corpore deide
 deponito calice et facta reuerētia
 ut dicēdo hec ōba **Q**uociēscunq;
 dicit extēlis māib9, vnde et memo,
 res dñe etc. nota q; ab hoc loco vsq;
 ad alterā purificationē manū la,
 cerdotis iūgēd9 t̄ Index cū pollice
 p̄ter q; in signatiōib9 et cū tāgit
 corp9 dñi. **Q**uādo ō hūc locū et
 p9 dictā purificationē cū leuat
 man9 extēdit separat p̄az pollex
 adigitis ceteris s̄ in uicē coputa,
 tis abhic autē vsq; ad p̄ximū per

Cap. 2. p̄. 2. p̄. 2.
 p̄. 2. p̄. 2.

NB. #

v. a. s. u. l. a.

oīa secula fiūt significatiōes sicut
in missali cōtinet uel signat et in
clinatioes sicut sup dictū ē hoc ad
dito q̄ cū in fine h̄s orās nob̄ quoq̄
peccatorib̄ dicit per x̄: dñs nr̄s
sine respōsiōe amē. dicit sacerdos p̄
quē hec oīa ec̄. illud ~~deponēdū~~ de
p̄det de fine p̄cedētis dicta autē
p̄tas nob̄ discooperit calicē et ac
cipiēs corp̄s dñi signat ter cū ip̄o
super calicē a labio calicis in labi
um dñs per ip̄ + lū et cū ip̄ + lo et
in ip̄ + lo eleuatis autē digitis cū cor
pore cristi signat bis inter se et ca
licē a labio calicis incipiēs et dices
q̄ seq̄t̄ Est tibi deo p̄ri oī + potēti
in unitate spūs + facti oīs honor et
gloria quo finito tēs corp̄s xpi su
per calicē et parū eleuato calice
cū ambab̄ māib̄ dicit per oīa
secula seculor̄ R. amē. Dñs autē

6. 45. ad missas
sui designationis.

45. 0. 2. 1/2. archy.

Ornung fr̄y.

Orem⁹ p̄ceptis salutarib⁹ moniti⁹
 reponit hostiā et calicē in locis suis
 et cōporale calici superponit cū
 vero peruērit ad p̄ n̄r eleuat ma⁹
 n̄⁹ extēdit sicut pri⁹ usq⁹ ad da p̄
 picis⁹ pacē uel accipies patenā sig⁹
 nat se simpliciter cū ipsa sumittēs
 eā hostie et discooperiēs calicē fa⁹
 cit fractionē super calicē frāgē⁹
 do hostiā per mediū dñs, per eūdē
 dñs n̄r̄z jesus xp̄s filius tuus et po⁹
 nēs p̄mā partē q̄ ē in dextra manu
 in patenā p̄mā uero q̄ ē in sinistra
 prima frāgit per mediū dñs q̄ tecū
 uiuit et regnat in unitate sp̄s sac̄h
 des et particulā q̄ remanet in si⁹
 nistra manu p̄ fractionē cōiungit
 parti q̄ est in patena, alterā uero q̄ re⁹
 manet in dextra sacerdos erecto te⁹
 net super calicē et paruū eleuato
 calice dicit **P**er oīa secula seculor⁹

Z. d. d. m.

*c. 45. o. uicini⁹
Eben et Pauls.*

2. v. c. u. d. d. m. 18. f.

Z. d. d. m.

*c. 45. o. uicini⁹
q̄ ut in d. g. o. n.*

respondit.

Z. 14. 15.

respōdet amē. **P**ost deposito calice
ter signat super sanguinē cū particu-
la q̄ tenet in dextera manu dñs **P**ax
do + mini sit sem + per vobiscū **R**e-
spōdet et cū spiritu tuo. **Q**uo dic-
to mitterit particulā ipsaz in sa-
guinē dñs, fiat cōmixtio et cōseratio
corporis et sanguinis dñi nri **J**esu x̄i.
accipientib⁹ nobis in vitā eternā amē.
Deinde cooperto calice dicit agnus
dei ter pax inclinatus maib⁹ dimis-
sis super altare postea inclinatus an-
te altare dicit **D**ñe **J**esu x̄pe q̄ dixisti a-
postolis tuis pacē meā do vobis, pa-
cē reliquo vobis ne respicias pecca-
ta mea sed fidē ecclesie tue ea q̄ se-
cū dū volūtate tuā pacificare dig-
neris. et cōadūnare cū viuis et
regnas cū deo patre in vnitate spūs
sācti de⁹ per oīa secula seculorū amē.
Qua finita erigit se et osculat⁹ al-

tare signo.

altare signis et signo crucis et dōnis
 pax + tecū **R**espōdetz et cū spū tuo
 si pax datz per crucē aut cyconā tūc
Dyācon⁹ osculato altari a sacerdote
 statī offerat sibi crucē uel euconā
 de osculādā qua osculata nō tamen
 signo crucis signata sed solo altari
 dicat pax tecū et 1° respōdeat et cū
 spiritu tuo. **T**ūc p̄ter inclinās se an-
 te altare dicit, **D**ñe jēsu xp̄e q̄ ex vo-
 lūtate pr̄is cooperāte sp̄itu s̄cto
 per mortē tuā viuificasti libera me
 per hoc sacrū corp⁹ et saquinē tuuz
 ab oīb⁹ iniquitatib⁹ meis et vniūsis
 malis, et fac me tuis sepe inherere
 mādati et à te nūq̄ separari per-
 mittas q̄ cū eodē pr̄e et spū s̄cto vi-
 uis et regnas de⁹ per oīa secula secu-
 loꝝ amē. **A**terū dicat perceptio cor-
 poris tui dñe jēsu xp̄e q̄ ego idign⁹
 sumere p̄sumo nō mihi pueniat i **I**u

##

C. 4. 7. a. In
 // gl'ia m' scriptur.

dicat et cōdm.

diciū et cōdemnationē sed pro tua pie-
tate p̄lit michi ad tutamētū cōporis
et aīe et ad medelā percipiēdā. **Q**ui
viuis et regnas cū deo p̄tre in vnita-
te sp̄s s̄acti des per oīa secula seculorū
amē. **Q**uib⁹ dict⁹s erigēs se et reue-
rēter accipiēs in māib⁹ cōp⁹ domi-
ni vna cū patena dicit **P**anē celestē
accipia et nomē dñi inuocabo.
Deinde eleuatā super patenā corā
se tenet dicēs ter dñe **N**ō sū dignus
vt intres sub tectū meū sed tātum
dic verbū et sanabit aīa mea q̄ dict⁹
to signat se cū eodē dñs **C**orp⁹ dñi
nr̄i ih̄esu xp̄i cul + todiat aīa meā
in vitā eternā amē. **S**icq; medio-
criter inclinats sūmit illud et dis-
cooperto calice ac cū digito indice
uel pollice reponēs de patena lique
reliquie corporis remāttisset de-
positaq; patena cū reuerētia ac

cipit colit.

cipit calicē dñs **Q**uid retribuaz
 dño p oib9 q̄ retribuit michi **C**a-
 licē salutaris accipiaz et nō en dñm
 inuocabo. ^{Sanctus inuocabo} **D**ñs et ab inimicis meis
 salu9 ero. **Q**uib9 dictis signat se
 cū calice et dicit orōez, **S**anguis dñi
 nr̄i ih̄esu xpi cū + todiat aīaz meā
 in vitā eternā amē. et tūc percipit
 sanguinē perceptioē v̄o facta vadit
 ad cornu altaris dexte et purifica-
 tionē calicis accipies dicit **Q**uod
 ore sūplims dñe pura mēte capia-
 ms, et de munere tēporali fiat nob̄
 remediū sempiternū. **E**t p9 abluēs
 mang seu digitos dicit **C**orps tuuz
 dñe q̄ sūpli et sanguis quē potavi
 ad hereat in viscerib9 meis et presta
 ut in me nō remaneat scelez ma-
 cula quē pura et sc̄ta refecerūt sa-
 ctamēta. **Q**ui viuis et regnas cū
 deo pr̄e in unitate spūs sac̄ti de9

c. 47. o. haupt
linale wörter

p. oia. sta. co.

645. v. Z. f. p. n. l. a.
ex more.

Libellon.

Libellon. In i. p. l. a.
consecratione.

per oīa secula seculorū amē. nisi i. h. e.
frēs cōmunicadi tūc purificationē
pā existēte adhuc in calice frēs ge-
nu flectētes ordinate vini et vini
cōmuniter faciūt cōfessionē, et ab-
lutione facta à sacerdote cōuerso ad
eos dicāt oēs q̄ cōmunicare volūt
p̄r n̄r **Q**ue maria. **S**ed q̄ eis p̄ penitē-
tia sacerdos in fūgit interim duo ac-
colliti aut dyacon⁹ et subdyaconus
teneāt extēlas pallā ante eos ut si qd̄
ablit sacramētū decidēt in illā col-
ligat. **S**acerdos vero breuiter genu
flectēs et p̄ surgēs acceptis hostijs
cōsecratis itēz ad eos cōuers⁹ vnāz
hostiā tenēs in manu cleuat super
patenā qm̄ oēs intuetes dicāt ter do-
mine. **N**ō sū dign⁹ ut intres sub tec-
tū meū, sed tm̄ dic verbū et sana-
bit aīa mea lūmilsa uoce. **Q**uo
facto sacerdos dicat. **A**ccipite frēs

uicium corpus.

viaticū corp9 dñi nr̄i ih̄esu xp̄i qui
 vos custodiat ab hoste maligno &
 perducatur aīas vras in vitā eternaz
 amē. Et p̄9 cōmunicatis p̄o per or-
 dinē ministris fr̄es ceteri cōmuni-
 cēt, secūdu ordinē, accedēs temp̄
 bini et bini et simul recedēs cū vero
 sacerdos aliq̄ cōmunicat dicat v̄sū
 corp9 dñi nr̄i ih̄esu xp̄i custodiat
 aīaz tuā dñs in vitaz eternā Et fac-
 to interi ligno crucis dat tibi corp9
 Cōmunitati uero accedūt ad calicē
 calicis paratos à ministris et tūc
 ad loca sua ordināte reuertūt Sa-
 cerdos uero reliquijs collectis et pu-
 rificac̄ digitoy facta super calicē
 et sūmēs primā purificacōz de-
 clinat ad abluēdū man9 qua ab-
 lutioe facta sūmit q̄ remāsit ī ca-
 lice et inclinat eū super patenam
 plicatq̄ corporali lecta et cōmuniō

C. 43. o. Et p̄ n̄st.
 of man. 7.

C. 43. o. Exorcism
 abluacōe digit.

C. 43. o. Diaconia
 canoni.

ut i d̄yptre. (C.)

cap. 1. sig. 1. d. 1.

*Zibelen.
Zyphonia Sacord. y*

cap. 1. sig. 1. d. 1.

*Zibelen.
Zyphonia Sacord. y*

ne in dextro cornu altaris itez sumit
 si qd remāsit in calice de hīc reuer//
 tit ad mediū altaris et cōplet missā
Qua cōpleta versiculis cōluetis p//
 missis bñ + dicat populū dicēs bñ + //
 dicat et custodiat uos om̄ps de9 pa + //
 ter et fi + lis et sp̄s + sac̄t9 **S**ed sine
 versiculis dicite ra bñdicto v̄lo vultu
 ad populū cū vero signo crucis **I**n
 unitate sc̄ti sp̄s bñ + dicat uos p̄r
 et filis **E**t respōso amē. reuoluēs se
 et inclinats super altare profunde
 dicat hāc orōnē **P**laceat tibi sac̄ta
 trinitas obsequiuz seruitutis mee r
 p̄sta ut sacrificiū q̄ oculis tue ma//
 iestatis indigno obtuli, tibi sit acce//
 ptabile michiq̄ et oībs p̄ q̄bs id ob//
 tuli sit te miserāte ppiciabile per x̄m.
 d̄m. n̄m. **Q**ua dicta signis cruce alta//
 re deosculatz illud inde erigēs se et
 vertēs se ad cornu altaris sinist̄z di//

dicit d̄m.

cit
 tu
 Jobā
 q̄t la
 erat
 hec v̄
 d̄t, e
 verti
 id lig
 gis de
 euāg
 tari r
 cellue
 sit to
 tono
 sus ad
 nu d
 dicta
 v̄lq̄ i
 n̄s i
 lū et

cit Dñs vobis: Respōdet et cū spū
 tuo Iniciū sancti **E**uāgelij secūdu
Johāne & glā tibi dñe deinde ple
 q̄t sacerdos **E**uāgelij In p̄ncipio
 erat v̄bū etc. et cū per venerit ad *C. 4. v. 14. 15.*
 hec v̄ba euāgelij **E**t v̄bū caro factū
 est, et habitavit in nob, flectēs genua
 vertit se ad mediū altaris et signis
 id ligno crucis osculat̄ id deide sur
 gēs dicit et vidim⁹ glāz etc. **F**inito
 euāgelio et lacta reuerētia torā al
 tari reuertit̄ ad sacristiā dicēdo re
 celluz altaris in officio tñ abbatis *I. 4. d. 1.*
 sit solēnis b̄ndictio p̄ deo grās in
 tono lectiois ad matudinu q̄ cōver
 sus ad altare et habēs baculū in ma
 nu dext̄ dicit **S**it nomē dñi bene
 dictū **R**espōdet chors ex hoc nūc et
 vsqz in seculū **A**bbas. **A**diutoriū
 n̄r̄z in noīe dñi **E**t chors q̄ fecit ce
 lū et terrā et abbas dimisso baculo

capitulum ed.

cappellano et flectētib⁹ ministris et
oib⁹ frīb⁹ faciēs quatuor cruces di-
cit bñ + dicat nos diuina maiestas
pa + ter et fi + li⁹ et sp⁹ + lact⁹ Et
chor⁹ amē. sicut hic habēt clarius
in officiali officio abbatis cū plurib⁹
alijs que hic rescindūt. **Explicit**
secūda pars. . . . .

**DE processionib⁹ et plis
siue sequentijs**

Per circulus anni quatuor tā-
tus habemus pcessiōes priā habet
in purificatione sancte marie vgi-
nis gloriose, Altera in dñica pal-
mar, Tertia In festo corporis xpi,
et hec tres fiūt p⁹ tertiā ante offi-
ciū mille. Quarta habet in cō-
memoratiōe fidelium aīar⁹ p⁹ fine
mille cōuētuat. Ad laudes ^{2. uicem} antep.
In resurrectiōe et ad nonā in die Al-
cēsiōis nulle fiūt pcessiōes aut speli-

c. 29. 0.

1.

2.

3.

c. 29. 0.

4.

tates sed.

tatis sed more solito sicut in ceteris
 festis cōcludūt. quōq; ēc habemus ^{6540.}
 plas unā de Resurrectiōe dñi et cā,
 taz per octauā. Duas de lacto spū
 que canūt alternatī per oct pēth.
 Quarta de corpore xpi q̄ter canit
 intege scilicet die p̄ma et dñica et
 octa: die reliq; dieb; infra oct: cāta
 vltima pars incipiēdo à versu **E**cce
 panis etc. Quia vero prosa dicit
 p̄ defūctis et cāta tātū in die aīa,
 tū **I**n āniuersario **F**undator et in
 exequis prima die defuncti fr̄is
 conuentualis. etc. : s : s

Sequūt capitula Tertij h; 9

operis. # s : s : s

Abbatis officiū est, in regula per
 fectissime descriptū scilicet q̄
 Capitulis debet esse abbas capitulo 2° et
 de Ab. 22°. Et quomodo ordini cura et bi-
 bate. Cap. i. vere capitulo 64 et in multis alijs
 regule locis.

*Hoc capit. veri-
 tatem genuinum.*

regule locis q̄ ibidē videat̄ ^{et hoc} 25. eccl̄
p̄ cōstātī est tenēdū q̄ in abbatis
dispositiōe et prudētia ac discreti-
one p̄ deū et laicos totū augmen-
tū et circuitū vite regularis cōstit-
tit, abbas si verbo exēplo in istis mo-
rib⁹ alios nō antēceberit eccl̄ si op-
tima vita regularis ī aliq̄ monas-
terio fuerit p̄pter vitā suā inutile
necesse ē perire, abbati enī cūctor⁹ fra-
trū suor⁹ aīe pariter et cōscie scili-
cōmisse redditz pro eis strictissimā
rationē eq̄līmo iudici deo excus⁹
eccl̄ diligētia uel negligētia v̄t dict⁹
est in monasterio oīs puenit p̄fec-
t⁹ aut defect⁹ obseruantie regu-
laris reuerētia enī regulā intue-
ti clarissimē patet, q̄ n̄ monaste-
riū habeat, sollicitū ordinatores
alias pene īpollibile ē ipsū mane-
re in aliqua obseruātia regulari

+ etiam NB 3

Veris uerū.

2

+ nisi

3

igitur.

Igitur sic quod dicitur et ipso fratribus regulis de humilitatis et caritatis operibus diligentissime et sepius se per

Expositio Regula.

se aut alios exponendo et allegando opere et voce ante ponat. Summaque sollicitudo sit abbati de tribus essentialibus statibus religionis et votis rebus profectibusque

ieiunio et ordinatis manducationibus et abstinentiis et ut orationibus peculiaribus devote sepius insistat et precipue de manducatione carniu

Persecutio ad tua obedientiam in religione benedictina.

quod dicitur tristissime sanis et per omnia sit secundum regulam interdicta quia est carniu facili

Jesus carniu quam per se

maximum malum in religione servitatis inclinans vigore, praeterea et singulorum infirmitates habeat

omnes regulas

consideratio ut omnium secundum beatissimi patris nostrae servitatis moribus quibus aie

salvantur. Et precipua sit ipsi cura de cultu divino ut rite et devote atque

quia si Jesus, moribus non Theodosius per se nisi iurem con adit.

regnum horro.

et hoc
abbatis
ac discreti
augmen
aris cost
in istis mo
te si op
q' mona
ia in viti
cuncto
ostie
rietissim
eo excul
ia ut dicit
enit p'f
tie regu
ala intue
monast
dinatore
plu mane
regulan

153
cōgruis horis persoluat. **I**gitur quā-
tū admittit cura rei familiaris sit
abbas, tēc ūdū regularia et canonica
instituta sepi9 cū frīb9 in cōuentu
videlicet in cāpitulo, refectōrio, col-
latiōe et p̄cipue in matutinali officio
ubi ad lectiones det b̄ndictiōes cantet
versū noni respōtorij et vltimā lectiō-
nē et euāgeliū legat, et **T**e deū lauda-
m9, ac te decet ymn9 incipiat et quan-
doq; in horis diurnis p̄cipue ī missa
in vesperis et cōpletorio dū sibi va-
cat, vt sic exipi9 p̄sentia, ac diligētia,
frēs intimore et reuerētia dei magis
p̄ficiāt vt ecē ipse fr̄m ex hoc meli9
cōgnoscēdo cōdonatiōes sic se possit
secūdū beati **B**enedicti regulā singu-
luloz morib9 cōformare. **T**empora-
liter ecia abbas exequat officiū suū.
Temporalia scilicet districte et pro-
uide per se aut officiales dispētet et

Ab. 2m Regularia
et Canonica instituta
Ab. in laicis p̄cipue sit
abbas cu familiaribus

Sit frequens in matu-
tinali, et cur.

c. v. d. 2.

Quib9 in horis p̄cipue
vīs multas sit, et
cur.

Exponde accurate hys
vīs, q̄ magna sunt
nō illi subest, q̄ et in
hypocondriis vultus huius
cūq; vīs.

Colinus p̄o.

xxiii.

coheruet, p̄mo p̄ fr̄ib⁹ et cōmuniter
p̄ familia, p̄ pauperib⁹, et hospiti⁹
vt ip̄a regula lex diuina, **A**ura cano-
nica dec̄et, et alia factoz̄ patrum
scripta et exēpla vt in ōb⁹ et per ōia
laudet̄ de⁹ vt at̄ ōia p̄missa et alia ne-
cessaria recte exequat̄ frequēter sc̄i-
pturas sacras legat̄ et traditiōes re-
gule sc̄to sciētie et videre vt practicet
nō erubescat. quātū igit̄ bonitas ab-
batis necessaria sit in vita et doctri-
na ip̄e p̄t̄ n̄ b̄ndict⁹ in p̄alligatis
capitulis et multis alijs locis ex̄psit
et ibidē claris videat̄ ex̄. . . . .

DE p̄ore claustrali. c. 2.

Prior claustralis et ^{secundus prior} p̄p̄ abbatē <sup>quid h̄c in Regula
de Prioratum intelli-
gatur.</sup> q̄ in regula dicit̄ p̄posito cuius
officiū et mod⁹ cōstituēdi describi-
tur in capitulo 65. talis cōstituat̄
p̄uid⁹ et districts p̄t̄ in cōgregati-
one ap̄cior poterit inueniri ^{juxta}

Ante factum.

De Sente monachum deoetalem

cu ad monast: subleuonit

Quibus sit parus
Prior?

Continuo in quatu
miserit parca, s
miserit parca.

Cur Prior dicitur

In h. 7.

Sau silentij utilitas

dectale cu admonasteriu vbi dicit
Prior aut p ceteris p abbate potes
lit opere et sermone vt exeplo ver
boq doctrine frs suos et instruere
polsit, in bono et a malo ecia reuo
care, zelu habes studiu sciencia vt de
liquetes corripiat et castiget, obe
dientes foueat et cofortet qui auc
toritate seu cura siue comissa circa
couetu fideliter exerceat, atq coti
nue in couetu relideat, **S**rm quoq
cura et regime exercere assidue te
neat vt sicut dicitur noie Prior ita
primus esse debet in oi loco et opere
dei ac disciplina regulari in eccle
sia, in dormitorio, in rectorio et i
quiblibet alijs locis in se, et alijs te
neat, Curetq q lex silentij statutis
horis et teporib9 diligentissime ab oi
bus obseruet, quia silentiu pacis
caritatis q3 conseruatrix et sacre re

ligionis solida

ligionis
oia cu
offici
bo del
fract
tes cot
in diu
pitulu
exiget
pasion
teri fr
rib9 de
ras co
at cla
vt qnc
lites
bus su
seu pp
tulu r
quod
ob hoc

ligiois solidū est fūdamētū. Et atē
 oīa cū sūma diligētia circa diuinū
 officiū sit intēt9, vt horis, et tēpori,
 b9 debitis deuotissime persoluatur,
 fractioēs vero silētij, et alias excēdē,
 tes cōtra statuta regularia seu etiā
 in diuino officio in quotidianis ca,
 pitulis puniat. Juxta suoz denūtop
 exigētia cū oī tamē discretionē 7 cō,
 passione fraterna, Inhabitu sicut ce,
 teri frēs ambulet et nocturnis tēpo,
 rib9 dormitoriū, et singulas clauu,
 ras cōuēt9 dempta diligētia cōspici,
 at clauēs ad singulas cellas teneat,
 vt qñcūq; siue aut labbati vacauēit
 saltes singulis anni quatuor tēpori,
 bus siue locis cellas uisitet ne arma
 seu ppriū aut pēculiū cōtra capi,
 tulū regule 33. in illis inueniatur.
 Quod si q̄ q̄ horis inuētū fuerit res
 ob hoc carceri iuxta p̄lati arbitriū

Qua p̄fortia?

2. V. p̄lana corrigendi.

et qualis?

Curia. Dioni et
officia.

c. 20. d. 2.
2. s. sententia.

mā cōpōrē d̄ fieri.

ubi dicit
 te potes
 slo ver
 et uere
 cia reu
 tia ut d
 get, ob
 qui au
 ilsa cir
 atq; cō
 em quop
 tidue te
 prior ita
 et opere
 in ecclē
 torio et
 talis tu
 y statub
 ime ab
 u pacie
 t sacre

dno

mācipete sicut is qui munuscula eu-
logias ambaliatas seu regulas aut q̄t,
cūq; res dat uel accipit absq; licētia
sui superioris et habet eę prior in
absentia abbatis facere et disponere
secūdu limitatiōes tamē siue factas
per eūdē. Nihil enī debet cōstituere
aut ordinare cōtra volūtātē abbatis
porro ī cōuētib; maiorib; potest eę
habere suppriorē q̄ in absentia prio-
ris dū taxat curā regiminis gerat
et eis vices in oib; suppleat et sibi
cōmissa exerceat. Nec in p̄sentia po-
ris licētiā habet loquēdi alijs genera-
le nec alijs sine licētia siue eidē, ad mē,
tam ut ceteri seruiat, et legat habeatq;
facultatē ne excedat limitatā, habe-
atq; locū p̄ priorē exē.

officiū Subprioris
c. 3. d. 2.

DE cellario et eius solacō c. 3.
Cellaris siue Celleraris monasterij
tertis officialis p̄ abbatē cuius of-

c. 3. d. 2.

finis q̄ d. 2.

ficiū est ex cōsuetudine administra-
re tēporalia secūdū cōmissione siue
factā tm, modo et forma de scriptis
capitulo 31. debet aut sub else prio-
ri et put officii permittit juxta lo-
coꝝ qualitatē frequēcis esse cū fra-
tribꝯ in choro, capitulo, refectorio, p-
se ipō nil recipere aut dare sine licen-
tia speciali, debet autē specialiter ee
puidꝯ, et solicitꝯ, necēssaria fratribꝯ
ministrādo, volēs cibū aut potū extra
horā recipere, faciat cū licētia. porro
ad ipm cellerariū in locis ubi id fieri
nō est difficile pertineat custodia q̄-
narij et pistrini ne plenis in officijs ^{+plures}
exterioribꝯ frēs occupēt. Sin autē
aliꝯ eidē in solaciū et subsidiū ad iā
dictas cōmissiōes adiūgat q̄ curā ge-
rat solicitā ne q̄s ^{quid} inaniter pereat et
ut oīa regulariter fiat. **Nec** laici of-
ficia huiꝯmodi habeat n' aliter fieri
_{nisi} _{nō possit.}

no possit, granaris aut huiusmodi ab
officijs in coenobio no sit exēptus et
habeat in dormitorio ut ceteri cella-
ris etiam una cum cellerario aut alijs fr-
dispensato si opus fuerit et ubi e maior
cogregatio fr-ibus victualia admini-
strat atq; sub sua custodia oia q pro-
melis frim et coqna videt neccessa-
ria diligēter colexuet habeatq; cu-
ra ut singula in refectorio ordinate
disponat et vasa oia mude custodi-
at. **¶** dispensator faciat officiu suu,
cu oī longanimitate et moderamine
districtiois ac pietate. **¶** Et si cui ne-
gauerit aliq; nullo is cui denegatu
fuerit audeat tecu cotedere nec mu-
murare cōtra ipz sed dicat abbati
q secudu q ad ipsu pertinet oia dis-
trictē disponat, ita q nulls habeat
occasione se lamētadi. **¶** Sit insuper
ipse celleraris ubi hoc fieri potest

cf. d. 2

#

no hoc p. 101.

ecia hospitalitaris seu magister hospitū alioquin vn9 eligat ex monachis aut fratrib9 laicis fidelis morib9 et disciplina in qntū fieri potest, erudit9 q̄ superuenietes hospites deuote suscipiēs et oib9 honorē cōgruū īpedes maxime religiosi et deuoti sciat similis prout religio exigit morē gerere et deferre obsequū **f**uxta capitulū regule 53. **N**ō tamē presumat aliq9 officialiū ulli fratri nūciare q̄q̄ foris videt uel audit nec ei dicere si aliq9 uel amicus uult ei loqui uel aliq9 dare nisi pri9 abati dicat aut priori. **E**cia ip̄e solerter p̄uideat ut loc9 semper sit mūd9 et decēter cōpoit9 tam ille in q̄ reficere q̄ in q̄ debeāt hospites dormire sub eis custodia et cura sint uersa p̄ suscepioē et decēti pertractione hospitū req̄lita cū quib9

c. 12. d. 2.

53. de Religijs, et eodem habetur in Regulis clericorū Reglanum scribit: T. 54.

c. 12. d. 2.

— nra. s. m.

1034
ecia secūdu regulā est mādatū cuz
locione pedū iuxta morē celebrā
dū. Cūctis enī hospitiḃ9 religiōlis
p̄cipue regule ^{nrā} p̄reprofessorib9 p̄rio
per noctē aut vltra in monasterio
remanentib9 finito cōpletorio pe
des lauetz ab oīb9 et abbas uel prior
tergat frīb9 sedētib9 ordinate et de
uote. Et p̄q̄ oēs lauerit bini et bi
ni q̄libet modicū abbas uel p̄or fle
xis genib9 et lintheo p̄ciēt9 tergat
pedes hospitis. Et p̄q̄ terlerit faci
at signū crucis super dextrū pedes
cū pollice et osculetz pedē ip̄m et
deinde senior et per orōnē cuncti
osculētz abbate uel p̄ore interi tenē
te genu flexo. Et p̄ hoc cūctis resi
dētib9 tergat abbas uel p̄or secūdu
pedē q̄z sol9 osculetz. Si plūes fue
rit hospites habeāt tot pelues et
tergat ecia alij seniores et finita

erz. d. 2.
c. 16. d. 2.

636. o.
Et p̄ q̄ abbas.
20. q̄ abbas.
3

Antonie locion

. . . lectione locione summa reuerentia fl,
 ectat genua coram hospitibus ac li co,
 ra deo et deuotissime dicat abbas.
 uel prior uersu **S**uscepimus eam subiu,
 gendo gloria patri **R. C. R.** pr n̄ et
 ne nos eam **V.** **S**aluos nos eam mitte
 nob eam **D**ne exaudi. **D**no uobiscuz.
Oremus **O**m̄ps sempiternae dei diri,
 geactis eam **Q**ua finita surgat fr̄es
 et reuerentia facta hospitibus vadat
 ad loca sua excepto abbate uel pore
 et alio leniore q̄ voluerit vocare a
 pluribus secundum exigentia hospitum
Tunc accedens frater offerat uinum di,
 ces benedicite **A**bbas benedicens dicit
 leniter indirectum potum caritatis eam
 regulariter amē. **A**ncipiat bibere
 hospes deinde **A**bbas et communiter
 alij cum silentio, et finita collatione
 prior aut magister hospitum abducat
 eos cum reuerentia et caritate ad loca

Sua de q̄to.

18. 100
sua et q̄etē et hoc aut capitulū di-
ligētissime secūdū regulas practice,
tur eo numero sicut dictū ē et pot
in regula cōtinetur: S: S:

DE portario claustrī. C. 4.

611. d. 2
Portarij cōstituatur de monachis
his à fr̄ib⁹ laicis benignis et af-
fabilis alias q̄ qualificatus secūdū
dispositiōē regule capitulo 66 ī qua
tū fieri potest et hic habere debet
mātionē iuxta portā claustrī inte-
rioris ibiq; pro horarū ^{ueritate} dic-
gat, operetur, oret, cōmedat, bibat, et
repaulet. Cū autē promissa audiēda
uel intereſtādo capitulo pro iſti-
mitate uel quolibet occurrētē cau-
sa inde discessit, ille interi custodi-
am gerat, qui ei insolatiū fuerit de-
putatus. portario sumopere obserua-
dū ē ne adueniētes hōspites de foris
quolibet modo cōtristat. Agit cū

hospes quilibet

hospes pullauerit respōdo deo grās
 fenestre portāt periat, et p̄misso be,
 nedicite, q̄s sit aut q̄ uelit humiliter
 ab eo req̄rat. ^{cum cum} Et recipiēdū intellex,
 erit aperta porta intra Januā flexis
 parū poplicib⁹, aut cū inclinatione
 cōlucta suscipiat, deinde faciēs euz
 in porta aut loco alio cōueniēti exi,
 spectare trāleat nūciādo eū abbati
 aut priori rediēsq̄ mox postq̄ de,
 nūciauerit, eū informet qualiter
 ī susceptiōe gerere debeat, teneatq̄
 semper ostiū clausū ac sit sume solū,
 cit⁹ q̄s intret aut q̄s exeat, Insuper
 ip̄e ec̄c̄e recipere habet de coq̄na et
 cellario eaq̄ pauperib⁹ ad portā lo,
 lēt ministrari et ea fideliter distri,
 buere nec alteri fr̄i cōmitab. ¶

**¶ DE SACRISTA seu custode ec̄c̄e
 clēsiē. Capitūlus. 5. ¶**

Sacrista monasterij ex cōluctu

*cu. ed. r.
 circa. cat. m. p. r.*

cap. ed. r.

hinc habetur

~~diuine administrare temporalia secundum:~~
diuine habet officium tibi commissum per
abbatem iuxta capitulum regule ¶ ut
videlicet sic temperet horas operis dei i.
diuini officij ut debitis horis compleat
omnia qui sub sua cura tenet peramta
altaris, ornatus, libros denarios, offerro,
nij ad dispensationem tamen abbatis olei,
um, candelas, pro ecclesia seu pro fratribus
ad lucernas, cera, calices et tapecia
ad ipsum ecclesie pertinet ordinare officia,
ales per hebdomadam, signare anniver-
saria et missas, lectiones pro matutino
sternere tapecia ut sint parata omnia
quae ad cultum diuinum pertinent. Item de-
bet habere beue secundum rationale diui-
norum officiorum ut sciat quibus perametis
cuiusque coloris similis festiualibus u-
tendum sit. S: S: S: S: S:

**¶ De conseruatione dñici cor-
poris et reliquiarum. C. 6°**

Venerabilis

xcix.

Venerādū dñici corporis sacra- ^{c. 8. d. 3.}
mētū propter infirmos vt moris
est cōseruet in vasculo mūdissimo
nō ligno, vitreo, aut fictili sed au-
reo, argenteo siue eburneo, speciali ^{q. 5. burneu}
ter ad hoc deputato et cōsecrato. Qd
venerabile sacramētū singulis men-
sibus p̄cipue ektatis tēpore renouari
debet saltē semel lectoz ecia reliquie ^{c. 8. d. 3.}
in maxima habeāt veneratiōe et re-
uerētia et si nō in p̄ciosis seper ta-
mē imūdis recōdite reseruet̄ thecis.
Et q̄ in p̄missis negligētis reperti fu-
erint acris corripiāt̄ et emēdetur
satis factione cōdigna. palle quoq; ^{c. 7. d. 3.}
altariū vasa et corporalia ac alia
ecclesie ornamēta prout decet cū
oī diligētia reuerēter cōseruet̄ et
mūda super quo ip̄e sacrista vigi-
let et curā habeat diligētē p̄terea
idē sacrista aut alio frater ydoneo

bibliotheca.

c. 8. ed. 2. **B**ibliotheca librorum in comēda habeat
libros quoque ne corrumpantur aut vermi-
bus aut muribus diligenter custodiat
nec alijs scripti cyrographo aut cer-
te cōpetenti vadio libri extra monas-
teriū nullatenus cōcedantur. . S.:

c. 10. ed. 2.

De sigillis abbatis. In quibus c. 7.

Abbas sigillū habeat quo in cōser-
uentibus officiū suū seu ratioe di-
ginitatis abbacialis sibi forte in com-
missis causis utatur. In negocijs aut
causis p̄ncipaliter cōuētū cōcernē-
tibus solo sigillo suo uti nō debet absq̄
cōuētus scriptu et cōsensu quinimo si
res est multū p̄derosa et sic expedi-
re videbitur littere sigillo cōuētus mu-
niatur simul et abbatis. **S**igillū ab-
batis in ip̄is reliquitur custodia. **S**i
sigillū vero cōuētus in cista aut cap-
sa cōmuni seruetur res ditū nō min-
us distinctis et a se differētibus ea

clausura et sibi.

uibus et teris cōmunita maius clauis **C.**
vnā abbas aliā prior et tertiā aut
quis ex senioribus fratribus de cōmu-
ni abbatis et cōuētis cōsensu ~~custodiat~~ :
custodiāt nec aliq̄ litterā sigillent
cōuētuali sigillo, nec cōsensu cōuētis
explse accedat q̄ si q̄ forte aliquis
p̄dictorū causa necessarie ap̄ciōis a
clausura ciste huiusmodi quolibet ac-
cidēte causa p̄sonaliter inter eē ne-
q̄ret nō reliq̄s duobus sed tertio id est
alteri fratri de cōuētū fideli clauis
absentis comitate, ita ut in apertioe
aut clausura ad minus tres sint p̄se-
tes et singuli singulas obleruēt cla-
ues eādē vero aut omnino simili cul-
todia cōseruari debēt p̄uilegia p̄cio-
se reliquie et clenodia monasterij seu
eciā peccunie p̄mpte monasterij, q̄
nō fuerint quottidiano vlti nēce p̄-
tenti si fuerint notabilis sūma. ecc̄.

C. 16. d. 1.

De infirmeria

C. 10. c. d. 2.
C. 29. c. d. 3.
C. 30. c. d. 3.

**DE Infirmaria monasterii
et infirmis. Capit: vñ.**

Infirmariis eligatur frater q̄ multe
lit cōpassiōis et caritatis q̄a maxia
hec req̄rit hoc officiu qui ḡm̄datos
sē infirmos per abbatē sūma solici-
tudine pertractet prout cuilibet opo-
fuerit secūdu ordinatiōe discretio-
ne et cōsiliū abbatis ipli aut infirmi
per oīa obediāt infirmario in hys q̄
pertinet ad disciplinā et curā infir-
mitatū suaz ibi ecia sint lecti plu-
res et lintheamina et vasa ad laua-
dū infirmos et cūcta neccelsaria ha-
beāt in infirmitorio si fieri potest,
camē seorsū ponite propter infirmos
quoz infirmitates sūt cōtagiose seu
propter fetore aut clamore vel vñ
cūqz ats se cōpati cū alijs nō pollet,
Sit ecia in capella siue altare vbi au-
dire aut legere missā q̄at infirmi et

C. 30. c. d. 3.
cuīsa vñ abbatiū.
cōmuniōe vñ abbatū.

quis possunt

q̄m̄ cōm-
uiter et
tēporib-
ne vt h-
medere
infirm-
bus enī
ire nec
q̄ntū po-
alijs for-
et horas
cōgrega-
uat. **S**
reficiāt
sibi inte-
cēt. **N**
habere
voluerit
se de ne-
taxat l-
q̄cūqz

Cl.

quibus communicare et fratres denique non gra-
uiter infirmi silentium teneant locis et
temporibus suis secundum bonam discretio-
nem ut huiusmodi sci. qui in communi mensa com-
medere possunt in infirmeria ne ipsa
infirmeria conuertatur in abulum talium
bus enim non licet quocumque voluerint
ire nec conuentui ubilibet se iungere sed
quantum possunt ne a fratribus uel ab
alijs foris videantur obseruare debent,
et horas suas in simul si fieri potest
congregati temporibus constitutis pertol-
uant. Si fieri potest ad unam mensam
reficiant legatur aliqui coram eis uel ipsi
sibi interpollati legatur ne fabulis vac-
cent. Non enim libera se putent licentiam
habere loquendi, ubi quando quibus et de quibus
voluerint. Sed cum infirmerio et inter
se de necessarijs et consolatorijs diu-
taxat loqui permittuntur unde si per
quocumque ibidem exorbitatum fuerit con-

*c. 30. d. 3.
Infirmitas de infirmit.*

*c. 30. d. 3.
Si frater uocatur.*

*c. 30. d. 3.
Si quis infirmus.*

regularis homin.

regularē honestatē cōdigne oportune tēpore puniat. Et quicūq; ad hanc materiā pertinet regula plene exprimit capitulo 36 ubi videat. .:4:

egred. **DE** vestiaris. cap. ix.
v. Vestiaris habet cōmissa sibi singula vestimenta q̄ ad usū fratrum uel ex vetustate uel quia nō indiget sūt necessaria vestimenta nouicioꝝ et generalit̄ q̄ ad vestiendū pertinet et calciadum ipse habet gubernare et secūdū abbatis dispositionē distribuere indigentibus et pauperibus. Juxta capitulū 55. ad eū pertinet, ut vestes firmas et p̄niam dū fuerit necessarie et pro ut abbas disposuerit lauentur et mēsurate fiant juxta cuiuscūq; staturā ut nec nimis per longitudinē defluant nec nimium sint ac curtate, et habet etiā vestiaris pro claustrumate eos q̄ acceptis nouis nō reddunt vetera aut q̄ vestes sordide tractat ipse

reia fuit.

ecia tenet cartas in caustu scriptu ^{en.} _{c. g. d. 2.}
talia pōnas feramēta et cetera hōdi.

DE magistro novicioꝝ. c. x.

Magister novicioꝝ eligat̃ vn9 de
cōuētū spūritualior qui haberi po
tēst et discret9 accipiēter tēperatus
q̃ sua in discreta seueritate nō repel
lat nec ecia nimia remisiōe ipsos ne
gligat probare. Qui noucy qualiter
suscipiēdi atq; tractādi sint sufficiet
expl̃sū est capitulo 58. regule qd
ad litterā prout cōmode fieri poterit _{c. 1. c. d. 2.}
teneat̃ ipsi tamē nouicy aliquāto tē
pore puta per quīdenā, aut per mē
sem uel etū prout uisū fuerit abba
ti in suis habitib9 p̃9q; capite tōdā
tur aut nouicioꝝ habitu induatur
probet̃. Noteturq; solícite cōuersa
tio eoz quia possēt se sic ostēdere qd
nec essent suscipiēdi ad nouiciatū.
Sit tamē ostēdat̃ bonā volūtate si quāq; _{18. 11.}

reprobant

excedat dūmodo In cōtradictiōe su-
perba correctionē sint parati acēpe
nō respiciat. **S**iaut lic p̄sūptuoli fū-
erit ut pot̄s venerit docere q̄ doceri
nullatenus accipiāt eē cuiuscūq̄ sta-
tus aut cōdicionis existāt quia nō p̄de-
rit aīabz cor̄ neq̄ monasterio. **A**tem
ante annū xv̄m̄. regulariter nō ac-
cipiāt q̄uis regula de p̄uis faciat
mētione **S**c̄dum tēp̄s eū et cōditio-
nes hoīm q̄ modo currūt nō ita ex-
pedit prout experientia oēs religio-
sos de obseruātia moderno tēpe edo-
cūt, potest tamē nichilominus ab-
bas exēts rectu et iusto motiuo aliū
aliter agere et nouicios recipere q̄
fuerit etatis minoris. **A**pi eē nouiciū
suo magistro aut aliū idoneo prout
ordinauerit abbas cōfiteāt genera-
le at cōfessionē q̄ de tota vita sua
facere tenēt faciāt in tēpore prout

c. 1. d. 3.
sic. v. t. f. c. h. v. t. a. l.

c. 4. d. 2.
Magister v. t. f. c. h. v. t. a. l.
c. 1. d. 3.
Nouiciū amon.

abbati v. t. f. c. h. v. t. a. l.

¹¹¹
Em.

abbati visū fuerit, ita tamē q̄ atē p̄
fessione lit factā ordinē vero suum
teneat nouiciū ut de monachis dicit
capitulo 63. Nulls ecia monachoz
cui cōmissi nō sūt de nouicijs ul' cū
eis cōuertādo laudeat impēdire et ī
sūma custodia per oīa teneāt, debēt
ecia priusq̄ vestiāt dormire in cō
muni dormitorio et probare stra
mēta atq̄ tunica nocturnali vestiri
debēt nocturnis et diurnis horis in
trare choz in refectorio manducare
et de cōmunib⁹ ceremonijs per tuuz
magisteriū diligētis in formari. cū
alijs frīb⁹ clericis et cōuertis limi
lis septimanis semel ad min⁹ cōfessi
onē sacramētālē faciāt nec nō ucy
haristiā recipiāt temporib⁹ statutis
cū eisdem. . . . .

**De nouicioꝝ sc̄utinio ante ip
soꝝ ad receptioēꝝ p̄batioēꝝ. c. xi.**

no uiciand⁹ aut.

62. l. d. 3.
Tunc hinc inde inquit

Nouiciādo aut decanib9 infra scrip-
tis aut potōib9 ex eis p̄ q̄ indua-
tur est caute examinādo p̄cipue si
ē ignarus. Itē si puro intuitu dei et p̄-
pter aīe suae salutē ingredi religionē.
Si propter necessitatē aut paupertate
tē statū monasticū elegerit. Si corpo-
re sit lano. Si sit cypato rupto uel cal-
culoso. Siue sit aliūde in capite gra-
uiter vulnerato uel offēso unde ali-
ūde graue paciatz capitis dolorez
aut vertigie. Si sit in vinculo maio-
ris ex cōmunicatiōis innodato. Et
si est presp̄yter aut in sacris seu acco-
lito an ne incidere aliūde irregula-
ritatē ut forte quia aliūde celebra-
uerit ex cōmunicato aut suspēso. Si
minor aīis ordinato. Itē si limo-
niato vñcūqz Itē si nouiciādo ali-
ūde clericū grauiter percusserit
et si sic p̄uideatz ut p̄ q̄ induatur

ab huiusmodi.

cm.

ab huiusmodi cēturis absoluat si nō
fuerit in loco auctoritatis eū ab
soluēdi. **S**i sit apostata seu alteris
religionis p̄fess⁹ et de causa recēt⁹
eis. **S**i aliq̄ religionis p̄⁹ probauerit.
Si sit debitis rōcinys seruili cōditi⁹
one aut ad aliq̄ restitutionē obliga
t⁹. **S**i defectū habeat nataliū. **S**i
habeat aliq̄ occultū et incurabile
morbu. **S**i vouerit religionis iḡret
sū. **S**i voto suo ad certā se religionē
aut locū limitauerit aut ad alias
religionē arciore. **S**i sit m̄rimonio
alstrict⁹. **S**i fuerit uiduax aut cō
ruptax aut duax marit⁹. **S**i mē
bris mutilat⁹. **S**i māc⁹. **S**i publicā
penitētiā egerit. **S**i q̄n furia uel
frenesim p̄all⁹ fuerit. **S**i aliquā
do collisionē dyabolicā pertulerit.
Si sit fract⁹ pedib⁹ aut alias oculy
te defectuol⁹. **S**i sciat legere aut

(cantar⁹ 4. 9.)

cātare et q̄nihil hoz taceat. Si q̄s
de p̄scriptis cāib9 cōuict9 ex prop̄a
cōfessione aut aliūde nō fuerit po-
terit secure recipi dū ats idone9 fu-
erit repert9. ¶ : ¶ : ¶ **C. xij.**

*Quod-2
Et hinc*

DE forma induēdi nouicioꝝ in regula
nō describit9 igit9 aliq̄ simpliciter
induūt nil orādo nisi induēdo dicūt
In noīe patris et filij et sp̄s lacti. Est
tamē rationabile q̄ abbas uel p̄or i-
duēdo nouiciū patris tōlū ducat ad
capitulū uel altare et p̄mittat ex-
hortationē et instructionē ei9 et p̄-
tea dicat p̄. n̄r. etc. Et ne nos. V.
Saluū fac seruū tuū. Kyrie ei dñe
etc. Dñs uobiscū. Orem9 de9 qui
corda fideiū i. sp̄s illustratiōe do-
culti da huic famulo tuo in eodē
sp̄u recta sapere, et de ei9 cōsolatiōe
gaudere. Actiones n̄as q̄s dñe. etc.

per p̄m 20.

Co.

per x̄p̄s dñs n̄m amē. Deinde tra-
data habitus probatiōis dicēdo **An** no-
mine p̄ris et filij, et s. sancti amen.
Et aspergatz nouicis aqua b̄ndicta
Tali aut simili modo potest tradi
habitus nouicioꝝ. Est aut habitus p̄-
batiōis cuculla nō manicata et in
utroq; latere tōlit̄ aperta aut scapu-
lare in ex̄mitatibꝰ ab ante et retro
rotūdatā Clerici utūq; utroq; sed
laici tātū scapulari. **Alia** orō quo-
rūdā. **Ad** dñe supplicatiōibꝰ
n̄ris et hūc famulū tuū b̄ndicē dig-
neris cui in tuo s̄cto noīe habitum
probatiōis nouicioꝝ cōtradis ut telat-
giete deuotꝰ in monasterio perliste-
re et vitā eternā percipere mereat.
per x̄m dñm n̄m. **Et** : **S** : -

De modo suscipiēdi nouiciū
ad professionē p̄ anū p̄ba-
tionis et totā p̄fessionalē. c. xiii.

Expletus igitur.

62. ed. 3.
By fine ampt.

62. ed. 3.

NB.

Forma petri Prof.
Loren.

Cxpleto igitur probationis tempore regulariter durat per annum integrum computando a die qua induit est habitu novitii si abbati et conventui placuerit aptus quoque ad religionem putabitur si obediens ad omnia fuerit comprobatus die placito abbate et fratribus capitulariter congregatis et de ipsius novitii admissione prius apte mature deliberatis ad capitulum votis venit atque culpa generali per eum dicta ut more est adhuc stans in matra cum reverentibus solitis publice subiungit in hec verba ^{Reverende} responde in xpo pr et venerabiles pres et frs in xpo carississimi.

Ego sicut scitis licet indignus steti vobiscum per annum vel quasi improbatioe vere sacre conversationis et quis tale meum exhibuerim sicut debui tamen quia spero cum gratia dei vitam et mores meos in melius commutare unde suppli

co humiliter

co hu
sulo
in con
postea
cella
dat et
voto
piedo
tury
abbati
frs i
ris leg
tione
ppria
note a
note c
marie
et oim
stabil
obedi
bndic

co humiliter pure propter deū me
 suscipi ad p̄fessionē sancte regule &
 in corporationē sacri vestri couentus
 postea abbas faciēs nouiciū ire ad
 cellā audiāt vota cōuētus postea ad
 dat et suū ac secūdū p̄litate votoꝝ
 vōto nouicio det respōsū cū suscipi
 piēdo aut repellēdo. Nouicius vō fac
 turg p̄fessionē p̄ offertoriū mitte
 abbatis stet ante altare mais cora oībꝯ
 frībꝯ ibiqꝯ genuflexo in gradu alta
 ris legat petitionē suā secūdū intē
 tionē regule beati benedicti manu
 ppria scripta sub hac forma **In xp̄i**
 noīe amē. **Ego** frater **N.** de **N.** ad ho
 norē oīpotētis dei et beatissīe v̄ginis
 marie ac beatissimi p̄ris n̄ri b̄ndicti
 et oīm sac̄toꝝ tenore p̄sentiu p̄mitto
 stabilitatē et cōuersōꝝ moꝝ meoꝝ et
 obediētā secūdū regulā eiusdē sac̄ti
 b̄ndicti cora deo et sc̄is eis ad nomē

Atqꝯ N. N.

stōꝝ **R.** et **R.** et alioꝝ scōꝝ quꝝ reliq̄e
in p̄senti ecclesia sūt in p̄senti re
uerēdi in x̄po p̄ris et dñi dñi **R.** abba
tis huiꝝ monasterij. **R.** et corā vobis
p̄ribꝝ et fratribꝝ hic p̄sētibꝝ. **I**n no
mine p̄ris et filij et l. l. amē. **I**n cuiꝝ
rei testimoniū p̄sēte schedulā ma
nu propria scripti in hoc venabili lo
co. **R.** **A**nno ab incarnatiōe dñi **M**.cccc.
etc. **I**n vulgari dicitur forma p̄fessio
nis a frībꝝ cōuerlis laicis. **Q**ui vero
nō scit legere roget unū ē frībꝝ q̄ le
gat aut scribat pro eo **I**p̄e tamē frat̄
p̄ quo lecta ē per singula verba respō
deat repetēdo. **S**ignū + faciat ma
nu p̄pria in **S**chedula et eādē schedu
lā ponat super altare nec licebit sibi
eā p̄sta auferre, deinde puoluat se
in gitū tribꝝ vicibꝝ qualibet vice ita
dicēdo versū in tono capituli. **S**alci
p̄ me dñe etc. ceteris frībꝝ similiter

C. 2. d. 4.
Quo Professione fit in eadē.

C. 2. d. 3.
Dando acced.

respondens etc.

Evij.

respōdetib9 et in fine iūgētib9 gloria
p̄ri etc. Si laicos est et nesciat expri-
mere alio dicat et ip̄e repetat v̄ba hęc
Quo dicto p̄ciat se in terrā in loquē *et dicitur*
pron9 cōtra mediū altaris nisi for-
te essent plures tractat per p̄mium
lecta scheda et dicto v̄su **S**uscipe etc.
cū gl̄a p̄ri statim oēs alij sublequāt
modo p̄dicto p̄m̄ interī flectētib9
genua ad sinist̄ cornu altaris lec-
tis oib9 schedulis simul p̄ri p̄ciat
se in terra per loquē ante altare abba-
te cū ceteris fr̄ib9 dicete. **R. A. R.**
p̄r n̄r. **Q**uo finito dicāt septē p̄sal-
mi eregione ita q̄ seniores a p̄t alta-
re stēt per choros suos secūdū ordīez
abbate incipiēte p̄ quos dicit abbas
Ustende nob' dñe etc. **E**sto nobis.
etc. **M**itte ei etc. **D**ñe exaudi. **D**ñs
vobiscū **O**rem9 des indulgētie p̄r etc.
et 2a oratio. **D**es q̄ percoeternū etc.

Tertia dñs.

Tertia **Dñe ihesu xpe** etc. **Qu**alibz orō,
nē per se cōcludēdo a cōuētū respōdēs
te amē. **Dū** aut in tertia orōne inci-
pit **Qui** cū deo p̄re etc. surgāt noui-
cū flectētes genua ante **Abbatē** stā-
tē super gradū altaris et interī vet-
tes b̄ndicētē cū tribz orōnibz scz **De**
creator bonoz etc. **Exaudi** om̄ps de⁹
etc. et **Dñe** de⁹ bonoz etc. **Qu**alibet
per se cōcludēdo **Et** p̄ finē tertiē orō-
nis aspergāt nouiciū aqua b̄ndicta et
vestes et thurificēt p̄tea nouici⁹
accedat prope abbatē genua flectēs
et abbas spoliēt ip̄m scapulari aut
cuculla nouicioꝝ dicēs **Ex**uat te do-
min⁹ veterē cū actibz suis respōdeat
amē. **Tūc** induat eū scapulari dicēs
Induat te de⁹ nouē hoīem etc. postea
abbas ponēs manū cū cuculla super
caput ip̄is dicat **A**ccipe hoc indu-
mētū salutarē etc. p̄tea claudatur

670-43.
Non dicitur spū.

670-43.
Quibz fuitis orōnibz.

Sibi caputium

Com.

fibi capuciū cū filo sumēto et sic
per tridū portet in cella ⁊ ubiq
nō deponēs capuciū nec ad eleuati
onē uel cōmunionē p̄ ea cōuētū det
cedēte ad stalla chori et abbate stā
te in cornu altaris, dextro et minis
tris altaris ordinate magister noui
cioꝝ ducit nouiter p̄fessū iunctis
manibꝯ in modū orātis primo ad
dñm abbates p̄ administratos altare
deinde ad p̄ore et ad oēs alios secū
dū ordinē etiā ad nouicios hospites
et cōuersos n̄ri ordinis. Qui cōplec
tēs cū salutē sibi ip̄cāt p̄ reuer
titz ad locū suū et magister nouicioꝝ
more alioꝝ partim cū cōplectēs cū
capite ad aurē optat sibi perleucra
tia dicens **R**oboret te x̄ps in finē uel
simile. **E**tiā eadē die nouiter p̄fess
cōmunicat de manu dñi abbatis et
cū nullo loq̄t p̄terq̄ cū abbate p̄ore

*C. 2. c. d. 3.
Trigo. h. 10. u. 1.*

*C. 2. c. d. 3.
Trigo. h. 10. u. 1.*

und magro

uel magistro nouicioꝝ si necessitas
requirit uel abbas iulit per hoc triduum
nihil cum alijs psallit, legit, aut cantat
sed in choro apud se complet diuinu ser-
uitutis petu usqꝫ ad aptione capitis
per hoc die tertia hora solita abbas in-
grediat ad capitulu et per actis oibꝫ
qꝫ ibi agenda fuerit ~~uot~~ ~~fr̄s~~ uocat fra-
tre nuper p̄fessu qꝫ ueniens ante abbate
facta reueretia super matta flectat ge-
nua ad pedes abbatis cooperto adhuc
Et si plures sut simul ordinate flectut
potea surgetibꝫ alijs oibꝫ abbas stando
dicat adiutoriū nr̄m *De?* respodeant
cuncti **Q**ui fecit *De?* **O**remꝫ des miser-
cors des clemēs *De?* **S**ecūda oꝛo dne Je-
su xpe om̄ps et misericors des *De?* **T**ertia
oꝛo **S**acte sp̄s qꝫ te *De?* **Q**uibꝫ comple-
tis soluat abbas capucia eoꝝ incucul-
lis dicēdo ad quodlibet capuciu. **I**n no-
mine p̄ris *De?* **D**einde aspergat eos

aqua b̄ndicta

aqua bñdicta. Quibus surgētibus et in
 matia statibus abbate vero alijsq; frīb;
 residētibus moneat eos abbas de sua p
 fessione exequēda cū declaratiōe obli
 gatiōis et spe remuneratiōis breuiter
 secūdu q; viderit cōdicionibus perso
 narū expedire, detq; eis locū in choro
 et vocē capituli si clerici fuerit. Et
 dicat eis q; semper sint memores hui
 diei et sue bone intēciōis p;tex lingu
 li ter p;fude inclinātes se v;so abbate et
 cōuentū grās agāt eidē et frīb;. Et
 ex illa die reputēt in cōgregatione
 lic tamē q; abbas ordinet eis si indiget
 super intendētia aut directiōes. *S.*

**¶ De religiosis volētibus face
 stabilitates. Cap: xiiii.**

Si monach; siue peregrin; siue alio
 de licētia sui p;lati superuenies pe
 cierit suscipi ad monasteriū sub forā
 hospitis fiat secūdu traditiōnē regu

in capitulo xi.

cap. d. 4.
Similis et regularis.

Forma profitionis
Similitudine

le capitulo vi. Si autē intendat stabili
lire tē diligētis eis cōsideret cōuersa
tio. Que si religiosā fuerit cū delibe
ratioe admittat ad in corporationez.
Et quia p̄ in suo monasterio fecit so
lempnē profitionē iuxta tenorē capitu
li 58 nō oīs eā reiterare sed in loco capi
tulari corā cōuētū p̄mittat obediētiaz
abbati dicens Ego frater. n. p̄mitto tibi
obediētā secūdū regulā scti benedic
ti In noīe pr̄is etc. Quo facto debet li
bi locs in choro et vox in capitulo si
sit clericus. Si vō religiosus adueniens
sit alteris ordinis p̄fiteri volēs tē p̄be
tur sicut alijs nouicijs cū discretioe tñ.
Et si p̄ sufficiētē p̄bationē acceptādu
fuerit procedat cū eo sicut cū alijs no
uicijs et faciat p̄fitionē et secūdū for
mā cōsuetā. Nō tamē uidet neccelsi
tate sibi capuciū claudi cū p̄ mortuus
fuerit p̄ p̄fitionē sui ordinis etc.

Definitio p̄fitionis.

**De fratribus pro tempore emitendis
aut in via dirigendis c. xv.** *Ex.*

NEC consideratio apud abbatem sit
ut quantum fieri potest cuncta que agenda
sunt in fra septa monasterii fiat per
fres maxime couersos scilicet ortus pistrini
nū gallinarum ac ferramentorum custodia. In
super sartoria calcearia et his similia
que singula sint per proprias loca et officinas
distincta taliter quod quilibet possit offi-
cium suum exercere cum silentio et timore
dei. secundum capitulum regule 57. **¶**
officiarias nullus sine licentia ingredia-
tur. Ea uero que de quibuslibet artibus dis-
tribuenda sunt lectus abbatis aut cui com-
miserit. **¶** dispositione distribuatur. **¶** sitque
abbas sollicitus ut per suam industriam fra-
tribus sic necessaria ministraret ut nul-
lo modo ipsi solliciti sint ea querere uel ami-
cis uel alijs nec proprias sperare nec dena-
rios quis occasione habeat aut tractet

negotij officialibus.

exceptis officialibus illis quas commis-
siones sine denariis exequi nequeunt.
Sicigitur singulam ordinet abbas ut fratres
vage mentis nullo unquam tempore spem
habere possint deinde ordinata tempora-
lium commissio-
num consolatio-
ne ut pabstra-
ctione et alienatione a temporalibus nihil
aliud cogant querere quam deum. **E**videtur
igitur quantum fieri potest ut nullomodo
fratres vagentur extra monasterium precipue
clerici etiam abbas et cellerarius quantum
possibile est, quia non expedit animabus eor-
um prout habetur capitulo 66. **S**ed omnia fac-
ta temporalia monasterii si fieri potest
potius disponantur per honestos laicos vel
clericos quam religiosos. **N**ullum quocumque clericum
cum quis modo extra monasterium mit-
tat pro regimine animarum secularium nec
in causa evidentis necessitatis et ubi ali-
ter fieri non potest quia nec hoc serventur
hys temporibus observantia regularis erit

Ab. 10

Cura animarum
secularum non sit
cura.

in populo.

Impossibile perduxare igitur potius abbas
 paciatur damnum temporalium quam animarum scilicet
 scriptum **P**rimum querite regnum dei. **H**ec
 quia diuersis ex causis emergentibus veniunt
 fratres emittendi abbas prudens dirigat
 fratrem idoneum ad negotium expediendum ma-
 turum moribus et exemplare adiuncto sibi et
 si non fratre ~~salu~~ saltem honestum et timoratum
 famulum cum cautelis oportunis cum prefixo termino
 reduci secundum exigentiam negotii addita communicatione
 si opus sit pene iuxta conditionem persone
 prouiso diligenter quod exiturus frater habeat
 libere horarum ut seruitutis scilicet diuini officii
 petum non negligat reddere iuxta ordinationem
 capituli. 50. regule deferat etiam habitum viaticum
 decem ut esse monachus cognoscat. **E**st autem
 triplex habitus monachorum scilicet floccus
 qui est cuculla manicata cuculla line manicis
 et scapulare capuciatum

Qualiter emittitur.

quam p[er]?

triplex habitus

monachorum.

Floccus definitur.

Item cuculla.

Item scapulare

capuciatum

et sorm ad.

quam de quibus
unus de

Et hoc ad minus aliq̄s debet ferre mona-
ch⁹ emis⁹ ppter aut aeris inclemē-
tia et mutabilitate solitū est haberi pal-
liū extrinsec⁹. Et si id fuerit capucia,
tū sufficit int⁹ portare scapulare oc-
cultatū. Si nō sit capuciatū expona-
tur capuciū scapularis ut monachus
agnoscat, deferrat etiā super caput
pileū laneū planū, et interis pminu-
tione capitis et faciei si placuerit p-
uū capuciū super humeris fiksū ne
vento offendat. Si aut cōtingat ppter
cā⁹ q̄ varie sunt mitti frēs ad aliud
monasteriū ut ibi demoret^r tē mit-
tat^r ad monasteriū ubi obseruantia
viget regularis cū auctoritate suffi-
cienti tā in foro cōsciētie q̄ quo ad
monasticā disciplinā. Si uero pla-
tus roget^r ut dirigat frēs ad institu-
endū in vita regulari monasterium
collapsus siue ad nouū erectū tē mit-

tas nihil.

tat utiles fr̄es sciētia p̄ditos et vita
 regulari p̄batos quos meliores iudica
 uerit exemplo beati b̄ndicti q̄ in tali
 b9 cāib9 trāsmisit beatos maurū et
 placidū cū locy9 idoneis quos nouit
 p̄fectiores. Tandē quicūq9 fr̄es emissi, ^{ci. 2. d. 3.}
 p9 reditū suū faciāt solita humili
 ationē iuxta tenorē capituli 67. et
 cōteq̄t in capitulo culpas suas recog
 noscāt oēs tamē tā exūtes q̄ redeūtes
 sūt ducēdi ad orationē prout com
 muniter practicatz. . . . .

DE FRIB9 Cōb̄lis laicis. c. xvi.
 Licet in regula de fratrib9 laicis.

Nulla habeatz particularis ordi
 natio tamē q̄a in multis monasteri9
 tales colligūt expedire uidet q̄ regu
 lariter tales artifices alsūmāt, quoz
 artes monasterio neccelsarie utiles et
 cōpatibiles existūt, ut sūt sartores
 pellifices, calciarij et hui9modi. alias

in hui9

C. r. d. 4.

C. r. d. 4. si frater
capituli.
C. r. d. 4.
Iidem frater.

C. r. d. 4.

vix tediū euadūt. **Q**ui tamē pbantur
et suscipiūt sicut nouicij clericij, et
eis fr̄ idoneus director q̄ dici solet m̄gro
cōuersorū deputetur, q̄ diligētē eos do-
ceat regule cōstitutionē, p̄cipue in
hīs capitulis q̄ p̄ncipalis eos cōcernere
possūt, ut sciāt ad q̄d obligēt, simili-
ter p̄ p̄fessionē habeāt huiusmodi ma-
gistrū, et super intendētē, q̄ lingu-
lis diebus d̄nicis teneat capitulū cū ip-
sis, culpas audiēdo, et corrigēdo et alia
faciēdo q̄ cōcernūt salutē aīā p̄suaz
et p̄fectū lacte religiōis, ita tamē quod
p̄ excessu q̄ disciplinā v̄gax meretur,
seu p̄ culpa graui, remittendi sūt ad
capitulū monachorū et ibidē iuxta
cōdignū diiudicēt. **C**eremonias ut
monachi ubiq̄ obseruāt, p̄mittētes
cuilibet hore canonice inclinādo aut
genua flectēdo, p̄ut dies exigit p̄r
nr̄ et **A**ue maria, p̄o erigēdo, signā,

his s̄ figur.

tes se ligno crucis dicat. **D**es in adiuto-
 riū. **G**loria p̄ri in latino siue vulgari. in
 Similiter p̄ cōclusionē cuiuslibet hore,
 loco capituli et collecte subiūgūt. p̄r
 n̄r. **E**t **A**ue maria **D**einde **A**n̄. **S**alue
 regina, cui p̄mittūt hec v̄ba, latine a
 vulgariter, **A**ns det nobis suā pacē aen.
Et ut creatori suo offerat sepcies in
 die et in vigilia laudes dicūt ad matt. *Ordo 4.*
 33 p̄r n̄r et tot **A**ue maria, **A**d laudes
 in p̄r n̄r et tot **A**ue maria, **S**imiliter
 ad vesp̄eras, **A**d **S**mā aū et similem
 ad cōpletoriū. 9. p̄r n̄r et totidē **A**ue
 maria et semel **C**redo. **A**d tertiā v̄o
 sexta et nonā, ad quālibet horā. 9. p̄r
 n̄r et tot **A**ue maria, et in quōlibet ho-
 ris p̄ tria p̄r n̄r et tria **A**ue maria di-
 cāt gloriā patri. **I**te in anniuersario
 et p̄ cōplete loco trine orōne dicant
 p̄r n̄r et **A**ue maria. **G**la in excellis
 et **C**redo, **I**te p̄ cōmuni officio mō

ausp̄ sunt

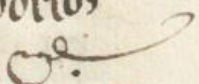
mortuorum siue p[ro]simplici anniuersario
triu[er]u lectionu[m]. dicunt x. p[ro] n[ost]r[um] et tot **Aue**
maria et post quodlibet p[ro] n[ost]r[um] dicunt **Re**
quie eterna. In anniuersario. 9. lectio
nu[m] dicunt. 50 p[ro] n[ost]r[um] et tot **Aue maria** et
post x. p[ro] n[ost]r[um] **Requie eterna**. In anniuersa
rio. 3. lectionu[m] dicunt xx. p[ro] n[ost]r[um] et p[ro] x.
p[ro] n[ost]r[um] **Regem** **Ite** In anniuersario fun
dato[rum] et in die a[n]i[m]a[rum] dicunt. c. p[ro] n[ost]r[um] et tot
Aue maria et p[ro] x. p[ro] n[ost]r[um] **Requie eterna**.
p[ro] placebo seu uesperis mortuorum nichil
dicunt specialiter. In iudicacione genera
li culpa[rum] in iugit[ur] eis septies p[ro] n[ost]r[um] et
tot **Aue maria**. Sed in **Parascene**. 50.
p[ro] n[ost]r[um] et totide[m] **Aue maria** Ad incho
and[um] ecia[m] labor[em] semel in die legunt do
minica[m] orone[m], prius tamen comuniter ea
de die audiunt missa[m] aut ad ca[m] ministrat.
Insuper conuersi in o[mn]ib[us] et per o[mn]ia sicut
et monachi adstricti sunt ad seruand[um]
silentiu[m], excepto q[uo]d in officijs uel labo

C. 2. d. 4.
In die no[stra] Passaf.

C. 4. d. 4.
Et alijs in sanclis.

rius in h[ab]itu

Crīm.

tribus utilitatis uel necessitatis causa
tantū loqui permittūt. **E**tia eisdē ci-
bis, eodē tēpore, eadē mētura, ^{C. 4. c. 4.} ^{conuerti eisdem.} ^{ll} uel cūtur,
quib9 et monachi, sed et monachis jēu-
nātib9 ipsi jēiunēt, nisi aliquādo **A**bbas
cuiq9 eoz intuitu laboris grauis, iē-
iuniū regulare duxit relaxādū. **U**tū-
tur etiā eisdē lectisterni9 et uestiti
dormiūt sicut et monachi, nisi q9 p-
habitu utūt in choro et rectorio ca-
pio ab aū apertis capuciatis alias tra-
pulari. **E**tia lingulis mēlib9 p̄ma do-
minica cōmunicāt et ad mīn9 semel
in hebdomada cōfiteēt et se mutuo fra-
tres ac monachos nōnos uel p̄res, et **A**bb-
batē dñm nominēt **B**arbas etiā si nolūt
uniformes deferāt et uestib9 nō nimis
lōgis sed usq9 ad tales utāt. **I**n laborib9
tamē breuiorib9 uti poterūt. :

DE sancti monialib9. C. xvij.
Abbates habētēs curā monasteriorū
monialium, delij.

monialiū, diligētissime in vigilet ut
viuāt possibiliter sed regulā beati **Be-**
nedicti iuxta votū sue p̄fessiois, Cau-
cis tamen ageret, ut tempore p̄bati-
onis sue frequētis eis inculcarēt on-
regule, ut p̄barēt diligēter an possēt
obseruare, alioq̄n salubris aliū ordiēs
minoris rigoris assumerēt, q̄ illū quē
nollēt tenere. Inter plurima que pos-
sent anotari. **1.** **P**rimo sollicitē procure-
tur ne sint ociose, sed op̄entia utilia q̄
huic lexui sūt solita, **2.** **S**ecūdo q̄ habeat
castus p̄batū et expertū cōfessorē q̄
eaz cōfessioēs per fenestrā paciēter
audiat, et penitētias in iūgat saluta-
res, legat missas, et porrigat tēporibz
suis cōmunionē sacra. **3.** **T**ertio q̄ di-
uina officia diurna et **X** nocturna ho-
ris debitis cū humilitate et reuerētia
distinte peragāt. **4.** **Q**uarto q̄ ex eis ha-
beat unā priorillā deuotā discretā

et sequenti.

Cxb.

et exēplare que eas doceat, et perculpis
et negligētis cōdigne puniat. **Quinto** 5.
q̄ in vestitu seruet decēciā monasti,
cā, et oēs vanitatē et curiositatē in
eisdē clinodys deuitet. **Sexto** stricte 6.
seruet ne monasteriū creāt, nisi ex
tet in euitabilis causa, aut noīā, tūc
fiat cū custodia diligētissima, et sic
practicet p̄ualis decretalis. **Pericu**
loso extra de. **Septimo** habeāt clau, 7.
surā bonā ne quis intrare monasteri,
uz p̄ualeat, nec faciliter femine secu
lares introire permittāt, sed circa fe
nestrā cancellatā siue rotā ad collo
quiū permittāt, si bona **cau**
sa, et id strictis quo ad viros obseruet.

DE Donatib. Capit. xviii.
Cum dñs de^s omēs vult saluos fieri, c. 6. ed. 7.
nec etiā laicales persone volentes
se sua q̄ offerre monasterio, ad cōuer
sionē veniētes repellēde sut, q̄q̄ nec ha

bitū nec omnē cōuersorū rigore accep-
tare cōsentiat dūmodo alias sint bone
fame, sufficiētis etatis, et alias utiles &
ad laborē idonei, ita ut vnus quilibet eorū v-
nius ex mercenarijs opus valeat recōpē-
sare, et si sūt liberi ab humana seruitu-
te, et soluti nec uoto religionis astricti,
aut debitis insolubiliter obligati seu
morbo aut infirmitate incurabili gra-
uati, nec alias tales quod ex eorū receptio-
ne monasteria ~~vix~~ in similitur timeant
molestias aut grauamina sustinere, su-
per quibus omnibus ante eorū suscepcionē serui-
tiniū diligēs habeat atque a magistro
eis deputato instruat in moribus, &
studiose p̄bet in laboribus intus et extra,
si in omnibus dirigibiles esse velint et obe-
diētes, nec prius quam cōpleto anno regulari-
ter eorū suscipiat p̄fessio, quā publi-
ce submissa cōuētuali faciat quisque
sub hac forma. In noīe dñi. Amen.

Ego fr. r. g.

CXVI.

Ego fr. **R.** promitto q̄ ero obediēs re-
uerendo p̄ri dño **W**alrico **A**bbati huius
monasterij **W**iblingen eiusq̄ successorib;
bus ac fidelis eorūq̄ correctioni meto-
taliter submitto In noīe p̄ris et filij **z**
I. **I.** Amē. **Q**uo facto **I**chedā p̄fessiois
signatā offerat super altare, postea
velte superiori humiliat̄ grisei colo-
ris protensa infra genua nō tamē bñ-
dicta induit, nec ad comēdandū se
orationib; fr̄m aut osculū ab eis sus-
cipiendū ducit, In via tamē desuper
utat̄ mantello eius lōgissimo et coloris
et capuciū in collo p̄tet. **V**otū casti-
tatis seu etiā paupertatis, ab eo non
suscipit, quāq̄ nō nisi caste et cō-
muniter viuere in monasterio debeat
quōd etiā ei ab abbate virtute p̄stite
obediētie in iūgit, p̄missa rerū oīm
que possidet resignatione ad manū eorū
dē abbatis Insuper etiā teriolis aui-

*De hoc Abbate
Tritheimius in Cen-
sura: cap. 1. p̄uon.
capitulo 15.*

*C. 7. ed. 4.
Et p̄uon publico*

*C. 8. ed. 4.
superior uolū.*

sumus q̄ si.

setur, q̄ si qd' ablit in posterū aliquādo
pertinacia aut rebellione, aut peccu-
ly defensione lapsu in cōtinētie seu
alias inq̄titudine aut insolētia sua
scādalizauerit aut turbauerit cōgre-
gationē seu frēs, expellēd⁹ sit a monastē-
terio, aut taliter puniēd⁹ q̄ alijs ce-
det in exemplū. **T**ales aut̄ possūt di-
mitti aut habere libertatē discedendi,
eo q̄ nō sunt monachi nec ad cōtrariū
se voto obligarēt, p̄p q̄ etiā oportunū
videret̄ ut auctoritas super statu do-
natoꝝ impetret̄ p̄p cōsciētie forū et
p̄ excessū emēdatione ac spiritaliuz
causa in eos exercēda. **I**nsuper in q̄n-
tū cōmede fieri potest in vno dormiat
loco simul paulantes simulq̄ mane
surgētes lignēt se ligno + et feriatis
dieb⁹ ante laborē orēt̄ p̄is p̄ mattudi-
nis. x. pro laudib⁹. 7. et p̄ primis. 6.
p̄r n̄r et tot Aue maria. **A**uditurij

68. v. 4
si frēs comm.

69. v. 4

inclusion m. 10.

Exon¹¹.

interim missā postea ad laborē se cō-
uertāt, sub quo aut pris p 3. vi. 9.
ac cōpletis, p qualibet horarū orēt. 5.
p̄r n̄r et tot Ave maria, et p vespe-
ris. 7. p̄r n̄r et tot Ave maria. In fest^{is}
tis aut et dieb9 dñicis p mattudinis<sup>eg. ad 4.
Festis a. dieb9.</sup>
xiiii et pro laudib9 et vesperis x. p̄r n̄r.
et totidē Ave maria et in eisdē dieb9
tā ad missas q̄ ad singulas horas dū<sup>eg. ad 4.
in festis a. et dieb9</sup>
peragūt in ecclesia sint p̄sentes, ex-
ceptis hys qui in officijs licitis ab hys
horis legitime excusāt. Insuper in<sup>eg. ad 4.
in festis a. et dieb9</sup>
eisdē dieb9 aut festis. in 14. diebus
quolibet semel cōfiteat in q̄b9 ecia
ad min9 semel à magistro eorū serue-
tur eis cap, et sed modū exigentiā cul-
pax et excelsiū suorū districtio tepe-
ret discipline et satisfactiōis mod9.
Penitētie vero eis imponēde per ma-^{eg. ad 4.}
gistrū sunt orōes corporales castiga-
tiōes in subtractione cibi et pots et

hincogon plagis.

No.

virgarum plagis, sed et humiliatioes id
est comestio in terra, humilis prostra-
tio et uenie a se his petitio, **G**rauiores
tamen culpe reseruantur abbati, aut in
eis absentia priori. **P**te donati in plu-
mis dormire possunt, uel cum carnibus
omnibus diebus dominicis et tercijs et quintis fe-
rijs, propter Inauctu domini, et a dominica
quingagesime usque ad pascha. **I**eiun-
nant tantum ieiunia ecclesie, et feria 4a
per auctu domini, et exlaudabili con-
suetudine omni feria vi. totius anni. **O**m-
nibus simul reficiatur si fieri potest, promissa
prius oratione et pro gratiarum actioe, com-
medentes panem suum cum silencio et timo-
re dei. **E**t si comode fieri potest. **L**eg-
gatur eis aliquid quod edificet, uel saltem
diebus capituli aut festis erudiantur
ad salutem, et corporis perfectum ex ordine.
Etiam sibi ~~in~~ inuicem seruiant et
propter conseruandum pacem et puritatem cordis,

circ. 4. In plura. 188

circ. 4. donati usque

circ. 4. abbas

circ. 4.

rogantur hinc.

cogāt frequēter silentio operā dare
 maxime aut in refectorio et dōmi-
 torio suo, et in illis locis et tēporib9
 quib9 p̄cipuū silentiū seruāt mo-
 nachi, loca et officinas monachoz9
 nō nisi vocati ingrediāt neq; cōue-
 ticula faciāt, Neq; enim plures q̄
 duo absq; rationabili causa quolib9
 in loco colloquāt, sume cauētē à
 vaniloquijs litib9 cōtentionib9 cachi-
 natiōib9 murmuratiōib9 detracti-
 oib9 temerarijs iuramētis blasphemijs
 ac secularib9 et in disciplinatis
 morib9, Catagāt aut in oib9 supe-
 rior9 obtemperare monitis, et utili-
 tatib9 monasterij semper intēdāt,
 sollicite diligētē et fideliter exequē-
 tes q̄ ipsis fuerint iniūcta et cōmit-
 ta, dent paci et cōcordie operā, car-
 ritatiui et seruales sint invicē, et
 in laborib9 se mutuo adiuuēt, et

4. c. 8. d. 4
 2. pl. in unil. monast.

6. 12. c. 4. q.
 Pau. et unil.

vobiscum.

atōes id
 is p̄tra
 auiores
 aut in
 ati in plu
 carnib9
 et q̄ntib9
 tā dñica
 cha. p̄cu
 t feria
 hili con
 is ani. dō
 t, p̄misa
 actiōe. cū
 io et tim
 potest. 10.
 el saltim
 uolantur
 ordine.
 uat et
 tate cōb9

releuātes ubi cās exegerit et facultas
subpetit, ubiq; se in bono mutuo puocā,
tes, de negligētis inuicē se fraterne cō,
monētes, ut sic bonis et disciplinatis
morib; pollētes in oīb; irrephensibilit
cōuersentz, tam quo ad deū q̄ quo ad
hoīes. **I**n fine huius capituli aduertē,
dū, quod aliquoz oblatoz seu donatoz
receptiois forma est hec. **I**n noīe dñi
Amē. **E**go fr̄ r̄. offero me ipsū cū oīb;
bonis et reb; meis p̄sentib; et futuris
vobis venerabili p̄ri r̄. et vestris suc,
cessorib; et huic monasterio ad seruici,
ū omnipotētis dei et beatissime marie
virginis et sancti patris benedicti ad
famulatū per potū vobis p̄ri ac vestris
successorib; obuiā et reuerētiā sed vali,
tudinē permittēs. **I**n noīe p̄ris et filij
et spiritus sancti **A**mē. **T**ūc abbas ī vol,
uēdo manus ip̄is in pallā altaris, iuxta
tenorē regule sancti p̄ris n̄ri **B**enedicti,

Forma alia r̄
monasterij

In noīe p̄ris

In noīe p̄ris, et filij, et sp̄s lacti. Amen.

DE fratrib⁹ morituris in
 unguendis cōmunicādis et
 custodiendis. Capi: xix.

Cum quis fr̄m infirm⁹ tante egrotat
 q̄ vicin⁹ morti appereat, tūc pcuretz.
 p̄vie viatico dñici corporis ac extrea
 unctione iuxta modū qui talis est.

*Cap. c. d. 2.
 2. infirm⁹ deb. f.
 c. 29. d.*

Prior siue sacerdos indutus indumen-
 tis sacerdotalib⁹ indumētis p̄ter calu-
 lā, sumat vasculū cū lacto oleo, quez
 p̄cedāt duo ceroferaꝝ, tertio cū cruce
 et quarto cū aqua b̄ndicta, induti d̄-
 nes suppellicij: et alij fr̄es induti flo-
 cas sequētz **P**roceſsionaliter cū psalō

Cap. 9.

Miserere mei de⁹. **I**ntrās aut̄ sacerdos
 locū infirmoꝝ dicat. **P**ax huic do-
 mui, et oib⁹ habitātib⁹ in ea, **R**espō-
 detz. **A**mē. **D**einde aspergat infirmū
 et domū dicēs. **A**sperges me dñe. **V.** mi-
 serere mei de⁹. **G**la p̄ri. sicut erat. **R**epētz

*Cap. 29. d.
 2. infirm⁹. Sacerdos*

hinc d. m. phona.

titur **Antiphona Asperges.** Insuper
per maxima et summa diligentia est adhibenda circa extreme infirmum, ut alii sint apud eum fratres vigilantes et cum in fide catholica confirmantes, ad spiritum erigentes, ad patientiam dolorum exhortantes spe primam et exemplo sanctorum. Qui etiam oret pro eo et legat si potest audire et colloque^{ca.} horas canonicas coram eo, passionis domini uel aliquam ex eis. Sint autem apud infirmum imago crucifixi domini, et aqua benedicta pro consolatione eis et ad repellendum demones. Cum autem ceperit agonizare, tunc fiat comedationes et orationes descripte, et si gratia habeat speciat, impedat infirmo absolutio secundum tenorem gratie a penis debitis proponit. Postea dicat sacerdos. **Adiutorium nostrum deus.** Qui fecit deus. Dominus vobiscum. **Oratio.** Introcat domine iesu christe domum istam etc. **Oremus,** et deprecemur

C. 59. v.
In a. quondam.

C. 60. d. 2.
De infirmis.

C. 59. v.
In a. quondam.

C. 59. v.
De gratia noni. m. f. r.
C. 60. v.
C. 61.

dominum iesum

dñm nr̄m ih̄m xp̄m. **Orem⁹.** Exau-
 di nos dñe lactē pater. Deinde dicat
 infirm⁹ **Cōfiteor.** et oēs sacerdotes
 dicāt. **Dñs** J̄sus xp̄s qui dixit disci-
 pulis suis, quecūq; ligaueritis super
 terrā, erūt ligata in celo, et q̄cūq; sol-
 ueritis super terrā erūt soluta et in
 celo, de quoz numero q̄uis indignos
 nos esse voluit ipse te absoluat per
 miltēriū nr̄m ab oībz peccatis tuis q̄
 cūq; cogitatione, locutione, operati-
 one, negligēter egilti, et à nexibz pec-
 catoz absolutū perducere dignet̄ ad
 regna celoꝝ. **Qui** cū deo p̄re et sp̄iri-
 tu lacto uiuit et regnat de⁹, per oīa
 secula seculoz. **R. Amē.** Tūc dicat̄
 septē psalmi penitētiales sub quibz
 ungat̄ infirm⁹ et dicat̄ presb̄yter. **In**
 noīe p̄ris et filij et sp̄us sancti. **Exti,**
 quat̄ inte oīs uirt⁹ dyaboli de⁹. Et cō-
 sequēter cū signo + ungat̄ solita loca

*6-59. 0. f.**Super dicit 3. f. v.**6-59. 0. f.**Super dicit 3. f. v.**infirm⁹ sub foris.*

679. 0.
F. 12. 1. 1. 1. 1.

infirmi sub formis descriptis et subiū,
gate **L**etania talis, **R. X. R.** **S**ācta ma,
ria. ora p̄ eo. **D**ñs sācti **A**ngeli et ar,
chāgeli orate p̄ eo. **S**ācte **A**bel, ora p̄
eo. **D**ñs choro iustoz. orate p̄ eo, **S**ācte
Abrāhā ora. **S**ācte **J**ohānes baptista
ora. **D**ñs sācti p̄riarche et p̄phete ora.
Sācte petre. o. **S**ācte paulē. o. **S**ācte
marce. o. **D**ñs sācti **A**postoli et **S**uā,
geliste. or. **D**ñs sācti innocētes. or. **S**āc,
te **S**tephane. o. **D**ñs sācti martyres. or:
Sācte **S**yluester. or. **D**ñs sācti p̄tificates
et cōfessores. or: **S**ācte frācise. **S**ācte
Bndicte. o. **S**ācte paulē p̄me heremi,
ta. or: **S**ācte dñice. or: **D**ñs sācti mo,
nachi et heremite. or: **S**ācta **A**na. or.
Sācta maria magdalena. **S**ācta **A**g,
nes. **S**ācta lucia ora p̄ eo. **S**ācta or,
sula cū undecim milliū virginibz. o.
Dñs sācte **V**gines or: **D**ñs sācti et sācte
dei. orate p̄ eo. **P**ropicius esto. parce

ni dñs abna.

ei dñe. **A** bira tua libera eū dñe. **A** b
 amara morte libera. **A** periculo mor-
 tis li: **A** penis inferni. libera. **A** po-
 testate dyaboli. li: **P**er natiuitatez
 tuā lib: eū dñe per crucē tuā li: **P**er
 mortē et sepulturā tuā li: **P**er glo-
 riosā resurrectionē tuā. li: **P**er admi-
 rabile ascensionē tuā. lib: **P**er gratiaz
 lacti paracliti. lib: **I**n die iudicij lib: **P**ec-
 catores. terogamo audi nos, ut parcas
 ei. te roga: **K. L. R.** p̄r n̄r **E**t ne nos. **S**al-
 uū fac seruu tuū des mes speratē in
 te. mitte ei auxiliū: **E**sto ei dñe turris
 fortitudinis. Nichil proficiat inimūs
 in eo. **E**t filis iniquitatis **De.** **D**ñe ex-
 audi. **D**ñs vobiscū. **O**remus. **D**ñe deus
 qui per apostolū tuū locutus es. **De.**
Respice q̄ms dñe famulū tuū. **D**ñe sc̄te
 pater omps eterne des **De.** **D**ñs iesus xps
 ap̄t te sit **De.** poterit aut infirmus d̄
 te vñctionē cōmunicare siue postea. **Cō.**

plaus oibz.

ta pro defunctis, Qua finita, circa fu-
 mus cātate tria respōtoria, scilicet
Subuenite. ne recorderis. Libera
 me dñe, cū orōnib9 suis in orationa-
 li descriptis. Deinde cū aīmo In
 paradisu. et chor9 angeloz. Depor-
 tatur corp9 ad tumulū ubi sacerdos
 dicit orōnē. **D**es qui fūdasti trā ec-
 Deinde aspergat et incētat corp9 et tu-
 mulū, deinde incipiat **Añ**: Omnis
 spūs. cū psalmo **L**audate dñs decelis.
 p9 cātate **Añ**: **E**go sū cū cātico **Bñ**,
 dict9, subq̄b9 tumulo recluditz cum
 trā q̄ efossa fuit, **I**nterim sub sepul-
 tura dicit sacerdos. apud se istas orō-
 nes. **A**rem9 frēs charissimī p spū fra-
 tris nrī ec. **D**es cui oīa viuunt ec.
Temeritatis quidē est ec. **O**p9 est
 misericordie dñe lacte pr ec. **D**ebitū
 humani cōporis ec. **O**mnipotens
 sempiternē des q̄ humano cōpori ec.

c. 63. o.
 Et mag. h. 1. 1. 1. 1.

Hic rōphus.

ma, pro aia defuncti per p̄sb̄yteros alii
criptos, et nullo fraudat tricenario.

Quilibet vero sacerdos p̄uati legit ^{c. 670. Insuper unusquisque.}

ad minus septē missas p̄ fr̄e defuncto,
et clerici toties officium defunctoꝝ. et ^{c. 670. A clerico un.}

fr̄es cōuersi sua p̄r n̄r, scz p̄ma vice
cētū, et p̄tea septies quinquaginta,
loco 7. missarū, Subtricenario ta ^{c. 670. Tricenario a. d. 17.}
mē, missa 7. et 30 solet cōuetuali
ter decantari et sub fr̄es tenēt ma

Quibus accensas candelas etc. **DE Electioe Abbatis. C. xxi.**

Defuncto abbate, eius corpus tradit ^{c. 7. d. 2.}

dū est, sepultura p̄sulq̄ p̄cedatur
ad noui abbatis electionē, Quo sepul
to, cōuēt̄ in loco capitulari cōgrege
tur ad tractādū de electione abbatis,
et sub qua forma eligēdi p̄cedere ve
lint. Est enī triplex forma eligendi. ^{c. 1. d. 2. De p̄missa electione.}

Prima fit scz rara per cōmunē inspi
rationē, que primo debet attēptari

p̄ dicitur a. 175 -

*Et dicitur
quid ipso die elat.*

per deuotas orōes obq̄ rē ante electio-
nē cātate solemniter missa de tacto
spiritu, et oēs presbýterij legūt missas
priuatē et ceteri clerici cōmunicāt
iuxta decretū cōcilij **B**asilienſis. **S**e-
cunda forma cōmunis est per scru-
tiniū, ad cuius substātiā multe cōdi-
ciones requirūt obleruāde alioquē
electio fieret inualida. **T**ertia for-
ma est percōpromissū, qñ unanimi-
ter vni persone uel pluribz traditur
potestas eligēdi idoneā personā in
abbatē siue generaliter siue limitate.
Quarta forma est mixta ex duabz
p̄cedētibz que videt̄ cōpetētior. **S**ed
ante actū electiois debet per priores
aut aliū cōuētualē premitti notē sui
et cōuēt̄ corā notario et testibz pro-
testacio, qñ nō uelint admittere i eligē-
do excōmunicatos supp̄nſos Interdic-
tos, nec quoscūq̄ alios qui electioni

*Et dicitur
de qualitate eligendi
quid ipso die elat.*

in ipso die.

Cxxm.

inter esse nō debēt, sed requirāt si ta,
les forte ad essent, vt ab actu electio,
nis discedāt. Deinde quilibet vocē
habēs eligēdi, debet p̄stare iuramen,
tū tale. Ego frater. N. huius monast,
terij p̄fesso, iuro et promitto omni
potenti deo et lacto. N. cū eligere
quē credā futūm eidē monasterio in
spiritualibus et tēporalibus utiliore, nē
illi vocē dare quē verisimilit̄ sciue,
uero promissioe aut alicuius rei tē
poralis sc̄ant per te aut per aliū in
terposita aut alias qualitercūq; di
recte uel indirecte pro te electioe pa
re. Debet autē finat̄ electio semper fi
eri in singulari numero per vnū scru
tatorū aut cōpromissarioꝝ vice sua et
alioꝝ suoz collegat̄ ac totius capituli
sicut cōuēt̄. Qua facta electo p̄q̄
cōferit ducat̄ ad maius altare, cū cā
tu Tedeū laudam̄, et pullu cāpana,

*credet.
quod deesthi con. sup.
De iuram. ab electo.*

*credet.
Electione facta qd fieri.
De corporis electo.*

nō tibi aliq̄ dicit. a.

na. ubi aliquādiu prostratus, ducatur
ad stallū abbatis in choro. Et finito
Te deū laudamus dicatur versiculi.
Cōfirma hoc des. Saluū fac seruus
tuū. Mitte ei dñe auxiliū. Dñs vo-
bilcū. Orationes. Actiones nras.
Dm̄ps sempiternē des. qui facis mira-
bilis magna solus etc. Tūc electio de-
bet clero et populo publicari. Tan-
de debet cōfici decretū facte electio-
nis, et peti cōfirmatio ab ordinario
Episcopo, siue a papa. si locus sit exē-
ptus cū subscriptioe eligētū et sigil-
lo cōuētis aut publici notarij instru-
mēto. Interim eligatur vicaris donec
Cōfirmatio impetretur, et sigillū pla-
ti defuncti caute custodiat. Expe-
dit plurimū ante electionē, per virū
ydoneū fieri exhortationē, ut fr̄s elec-
tores habeat deū p̄ oculis, et attēdat
bonū cōmune monasterij, ut ydoneū

Gr. d. l.
de decore electionis.

Gr. d. l.
quid ipse de elect.

sibi eligat p̄latū et pastoreū utile, nō
ex favore aut sinistra intentiōe, nec
aliq̄ utile ex odio refutentē et sic de
alijs p̄ut dñs inspirauerit. Amen.

Casus Abbatis:
Simnes casus papales qui multi
sūt reseruēt et ad pp̄m pertinet.
Itē om̄s cas̄s Episcopales pertinent
ad abbateū. **I**tē om̄s pp̄rietary quib̄
datū nō est aut permisū. **I**tē qui
recipiūt aut mittūt litteras aut nū-
cios absq̄ licētia. **I**tē oīs carnalies
corruptio p̄terq̄ in somnis. **I**tē oīs
cōtact̄s luxurios̄s pedū aut manu,
uz ex intētiōe libidinosa fact̄s un̄s
ad alterū. **I**tē de vesperis luxurios̄s
per que un̄s aliū intenderet ad malū
trahere aut hortari. **I**tē generaliter
oīa oscula. **I**tē oīs notabilis cōtr̄du-
cio et rebellio cōtra quēcūq̄ leniore.
Itē cōspiratio cōtra p̄latos facta. **I**tē

oēs notales lites clamose, et v̄ba vitu-
peratiōis aut maledica. **Itē** oīs exit⁹
extra clāstrū sine licētia. **Itē** oīs oc-
cultā bibicio p̄ter aq̄, aut māduca-
tio sine licētia. **Itē** oīs introit⁹ cel-
lay sine licētia. **Itē** reuelatiōes con-
fessionū, **Itē** frāctio silenci⁹ p̄ com-
pletoriū. **Itē** obmissio officij de dñā
ex intentione. **Itē** p̄tacio luminis ad
locū secretū extra lat̄nā. **Itē** defē-
datiōes imūde locoꝝ sacrarū. :s:

G **I**n p̄mo nocturno **A**bsolutio. **Ex-**
Jaudi dñe ihesu x̄pe etc. **B**ndictio ī.
Bndictiōe perpetua etc. **U**nigenitus
dei etc. **S**pūs lacti grā. **A**d gaudia
paradisi. **I**n sc̄do nocturno. **A**blo-
lutio. **I**plis pietas etc. **B**ndictio ī. **D**e⁹
p̄r om̄ps. **E**t x̄ps perpetue det. **3.** **S**ḡ
nē sui amoris. **4.** **G**rā diuina etc. **I**n
Intertio nocturno **A**bsolutio. **A**vi-
culis peccatoꝝ ī. **b**enedictio. **E**uan-

gelica lectio sit nobis salus et p[ro]tectio.
Sc[on]da **I**lle nos b[en]edicat. 3[us]. **D**iuinus
 auxiliu[m]. **Q**uarta. **A**d societate[m] ci-
 uiu[m] supernor[um] etc. **E**t n[on] q[uo]d q[ua]n[do] fit
 festu[m] de sanctis. **I**n 3[us] nocturno pri-
 ma b[en]dictio est. **E**u[an]gelica lectio,
 si habeat **O**meli[am] p[ro]pria[m] uel comu-
 ne[m]. **S**i uero n[on] habet omeli[am] prima
 b[en]dictio est ista, **I**lle nos b[en]e, sec[un]da.
 quor[um] festu[m] colimus, si fuerit unius sanc-
 ti d[omi]ni cuius festu[m] etc. 3[us]. **D**iuinu[m] auxi-
 liu[m]. 4[us]. **A**d societate[m] ciuui[um] etc. **S**i fue-
 rit dies in qua ponunt[ur] 4. omelie eu-
 gely sicut **A**nnatiuitate d[omi]ni, t[un]c **I**n
 tertio nocturno **P**rima b[en]dictio e[st]
Eu[an]gelica lectio, **S**c[on]da **P**er eu[an]-
 gelica dicta, deleat[ur] n[ost]ra delicta 3[us].
Herba sancti eu[an]gely, doceat nos x[rist]us
 filius dei 4[us]. **I**ndicte eu[an]gelice, in fla-
 met nos sp[irit]us patris et filij. **Q**u[an]do di-
 cut[ur] tres sole lectiones de omelia sicut

in xl. j. bñdictio est euāgelica lectio,
2^a. Diuinū auxiliū. 3^a. Ad societa-
tē ciuiū etc. Quando In ferialibus
dieb9 dicūt tres lectiōes. tūc feria
2^a. et 5^a. dē Absolutio de j. nocto cum
trib9 p̄mis bñdictiōib9, feria 3^a. et 6^a.
dicūt Absolutio et tres prime bñdic-
tiones. De 2° nocto, feria 4^a. et sab-
bato. dē Absolutio de 3° nocto, et iste
bñdictiōes videlicet prima, Ille nos
bñdicat. Secūda. Diuinū auxiliū
3^a. Ad societate ciuiū supernor9. Si
militer qñ fiūt sole tres lectiōes de a-
liquo festo, codē modo dicūt absolu-
tiōes et bñdictiōes, vt dictū est de fe-
rialib9 dieb9. **C. O. E. N.**

Ad habitū probatiōis Oro.
Diutoriū nr̄m in noīe Dñi & qui
fecit celū et terrā. Sit noēn dñi
bñdictū & Ex hoc nūc et vsq̄ usq̄
Orem9 Dilectissimi fr̄es dñs nr̄s Iesu

xpm 1555

xp̄z p̄ his famulis suis, qui habitus
 p̄bationis p̄ eis amore accipere festi-
 nāt, vt donet eis sp̄m sc̄m q̄ habi-
 tū religiōis perpetuū in eis cōser-
 uet ~~et~~ à mūdi impedimēto. Vel se-
 culari Desiderio, corda eorū defendat.
 Et sicut immutāt̄ in vultib⁹. Ita ma-
 nus dextra eis, virtutis eis tribuat
 incremēta. Et ab omni cecitate spi-
 rituali vel humana oculos aperiat,
 et eterne gratie lumē eis concedat.

Per oīa sc̄ta sc̄lorū. R. X. R. p̄r n̄r ~~et~~

**Exscript⁹ est hic liber per me
 Fratres Jodocū Remtz Reli-
 giosū De Ementingen, et p̄fess⁹
 Etthonis monasterij feria sexta
 p̄ Qualimodo hora Duodecima
 ante pradiū Sub dño Reuerēdo
 Balthasaro Misero Abbate Etto-
 nis monasterij. Anno mille-
 simo quingentesimo septua-**

gesimo folio.

76
gesimo tertio: ~ Deus det ju-
benti scribentiq; mercedē eternā.
~: ~~~~~ & ~~~~~: ~

